

วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

JOURNAL OF PSYCHOLOGY KASEM BUNDIT UNIVERSITY

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
Volume 13 Number 2 July – December 2023

ISSN XXXX-XXXX (Print)
ISSN 3027-6233 (Online)

- ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู
- การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
- การพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถาม ในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเองที่ และการคิดเชิงระบบของ พนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด
- การศึกษาคูณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้แผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านจากสถานศึกษา สู่ร้านสะดวกซื้อ: กรณีศึกษานักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทหุปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์)
- ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ
- ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ

KASEM BUNDIT UNIVERSITY

PSYCHOLOGY

วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ที่ปรึกษา

1. ดร.วัลลภ สุวรรณดี
2. ดร.เสนีย์ สุวรรณดี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

กองบรรณาธิการบริหาร

1. ศาสตราจารย์ ดร.เผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
2. ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
6. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา อังกาบสี

กองบรรณาธิการวิชาการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ศาสตราจารย์ ดร.เผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. ศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นนทะสร	มหาวิทยาลัยมหิดล
6. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุริรักษา	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิโชค วรรณสันติกุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณช แหยมแสง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
12. รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
13. รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
14. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
15. รองศาสตราจารย์มุกดา ศรียงค์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลหาวนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ ปันนิตามัย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง	บรรณาธิการ
2. นางสาวรัศมีดารา ดารากร ณ อยู่ธยา	ผู้ช่วยบรรณาธิการ

คณะกรรมการจัดทำวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง	ประธานกรรมการ
2. นางสาวรัศมีดารา ดารากร ณ อยู่ธยา	กรรมการ
3. นางสาวจันทิมา ขณะรัตน์	กรรมการ
4. นางสาวรุณรัตน์ ภู่ออก	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันทรวี	นักวิชาการอิสระ
3. ศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
5. รองศาสตราจารย์ ดร.คัคนางค์ มณีศรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุภกุล	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
7. รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ แหนจอน	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐวิณี สิทธิศิริอรธม	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
11. รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร แหยมแสง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
12. รองศาสตราจารย์ ดร.นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยู่ธยา	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
15. รองศาสตราจารย์ ดร.พิศสมัย อรทัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
16. รองศาสตราจารย์ ดร.มุกดา ศรียงค์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
17. รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
18. รองศาสตราจารย์ ดร.รัญจวน คำวชิรพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
19. รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
20. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณุช แหยมแสง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
21. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
22. รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
23. รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
24. รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรบุญก์ วงษ์อยู่น้อย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
25. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
26. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัฎา รอดมณี	วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
27. รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

28. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
29. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
30. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิดา จุลวนิชย์พงษ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปนัดดา ธนเศรษฐกร	มหาวิทยาลัยมหิดล
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี วัฒนทกโกศล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์นา บุญเปี่ยม	มหาวิทยาลัยบูรพา
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.พนม เกตุมาน	มหาวิทยาลัยมหิดล

กำหนดวันออกวารสาร

ปีละ 2 ฉบับ - ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน กำหนดออกวารสาร เดือนมิถุนายน
- ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม กำหนดออกวารสาร เดือนธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการด้านจิตวิทยาของคณาจารย์ นักวิชาการและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางจิตวิทยาสู่สาธารณชน
3. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านจิตวิทยา ระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานทางวิชาการ หน่วยงานปฏิบัติการและนักวิชาการอิสระทางด้านจิตวิทยา

พิมพ์ที่

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
เลขที่ 1761 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250
โทรศัพท์ 0-2320-2777 โทรสาร 0-2720-4677
ISSN 2286-6663 (Print)
ISSN 3027-6233 (Online)

สำนักงาน

หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา (ชั้น 3 อาคารเกษมพัฒน์)
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต วิทยาเขตพัฒนาการ
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2320-2777 ต่อ 1134, 1163
E-mail: journal.psy.kbu@gmail.com
http://journal.psy.kbu.ac.th

ปีที่พิมพ์

2566

คำนิยม

วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตได้เดินทางมาถึงฉบับครบรอบปีที่ 13 แล้ว นับเป็นประจักษ์พยานแห่งความมุ่งมั่นตั้งใจของคณะบรรณาธิการและผู้จัดทำที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างเข้มแข็งเพื่อมุ่งส่งเสริมให้ศาสตร์และวิชาชีพจิตวิทยาได้ขยายขอบข่ายของการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ในการวิเคราะห์ อธิบาย ทำนาย และเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงให้พร้อมเผชิญกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลายที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ในนามของหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ขอแสดงความชื่นชมและขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง ผู้เป็นบรรณาธิการและประธานคณะกรรมการจัดทำวารสาร รวมทั้งท่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความและท่านนักวิชาการผู้กรุณาส่งบทความที่มีคุณภาพ ขอเป็นกำลังใจให้ทุกท่านได้ผลงานกำลังเป็นกัลยาณมิตรในด้านจิตวิทยาให้มนุษย์และสังคมได้มีพัฒนาการอย่างยั่งยืนต่อไป

ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจและใฝ่พัฒนา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ผู้อำนวยการหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บรรณาธิการแถลง

วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฉบับที่ ๓๖ ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งได้ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นฉบับที่ ๒ ของปี นำเสนอบทความวิชาการและบทความวิจัยทางด้านจิตวิทยาและสาขาที่เกี่ยวข้องของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาที่ทำการศึกษาวิจัยด้านจิตวิทยาจากสถาบันต่าง ๆ ทั้งนี้บทความทุกฉบับได้รับการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยา ด้านสถิติ และการวิจัย ทำให้เนื้อหาทุกคอลัมน์ของวารสารมีคุณภาพ เพื่อผู้อ่านทุกท่านจะได้รับความรู้ทางวิชาการและสามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการอ้างอิง และประยุกต์ใช้ในทางวิชาการต่อไปได้

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ส่งบทความทั้งวิชาการและวิจัยมาให้พิจารณาตีพิมพ์ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความที่กรุณาพิจารณาให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความถูกต้องทันสมัยเท่าทันความก้าวหน้าของวงการจิตวิทยาและวงการวิชาการที่เกี่ยวข้องอีกทั้งเท่าทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำวารสารจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านในการนำไปประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์ผลงานวิชาการทางจิตวิทยาต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขอน้อมรับไว้เพื่อการนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู ประจักษ์จินต์ โสภณพนิชกุล ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์	1-7
การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรัชญา ปิยะมโนธรรม อุมาภรณ์ สุขารมณ	8-22
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร กาญจนา ดีหมัด ทิพย์วัลย์ สุรินยา	23-43
การพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้ คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พร้อมภาค บึงบัว ทวีพร ทินสุข ณัฐธันพงค์ วุฒิเทพบัญชา พิภพ ช้อยวงค์งาม	44-53
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเองที่ และการคิดเชิงระบบ ของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด สุนันต์ทา วงษ์จันทร์ทอง ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์	54-65
การศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ณัฐมณฑน์ เฮนะเกษตร อารี พันธุ์มณี	66-81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้แผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านจาก สถานศึกษาสู่ร้านสะดวกซื้อ: กรณีศึกษานักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เยาวลักษณ์ ศักดิ์อักษรโสภณ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์	82-92
การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) เอษณ ยามาลี ศิริพรรณ ชุมเกื้อ ชนิษฐา ทองสัมฤทธิ์	93-102
ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ วิไล ไพบูลย์ อารี พันธมณี รัฐจวน คำชिरพิทักษ์	103-118
ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ อนันธนวิชญ์ อนุศาสนัน ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา รัฐจวน คำชिरพิทักษ์	119-130
คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต/นโยบายการพิจารณาคัดเลือกบทความ/กระบวนการพิจารณาบทความ	131-135

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู Adaptive leadership of head of rehabilitation division

Received: June 23, 2023

Revised: Sep 10, 2023

Accepted: Sep 16, 2023

^{1*}ประจักษ์จินต์ โสภณพานิชกุล ²ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ³พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
^{1*}Prajakjin Sophonpanichkul ²Prasarn Malakul Na Ayutthaya ³Pongpan Kirdpitak

^{1*3}จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
^{1*3}Psychology for Developing Human Potentials, Kasem Bundit University

*Corresponding author, Email: prajakjin@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน (adaptive leadership) หมายถึง ภาวะผู้นำที่เน้นการใช้กระบวนการร่วมกับความสามารถส่วนบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นการเสริมพลังทีมงานให้พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายขององค์กรเพื่อสร้างศักยภาพของแต่ละบุคคลและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องขององค์กรภายใต้เวลาและขอบเขตที่จำกัด โดยกระบวนการของภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนประกอบด้วย การมองภาพรวมขององค์กร การระบุประเด็นที่ต้องการปรับเปลี่ยน การมอบหมายความรับผิดชอบ การรักษาวินัยการทำงาน การรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปฏิบัติงาน การประเมินผล การติดตามผล ซึ่งสามารถใช้ในการปรับเปลี่ยนงานในองค์กร 6 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการบริหารการจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ 2) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการทำงานเป็นทีม 3) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 4) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน/องค์กร และ 6) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของหัวหน้าหน่วยงาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน หัวหน้าหน่วยงาน

Abstract

Adaptive leadership means the use of procedures in conjunction with individual abilities that will lead to improved performance. This is to enable the team to be ready to learn new things in order to keep up with changing situations while also developing individual potential and continuously developing the organization within a restricted time and scope. The corporate overview is part of the adaptive leadership approach. Identifying issues that need to be addressed, assigning responsibility, maintaining work discipline, receiving feedback from operators, evaluation, and follow-up, all of which are used to modify the following 6 areas of organizational work: 1) adaptive leadership in excellent service management, 2) adaptive leadership in teamwork, 3) adaptive leadership in troubleshoot problems by making sudden, 4) adaptive leadership in

technology skills, 5) adaptive leadership in organizational coordination among Internal and external relationships, and 6) adaptive leadership in positive psychological capital.

Keyword: adaptive leadership, head of rehabilitation division

บทนำ

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน (adaptive leadership) หมายถึง ความสามารถของผู้นำที่แสดงถึงศักยภาพแนวใหม่ในการบริหารงานซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติหลักได้แก่ การมองรูปแบบการบริหารงานในมุมมองที่แตกต่างจากเดิม มีการศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามทันสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในเงื่อนไขของระยะเวลาและขอบเขตที่จำกัด ซึ่งจะต้องนำพองค์กรเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยเน้นความสัมพันธ์ของผู้นำและผู้ตามในการมีมุมมองร่วมกันสู่จุดมุ่งหมายและอนาคต ผู้นำการปรับเปลี่ยนจะทำการตัดสินใจและดำเนินการด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ตามรูปแบบของพฤติกรรมองค์กร ซึ่งต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและปัญหาท้าทายอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถเน้นรูปแบบพฤติกรรมอย่างตายตัว แต่จะต้องมีการรับรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมตามสภาวะเวลาที่เปลี่ยนแปลง (Glover et al., 2002; กาญจนนา ธานะ, 2551)

งานเวชศาสตร์ฟื้นฟู คือการรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพของผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้ป่วยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพอสมควรแก่อัตภาพ ขอบเขตของงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูในโรงพยาบาล ได้แก่ การให้บริการตรวจรักษาฟื้นฟูสภาพโรคและภาวะ ความผิดปกติของร่างกายที่ก่อให้เกิดการสูญเสียความสามารถหรือสมรรถภาพร่างกายถดถอย งานเวชศาสตร์ฟื้นฟูจึงมีความต้องการจำเป็นต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนให้หัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายหลักขององค์กรลงสู่หน่วยงานให้เกิดการปฏิบัติงานซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยที่ ในการทำงานหัวหน้าหน่วยจะต้องมีภาวะผู้นำที่พร้อมปรับเปลี่ยนและสร้างพลังแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ร่วมมือร่วมใจ สร้างแรงบันดาลใจ ให้สอดคล้องกับค่านิยมขององค์กรได้สำเร็จลุล่วง กระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน โดยทุ่มเทความพร้อมและการทำงานอย่างเต็มศักยภาพและแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมพร้อมกับการปรับเปลี่ยนทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างไรก็ตาม ภาวะผู้นำตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันก็ยังไม่สามารถพัฒนาหัวหน้างานให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้อย่างแท้จริง

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนได้นำไปปรับใช้ในหลายวงการอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น Marion et al. (2016) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถขององค์กรในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากองค์กรในวงการการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน ปฏิสัมพันธ์ของเครือข่าย และกลุ่มคนในหน่วยงาน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถขององค์กรในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ Smith (2020) ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนและการประสบความสำเร็จของผู้จัดการโครงการในประเทศจาไมกา การวิจัยในครั้งนี้มีรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะกรณีศึกษา (case study) โดยใช้กลยุทธ์ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนเพื่อทำให้งานประสบความสำเร็จโดยศึกษาจากกลุ่มผู้จัดการที่ประสบความสำเร็จในการทำโครงการทั้งหมด 8 คนที่เคยใช้กลยุทธ์ภาวะผู้นำการ

ปรับเปลี่ยนแล้วทำให้งานประสบความสำเร็จโดยทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า กึ่งโครงสร้าง (semi structured face-to-face) และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานและผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาการทำงาน โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์แบบ Yin's 5-step โดยมุ่งศึกษา 3 ประเด็นหลักของกลยุทธ์ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิก ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและรูปแบบของภาวะผู้นำที่ใช้ในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิก ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทักษะของภาวะผู้นำที่ใช้ในการทำงานในสถานการณ์ที่แตกต่างกันจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการนำภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนมาเสริมสร้างประสิทธิภาพของงานและเพิ่มสมรรถนะของผู้นำจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาใช้ โดยสามารถสรุปเป็นคำนิยามได้ดังนี้ คือ เป็นผู้นำที่เน้นการใช้กระบวนการร่วมกับความสามารถส่วนบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้น โดยเป็นการเสริมพลังให้ทีมงานให้พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายขององค์กรเพื่อสร้างศักยภาพของแต่ละบุคคลและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องขององค์กรภายใต้เวลาและขอบเขตที่จำกัด โดยกระบวนการของภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนประกอบด้วย การมองภาพรวมขององค์กร การระบุประเด็นที่ต้องการปรับเปลี่ยน การมอบหมายความรับผิดชอบ การรักษาวินัยการทำงาน การรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปฏิบัติงาน การประเมินผล การติดตามผล

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนเหมาะสมที่จะใช้ในการปรับเปลี่ยนงานขององค์กร 6 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการบริหารการจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ (excellent service management) หมายถึง การดำเนินงานหรือกระบวนการของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวกับเรื่องคนงาน และความรับผิดชอบต่อซึ่งได้แก่ การวางแผนองค์กรอย่างชัดเจน มีวิธีการให้บริการในหลายรูปแบบ มอบหมายหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม มีการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น รับฟังข้อมูลย้อนกลับจากการทำงานอย่างเป็นธรรม มีการประเมินผลว่าเป็นไปตามทิศทางตามที่องค์กรตั้งไว้และติดตามผลปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ 2) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการทำงานเป็นทีม (teamwork) หมายถึง การที่บุคคลร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสื่อสารให้เข้าใจเพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งได้แก่การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ร่วมงาน โดยมอบหมายงานให้สมาชิกอย่างเหมาะสมเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา รับฟังปัญหาจากทีมงาน ประเมินว่าทีมงานดำเนินการไปในทิศทางที่ตั้งไว้ และติดตามผลเพื่อปรับแนวทางให้เหมาะสมกับงาน 3) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (problem solving) หมายถึง ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใดโดยไม่ได้คาดคิดหรือวางแผนล่วงหน้า โดยเกิดจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ฝึกอบรมจากหลายแหล่ง ค้นคว้าหาแนวทางใหม่เพื่อเก็บเป็นประสบการณ์และ มีการฝึกตั้งเป้าหมายในอนาคตให้เฉพาะเจาะจงกับปัญหา ได้แก่ สามารถระบุปัญหาที่แท้จริงได้ วิเคราะห์สาเหตุ นำข้อมูลหรือปัญหา มาส่งต่อให้กับผู้ร่วมงานรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ โดยร่วมกับทีมงานเพื่อแก้ไขปัญหา ยอมรับความคิดเห็นจากทีมงาน ซึ่งจะประเมินได้จากแนวทางในการจัดการกับปัญหาและติดตามผลโดยการปรับรูปแบบการจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางให้กับองค์กรต่อไป 4) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (technology skills) หมายถึงความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการฝึกฝนพัฒนาความสามารถของตนเองและจากประสบการณ์จนชำนาญในเรื่อง

กระบวนการการประยุกต์ ได้แก่ การเข้าใจวัตถุประสงค์ในการใช้เทคโนโลยี ฝึกฝนความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนให้ชัดเจน มีการจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษา ในกรณีที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนสามารถนำสิ่งทดแทนมาใช้ที่เหมาะสม ซึ่งประเมินได้จากมีความเหมาะสมในการใช้งาน และติดตามผลเพื่อความสำเร็จของการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ 5) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน/องค์กร (organizational coordination) หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่ม รูปแบบหรือวิธีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายใน และภายนอก ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย มีการระบุงานให้ชัดเจนในที่ทีมงาน กำหนดงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประสานงาน รับฟังความคิดเห็นจาก ทีมงาน การประเมินความสำเร็จจาก ความสัมพันธ์ระหว่างทีมเพิ่มมากขึ้นและงานมีคุณภาพมากขึ้นเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และ 6) ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนด้านทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของหัวหน้าหน่วยงาน (psychological capital) หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออก โดยสภาวะจิตทางบวกในการเสริมสร้างศักยภาพที่ส่งผลเพื่อการบรรลุเป้าหมายในงาน ได้แก่ การตั้งเป้าหมายในการทำงาน การวางแผนฝึกฝนตนเอง มอบหมายหน้าที่ให้กับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม สร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อมาปรับปรุง โดยสามารถประเมินได้จากสามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้ง และสามารถปรับเปลี่ยนเป้าหมายใหม่เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงได้มีความสนใจและมีความคาดหวังว่าหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูที่มีภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนที่ดี จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการบริหารงานในองค์กรที่สำคัญทั้งในการแก้ปัญหา สร้างแรงกระตุ้นให้กับทีมงาน และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ มองปัญหาในมุมมองที่หลากหลายและหัวหน้าหน่วยงานและความสามารถในการบริหารงานอีกหลายด้านเพื่อให้เหมาะสมกับการทำงานในยุคปัจจุบันที่ต้องการภาวะผู้นำแนวใหม่ที่แตกต่างจากเดิม

กรอบแนวคิดของภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู

จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนมาเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานองค์กรของหัวหน้าหน่วยงานผู้ศึกษาจึงสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาและบริบทที่แท้จริงเกี่ยวกับภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน ด้วยการสัมภาษณ์บุคลากรระดับปฏิบัติการและหัวหน้างานแผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟู จำนวน 10 คน ในเรื่องของภาวะผู้นำของหน่วยงาน ซึ่งได้ผลสรุปว่า ผู้นำองค์กรมีความสามารถด้านวิชาชีพ แต่ยังคงได้รับการส่งเสริมความสามารถเรื่องการพัฒนาด้านภาวะผู้นำตามเป้าหมายขององค์กร โดยที่ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าองค์กรเป็นองค์กรขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีการแบ่งหน่วยงานในการบริหารงานในหน่วยงานหลายหน่วย หัวหน้าหน่วยงานในสถานะการเป็นผู้นำการปฏิบัติงานจำเป็นต้องเพิ่มทักษะในการมองปัญหา การบริหารงานในหลายด้าน การแก้ปัญหา สร้างแรงกระตุ้นให้กับทีมงาน และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ ซึ่งการขาดภาวะผู้นำดังกล่าวย่อมเป็นอุปสรรคต่อองค์กรทำให้ไม่สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายที่วางไว้โดยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญในด้านของการมองปัญหาในมุมมองที่หลากหลายและหัวหน้าหน่วยงานยังต้องเพิ่มความสามารถในการบริหารงานอีกหลายด้านเพื่อให้เหมาะสมกับการทำงานในยุคปัจจุบัน

ผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับ กาญจนา ธานะ (2551) ซึ่งได้ให้ความเห็นถึงการจัดการความรู้ของผู้นำการปรับเปลี่ยนว่า ผู้นำต้องมีการตระหนักถึงองค์กรของตนเองให้เหมาะสมในการแสวงหาความรู้ที่

มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการใช้ความรู้อย่างแท้จริง มีการพัฒนารูปแบบระบบการรับส่งข้อมูล ข่าวสาร มีความคิดสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมใหม่ มีความสามารถที่จะปรับตัวและมุ่งไปถึงการปรับองค์กรของตนให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือดังที่ Glover et al. (2002) ได้ให้ความเห็นว่าการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลและทีมงาน มีการปรับปรุงรูปแบบในการปฏิบัติงาน มีความเห็นอกเห็นใจกันเพื่อลดการต่อต้านในสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งกัน มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน สามารถเผชิญปัญหาที่ท้าทายและสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นไปในทางที่ทำให้เกิดการสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในหน่วยงาน ส่วน Khan (2005) เสนอว่าโลกทุกวันนี้เป็นโลกแห่งการเรียนรู้ การเป็นองค์กรที่มีคุณภาพและองค์กรแห่งการเรียนรู้จะทำให้เกิดประโยชน์ที่อย่างถาวรและมีความยั่งยืนต่อองค์กร การสร้างกลุ่มความรู้โดยการรวมพลังสร้างความกลมเกลียวจากหลากหลายหน่วยงาน และจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาของทุกภาคส่วนโดยรวม และ Hogan (2008) อธิบายไว้ในภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การคิดนอกกรอบอาจจะไม่ใช่คำตอบที่เหมาะสมต่อการอยู่รอด ผู้นำจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งที่ต้องคิดในการเปลี่ยนแปลงรอบ คัดถึงสิ่งที่ต้องเพิ่มเติมในกรอบและรูปแบบที่จำเป็นต่อการตอบสนองต่อการจัดการกับกรอบเดิม รวมถึง Heifetz and Laurie (2001) ได้ให้ความเห็นว่าการประกอบสำคัญของภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนมี 6 ด้านคือ 1) การมองภาพจากองค์รวม (the big picture) 2) การกำหนดประเด็นความท้าทายการปรับเปลี่ยน (identify the adaptive challenge) 3) การควบคุมสภาพกดดัน (regulate distress) 4) การรักษาวินัยใฝ่ใจมุ่งผลสำเร็จ (maintain disciplined attention) 5) การมอบหมายงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน (give the work back to people) เป็นการกระจายอำนาจ สร้างความเข้าใจกับทีมงาน โดยผู้นำจะส่งมอบงานและความรับผิดชอบที่ท้าทายให้ผู้ร่วมงานเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นผู้รับผิดชอบด้วย และ 6) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงาน (protect voices of leadership from below)

จากผลการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์และการประมวลข้อความรู้จากนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า กรอบแนวคิดในหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูควรเน้นที่องค์ประกอบสำคัญ 7 ด้าน คือ 1) การมองภาพจากองค์รวม ผู้นำจะต้องมองเห็นและเข้าใจในวัตถุประสงค์หลักขององค์กรอย่างชัดเจน สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีการเตรียมพร้อมกับการรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น 2) การระบุประเด็นที่ต้องการปรับเปลี่ยน มีการวางแผนกระบวนการหรือวิธีการ กลยุทธ์ ในการบริหารและจัดการกับเหตุการณ์ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเกิดปัญหาที่สามารถจัดการได้สามารถจำแนกได้ว่าอะไรคือปัญหานั้น ผู้นำต้องจำแนกและบ่งชี้ได้ โดยมีการวางแผนเป้าหมาย วิเคราะห์แนวทางในระยะยาว 3) การมอบหมายความรับผิดชอบ เป็นการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะส่งมอบงานและความรับผิดชอบให้ผู้ร่วมงาน 4) ผู้นำจำเป็นต้องทำให้ทีมงาน มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นใฝ่ใจงานประสบความสำเร็จในระยะยาว มีทักษะการคิดเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานเพื่อสร้างแนวคิด กระบวนการรูปแบบใหม่หรือนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นจากเดิม 5) รับข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำการปรับเปลี่ยนต้องรับฟังเสียงจากสะท้อนความจริงขององค์กร โดยรับฟัง และตอบสนองต่อเสียงเหล่านั้นด้วยความเป็นธรรม มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ 6) มีการประเมินผล การตัดสินใจหรือสรุปผลที่ได้จากการวัดผล ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพว่ากระบวนการนั้นดีไม่น้อยอย่างไร มีคุณค่าอยู่ในระดับใด และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างไร และ 7) มีการติดตามผล เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงานอยู่ โดยเน้นที่การประเมินที่กระบวนการดำเนินงานเป็นหลักและมักจะทำเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ลักษณะงานที่ต้องการการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูสรุปได้ว่ามี 6 ด้าน คือ 1) การบริหารการจัดการองค์กรให้มุ่งสู่เป็นองค์กรสู่

ความเป็นเลิศ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ/นวัตกรรม 5) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน/องค์กร และ 6) ทักษะจิตวิทยาเชิงบวกของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู สรุปลักษณะภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 สรุปลักษณะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูในการบริหารงานของหน่วยงาน

บทสรุป

ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงาน เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการนำเชิงใช้กระบวนการมากกว่าความสามารถส่วนบุคคล ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้นจะเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีความประสงค์ที่จะเสริมสร้างภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนทีมงานเพื่อให้พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายขององค์กรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของแต่ละบุคคลและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องขององค์กรภายใต้เวลาและขอบเขตที่จำกัด จากการรายงานผลการวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ศึกษาภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับหัวหน้าและระดับบริหารงานเป็นที่ประจักษ์ได้ว่าภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน สามารถพัฒนาศักยภาพของหัวหน้างาน ตามองค์ประกอบสมรรถนะ 3 ด้านคือ 1) ด้านความรู้ของผู้นำการปรับเปลี่ยนผู้นำการปรับเปลี่ยนในการวางเป้าหมาย การวิเคราะห์

คาดการณ์แนวทางในการปฏิบัติงาน เพิ่มพูนทักษะการคิดเพื่อพัฒนาผลงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กร 2) ด้านความสามารถของผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนมีการวิเคราะห์มุมมองภาพในอนาคต มองการไกล วิสัยทัศน์แบบองค์รวม สร้างแรงจูงใจ อำนวยความสะดวกให้กับทีมงานโดยให้รับผิดชอบร่วมกันยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และ 3) ด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการปรับเปลี่ยน มีกระบวนการตัดสินใจที่เหมาะสมกับงาน และมีการเตรียมการสำหรับอนาคตเพื่อมุ่งแสวงหาความสำเร็จในอนาคต มีการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ สามารถประสานงานระหว่างหน่วยงานและองค์กรและมีทุนจิตวิทยาเชิงบวก ทำให้งานประสบความสำเร็จ และหมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ส่งผลให้หัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงานต่อไป ด้วยเหตุนี้การพัฒนาผู้นำให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบันจึงควรเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน ให้มีสมรรถนะการบริหารจัดการโดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือการมุ่งเสริมสร้างภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนให้เป็นจุดแข็งในการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ร่วมกับการต่อยอดในการพัฒนาหลักสูตรการอบรมของหน่วยงานเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการทำงานด้านภาวะผู้นำเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการพัฒนาองค์กรให้เข้มแข็งมั่นคงและยั่งยืน เพื่อรับกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ธาณะ. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมในการทำงานและภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13885>
- Glover, J. M., Friedman, H. L., & Jones, G. (2002). Adaptive leadership: When change is not enough (Part one). *Organization Development Journal*, 20, 15. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:158115241>
- Heifetz, R., & Laurie, D. (2001). The work of leadership. *Harvard Business Review*, 79, 131-141. <https://hbr.org/2001/12/the-work-of-leadership>
- Hogan, T. J. (2008). The adaptive leadership maturity model. *Organization Development Journal*, 26(1), 55. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:221012141>
- Khan, O. (2005). The challenge of adaptive leadership. *Leader to Leader*, 25(38), 52. <https://doi.org/10.1002/ltl.154>
- Marion, R., Christiansen, J., Klar, H., Schreiber, C., & Erdener, M. (2016). Informal leadership, interaction, cliques, and productive capacity in organizations: A collectivist analysis, *The Leadership Quarterly*, 27(2), 242-260, <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2016.01.003>
- Smith, D. R. (2020). *Adaptive leadership strategies and project success of construction project managers in Jamaica*. [Doctoral dissertation, Walden University]. 9449. <https://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/9449>

การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

The study of the need for online counseling among undergraduate students at Ramkhamhaeng University

Received: Mar 19, 2023

Revised: June 20, 2023

Accepted: June 29, 2023

^{1*}ปรีชญา ปิยะมโนธรรม ²อุมาภรณ์ สุขารมณ

^{1*}Prachaya Piyamanotham ²Umaporn Sucaromana

^{1*2}ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1*2}Department of Psychology of Education Ramkhamhaeng University

*Corresponding Author, E-mail: prachaya@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และ (2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 455 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ เก็บข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านประชาสัมพันธ์สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล (สวป.) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ความต้องการด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร โดยใช้ t-test และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศต่างกัน (เพศชาย และเพศหญิง) มีอายุต่างกัน ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษาออนไลน์ ความต้องการ นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

This research aimed to (1) examine the needs for online counseling of Ramkhamhaeng University students and (2) determine the differences in online counseling needs of Ramkhamhaeng University students when grouped according to the differences in their gender, age, and year of study. This study was survey research.

The 455 samples of the study were undergraduate students studying at Ramkhamhaeng University attending the second semester of the academic year 2020 and volunteered to participate in the online survey. The research instrument was a survey questionnaire concerning the need for online counseling. The data was analyzed by mean, standard deviation, and one-way ANOVA. The results of the study were as follows: 1) The need for online counseling among the undergraduate students at Ramkhamhaeng University reveals an average level, 2) There were no significant differences in the needs for online counseling among the students when grouped according to their gender, age, and year of study.

Keywords: online counseling, needs, undergraduate students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อินเทอร์เน็ต ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากรูปแบบการให้บริการที่หลากหลาย สามารถใช้งานได้สะดวกและรวดเร็ว โดยผู้ใช้งานสามารถมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ได้ ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ช่วยให้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และติดต่อสื่อสารกันได้ (นภัสกร กรวยสวัสดิ์, 2553, น. 82-83) จากสถิติในปี ค.ศ. 2012 พบว่า Facebook ซึ่งเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง และเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อื่น ๆ เช่น Twitter, Google, LinkedIn, และ Foursquare ต่างมีสถิติผู้เข้าใช้งานจำนวนมากกว่า 100 ล้านบัญชีต่อเดือน (Jin et al., 2013, p. 145; Madden et al., 2013, p. 2)

การให้คำปรึกษาออนไลน์เป็นรูปแบบหนึ่งของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาที่อยู่กันคนละที่ และสามารถสื่อสารกันโดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยการสื่อสารที่เกิดขึ้นคนละเวลาหรือเวลาเดียวกันได้ ซึ่งวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันช่วยให้บริการทางด้านสุขภาพจิตให้มีความทันสมัย ซึ่งในปัจจุบันมีการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์มีหลายประเภท เช่น E-mail-base individual counseling, Chat- base couple counseling หรือ video -based group counseling เริ่มมีการยอมรับและนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น จากเดิมที่บุคคลจะได้รับคำปรึกษาแบบเผชิญหน้ากับผู้ให้คำปรึกษา ก็สามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อให้การให้คำปรึกษาเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งมีได้เขียนบทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวถึงการให้คำปรึกษาออนไลน์ ทั้งในด้านของความเหมือนและความต่างของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ หรือการใช้ทักษะที่จำเป็นในการให้คำปรึกษาออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพโดยรักษาระยาบรรณในการให้คำปรึกษาและด้านอื่น ๆ (อุมาภรณ์ สุขารมณ, 2559)

การเพิ่มปริมาณการให้คำปรึกษาและสุขภาพจิตทางออนไลน์นั้น ทำให้มีความต้องการในข้อมูลสารสนเทศ และแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้ให้บริการที่มีความสนใจรับบริการทางสุขภาพจิตผ่านทางอินเทอร์เน็ต นำไปสู่การก่อตั้ง ISMHO (International society for mental health online) ขึ้นในปี ค.ศ.1997 เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ ในการใช้งาน และพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการสื่อสารออนไลน์สำหรับชุมชนสุขภาพจิตสากล (International society for mental health online, n.d.)

Mallen et al. (2005) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาออนไลน์ มีลักษณะรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุมทางวิดีโอ (videoconference) การสนทนาออนไลน์ (chat) การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social networking site) เป็นต้น และแม้ว่าจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษาออนไลน์จะยังมีอยู่อย่างจำกัด แต่การให้คำปรึกษาออนไลน์เพียงหนึ่งครั้งที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ โดยของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก โดยใช้แนวคิดและเทคนิคต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษา ความเศร้าและความวิตกกังวลของนักศึกษาลดลง รวมทั้งสามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่มีต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาออนไลน์ พบว่านักศึกษามีความต้องการระบบอาจารย์ที่ปรึกษาออนไลน์อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะว่า การให้คำปรึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาออนไลน์ ควรเป็นแบบ real time เพื่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือนักศึกษา และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาออนไลน์ควรมีระบบสนทนาเป็นรายบุคคลแบบออนไลน์ (chat) เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติ และจริยธรรม (วินัย บังคมเนตร, 2553)

Robinson (2009) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะใช้บริการปรึกษาออนไลน์ คือ บุคคลสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกมากขึ้นหรือกลุ่มคนที่ไม่สามารถรับบริการแบบเผชิญหน้าได้ ไม่ว่าจะเป็นคนที่อยู่ในเขตชนบทหรือห่างไกล ผู้ที่เป็นโสด หรือ เป็นพ่อแม่ที่ต้องอยู่บ้าน บุคคลทุพพลภาพ คนที่ต้องย้ายที่อยู่แต่ต้องการที่จะปรึกษากับผู้การให้คำปรึกษาคนเดิม ผู้ที่มีวิถีชีวิตเร่งรีบ ผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานไม่ปกติ เป็นต้น

นอกจากนี้ การให้คำปรึกษาออนไลน์จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการให้คำปรึกษา ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ประกอบกับปัจจุบันนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีจำนวนมาก และนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ต้องการบริการให้คำปรึกษาผ่านทางสนทนาออนไลน์ รวมถึงประสบการณ์ในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาของผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยต้องการจะศึกษาว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความต้องการให้คำปรึกษาออนไลน์มากน้อยเพียงใด และความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นปี มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปพัฒนางานการให้บริการการให้คำปรึกษาสำหรับนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงของนักศึกษาจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 64,377 คน ที่ลงทะเบียนออนไลน์ ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 455 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้คำปรึกษาออนไลน์ หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาใช้การสื่อสารโดยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการสื่อสารนั้นอาจเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นคนละเวลา หรือ การสื่อสารที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันก็ได้ และมีการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook เป็นตัวกลางในการสื่อสาร และให้คำปรึกษาผ่านการสนทนาออนไลน์ในเว็บบอร์ดดังกล่าว โดยผู้รับคำปรึกษาสามารถขอรับบริการได้ทันทีในสถานที่และเวลาที่ต้องการอย่างเป็นส่วนตัว ไม่จำเป็นต้องนัดพบกับผู้ให้คำปรึกษา รวมทั้ง สามารถพบทวนบทสนทนาในการให้คำปรึกษา และทำกิจกรรมอื่นควบคู่ไปกับการเข้ารับคำปรึกษาได้

ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ หมายถึง ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อข้อปฏิบัติทั่วไปในการรับคำปรึกษาออนไลน์ โดยเป็นการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของนักศึกษาในการขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัวแบบออนไลน์ช่องทางให้การให้คำปรึกษาออนไลน์ที่เหมาะสม ค่าใช้จ่ายในการให้คำปรึกษา จุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัวและแบบออนไลน์ ระยะเวลาในการให้คำปรึกษา คุณสมบัติผู้ให้คำปรึกษา

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระดับอุดมศึกษา ปีที่ 1 ถึง ปีที่ 8 ทั้งเพศชายและหญิงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (1970) โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 455 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เรื่อง การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งแบบสอบถามความต้องการการให้คำปรึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งในด้าน ความเที่ยงตรง (validity) และ ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. หาความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมร สุริยาศศิโนไซ, รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม, และรองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เพื่อตรวจแก้ไขภาษา สำนวนที่ใช้ และความครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถาม แต่ละข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ข้อคำถาม 11 ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ตามเกณฑ์

3. ทดลองใช้ (try out) แบบสำรวจความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 100 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discrimination) และคัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยนี้ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่กำลังมีการระบาดอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ทำให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่สามารถเปิดให้นักศึกษามาลงทะเบียนได้ ทำให้ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านประชาสัมพันธ์สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล (สวป.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงด้วยสถิติการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษาจำแนกตามความแตกต่าง ด้วยสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย ได้แก่ วิเคราะห์ความแตกต่างของความต้องการของนักศึกษาระหว่างเพศชายและเพศหญิงใช้ t-test และ วิเคราะห์ความแตกต่างของความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และ นักศึกษาในแต่ละชั้นปี ใช้ One-way ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นปีการศึกษา ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (N=455)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	156	34.29
หญิง	299	65.71
2. อายุ		
20-30 ปี	298	65.50
31-40 ปี	88	19.30
41-50 ปี	26	5.70
51-60 ปี	14	3.10
มากกว่า 60 ปี	3	0.70
อื่น ๆ	26	5.70
3. ระดับชั้นปี		
ปี 1	129	28.40
ปี 2	139	30.50
ปี 3	82	18.00
ปี 4	64	14.10
ปี 5	19	4.20
ปี 6	5	1.10
ปี 7	6	1.30
ปี 8	11	2.40

จากตาราง 1 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง มีจำนวน 299 คน คิดเป็น ร้อยละ 65.71 อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี มากที่สุด จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 65.60 และศึกษาอยู่ใน ชั้นปีการศึกษาปีที่ 2 มากที่สุด มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เคยและไม่เคยใช้สื่อออนไลน์

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	448	98.46
ไม่เคย	7	1.54
รวม	455	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเคยใช้สื่อออนไลน์ จำนวน 448 คน คิดเป็นร้อยละ 98.46 และไม่เคยใช้สื่อออนไลน์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของช่องทางที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเหมาะสมหากต้องการรับคำปรึกษากับนักจิตวิทยา

ช่องทางการบริการปรึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การให้คำปรึกษาตัวต่อตัว ณ สถานที่ เช่น ห้องให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	156	34.30
การให้คำปรึกษาผ่านสื่อโซเชียล เช่น Line หรือ Facebook เป็นต้น	248	54.50
การให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ (Hotline)	37	8.13
การตอบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)/ไปรษณีย์	14	3.07
รวม	455	100.00

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการรับคำปรึกษากับนักจิตวิทยา ด้วยการให้คำปรึกษาผ่านสื่อโซเชียล เช่น Line หรือ Facebook มากที่สุด มีจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นการให้คำปรึกษาตัวต่อตัว ณ สถานที่ เช่น ห้องให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ (Hotline) จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 8.13 และน้อยที่สุดคือ การตอบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)/ไปรษณีย์ มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.07

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับคำตอบแทนในการรับคำปรึกษา

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย	163	35.82
เห็นด้วย	292	64.18
รวม	455	100.00

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นด้วยหากมีคำตอบแทนในการขอรับคำปรึกษา จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 64.18 ไม่เห็นด้วยมีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 35.82

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับจำนวนคำตอบแทนในการรับคำปรึกษา

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ชั่วโมง/ 500 บาท	300	65.93
1 ชั่วโมง/ 1,000 บาท	111	24.40
1 ชั่วโมง/ 2,000 บาท	31	6.81
1 ชั่วโมง/ 3,000 บาท	13	2.86
รวม	455	100.00

จากตาราง 5 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าคำตอบแทนที่เหมาะสมมากที่สุดคือ 1 ชั่วโมง/500 บาท มีจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 65.93 รองลงมาคือ 1 ชั่วโมง/1,000 บาท มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 และ 1 ชั่วโมง/2,000 บาท มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 6.81 น้อยที่สุดคือ 1 ชั่วโมง/3,000 บาท มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัว	2.77	0.75	ปานกลาง
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบออนไลน์	2.76	0.77	ปานกลาง
สื่อโซเชียลช่องทางไหนที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดในการขอรับคำปรึกษา เช่น Line, Zoom Messenger, Facebook Google Meet	3.26	0.77	ปานกลาง
จำนวนครั้งที่คิดว่าเหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์	2.87	0.79	ปานกลาง
ระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง	3.00	0.70	ปานกลาง
ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง	3.55	0.64	มาก
รวม	3.03	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า นักศึกษาต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการให้คำปรึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) รองลงมามีความต้องการในระดับปานกลางทั้งหมด 3 อันดับแรกได้แก่ ต้องการสื่อโซเชียลเป็นช่องทางที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดในการขอรับคำปรึกษาเช่น Line, Zoom Messenger, Facebook Google Meet ($\bar{x} = 3.26$) ต้องการระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 3.00$) และต้องการจำนวนครั้งที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ ($\bar{x} = 2.87$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ เรื่องที่จะมาขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านสุขภาพจิต	3.04	1.32	ปานกลาง
ด้านการศึกษา	3.68	1.05	มาก
ด้านการปรับตัว	3.16	1.15	ปานกลาง
ด้านอาชีพ	3.53	1.16	มาก
ด้านยาเสพติด	1.63	1.13	น้อย
ด้านความพิการ	1.62	1.09	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า นักศึกษามีความต้องการที่จะขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัวโดยมีจุดมุ่งหมายของการรับคำปรึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) รองลงมาคือด้านอาชีพระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) และด้านการปรับตัวระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ เรื่องที่จะมาขอรับคำปรึกษาแบบออนไลน์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านสุขภาพจิต	2.96	1.37	ปานกลาง
ด้านการศึกษา	3.75	1.03	มาก
ด้านการปรับตัว	3.15	1.19	ปานกลาง
ด้านอาชีพ	3.49	1.17	ปานกลาง
ด้านยาเสพติด	1.62	1.07	น้อย
ด้านความพิการ	1.61	1.06	น้อย

จากตาราง 8 พบว่า นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับเรื่องที่จะขอรับคำปรึกษาแบบออนไลน์ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) รองลงมาได้แก่ ด้านอาชีพในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) และด้านการปรับตัวในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับช่องทางการใช้สื่อโซเชียลที่เหมาะสมที่สุดในการขอรับคำปรึกษา

ช่องทางการใช้สื่อโซเชียล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
Line	3.93	.952	มาก
Zoom	3.00	1.279	ปานกลาง
Messenger	3.18	1.234	ปานกลาง
Facebook	3.18	1.238	ปานกลาง
Google Meet	3.01	1.248	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า นักศึกษาเห็นว่าช่องทางการใช้สื่อโซเชียลที่เหมาะสมในการขอรับคำปรึกษา ได้แก่ Line ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) รองลงมาในระดับปานกลาง ได้แก่ Messenger ($\bar{x} = 3.18$) และ Facebook ($\bar{x} = 3.18$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์

จำนวนครั้งที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1-2 ครั้ง	3.04	1.22	ปานกลาง
3-4 ครั้ง	3.21	1.13	ปานกลาง
5-7 ครั้ง	2.77	1.17	ปานกลาง
8 ครั้งขึ้นไป	2.47	1.35	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า นักศึกษาเห็นว่าจำนวนครั้งที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ ในระดับปานกลาง คือ 3-4 ครั้ง ($\bar{x} = 3.21$) รองลงมา 1-2 ครั้ง ($\bar{x} = 3.04$) และ 5-7 ครั้ง ($\bar{x} = 2.77$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระยะเวลาการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง

ระยะเวลาการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ไม่เกิน 20 นาที	2.92	1.24	ปานกลาง
ไม่เกิน 45 นาที	3.34	1.1	ปานกลาง
1 ชั่วโมงขึ้นไป	2.75	1.35	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า นักศึกษาต้องการเวลาในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ระยะเวลาไม่เกิน 45 นาที มากที่สุดในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) รองลงมาคือ ไม่เกิน 20 นาที ($\bar{x} = 2.92$) และ 1 ชั่วโมงขึ้นไป ($\bar{x} = 2.75$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษา

คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
เพศของผู้ให้คำปรึกษา	ชาย	3.40	1.13	ปานกลาง
	หญิง	3.92	0.93	มาก
อายุของผู้ให้คำปรึกษา	20-30 ปี	3.04	1.28	ปานกลาง
	31-40 ปี	3.58	1.04	มาก
	41-50 ปี	3.36	1.13	ปานกลาง
	50 ปีขึ้นไป	3.07	1.27	ปานกลาง
เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ/นักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาเฉพาะด้าน		4.30	0.82	มาก
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในคณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่		3.75	1.04	มาก

จากตาราง 12 พบว่า นักศึกษามีความต้องการระดับมาก ได้แก่ ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นเพศหญิง ($\bar{x} = 3.92$) อายุ 31-40 ปี ($\bar{x} = 3.58$) และมีความเชี่ยวชาญ/นักจิตวิทยาในให้คำปรึกษาเฉพาะด้าน ($\bar{x} = 4.30$) และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในคณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ ($\bar{x} = 3.75$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้อการของนักศึกษา

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความต้อการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน

ความต้อการการให้คำปรึกษาออนไลน์	ชาย		หญิง		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัว	2.67	0.75	2.83	0.74	-2.138	.69
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบออนไลน์	2.65	0.79	2.82	0.75	-2.234	.17
สื่อโซเชียลช่องทางไหนที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดในการขอรับคำปรึกษาด้านการเรียน	3.24	0.80	3.27	0.75	-.323	.42
จำนวนครั้งที่คิดว่าเหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์	2.75	0.77	2.93	0.79	-2.339	.49
ระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง	2.97	0.72	3.02	0.69	-.769	.29
ต้อการผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณสมบัติ	3.50	0.62	3.57	0.65	-1.182	.25

ตาราง 13 พบว่า นักศึกษาเพศชายและหญิงมีความต้อการการให้คำปรึกษาออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความต้อการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน

ความต้อการการให้คำปรึกษาออนไลน์	อายุ								t	sig
	20-30 ปี		41-50 ปี		41-50 ปี		50 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัว	2.73	0.65	2.67	0.75	2.79	0.63	2.69	.531	-2.138	.48
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบออนไลน์	2.57	0.66	2.65	0.79	2.77	0.74	2.67	.738	-1.234	.16
สื่อโซเชียลช่องทางไหนที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดในการขอรับคำปรึกษาด้านการเรียน	3.47	0.65	3.34	0.81	2.85	0.76	2.65	.664	-.223	.32
จำนวนครั้งที่คิดว่าเหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์	2.83	0.78	2.85	0.76	2.72	0.79	2.62	.692	-2.459	.36
ระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้ปรึกษาแต่ละครั้ง	3.22	0.68	2.97	0.72	2.40	0.97	2.40	.966	-.769	.34
ต้อการผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณสมบัติ	2.70	0.57	2.60	0.79	3.53	0.62	2.93	.790	-1.182	.24

ตาราง 14 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความต้อการการให้คำปรึกษาออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษาจำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

ความต้องการให้คำปรึกษาออนไลน์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบตัวต่อตัว	ระหว่างกลุ่ม	4.638	7	.663	1.196	.304
	ภายในกลุ่ม	247.649	447	.554		
	รวม	252.287	454			
มีความจำเป็นที่จะขอรับคำปรึกษาแบบออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	4.750	7	.679	1.159	.325
	ภายในกลุ่ม	261.815	447	.586		
	รวม	266.564	454			
สื่อโซเชียลช่องทางที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดในการขอรับคำปรึกษาด้านการเรียน เช่น Line, Zoom, Messenger ,Facebook, Google Meet	ระหว่างกลุ่ม	2.686	7	.384	.646	.718
	ภายในกลุ่ม	265.719	447	.594		
	รวม	268.405	454			
จำนวนครั้งที่คิดว่าเหมาะสมในการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	2.521	7	.360	.579	.773
	ภายในกลุ่ม	278.209	447	.622		
	รวม	280.730	454			
ระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง	ระหว่างกลุ่ม	3.341	7	.477	.972	.451
	ภายในกลุ่ม	219.544	447	.491		
	รวม	222.885	454			
ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณสมบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.802	7	.257	.620	.740
	ภายในกลุ่ม	185.718	447	.415		
	รวม	187.520	454			

จากตาราง 15 พบว่า นักศึกษาแต่ละระดับชั้นปีการศึกษามีความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลของการวิจัย ดังนี้

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความต้องการให้คำปรึกษาออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการแบบตัวต่อตัวและแบบออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง และช่องทางการติดต่อโดยใช้โซเชียลในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีช่องทางการติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาอย่างเพียงพอ และมีความหลากหลาย ใช้ช่องทางทางออนไลน์ ได้แก่ Facebook, Line และมีหน่วยงานที่ให้บริการแก่นักศึกษา ได้แก่ กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือ ศูนย์การประจำภาควิชา ซึ่งเป็นที่รับปัญหาของนักศึกษาอย่างเพียงพอ จึงทำให้ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์กับการให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว มีค่าเฉลี่ยในระดับใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang et al. (2020) เรื่องการตรวจสอบความตั้งใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยในการขอคำปรึกษาออนไลน์ พบว่าถึงแม้ว่าความต้องการการให้คำปรึกษาตัวต่อตัวมากกว่าการให้คำปรึกษาออนไลน์ แต่ความต้องการการให้คำปรึกษาทั้งสองรูปแบบดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับ Farajkhoda et al. (2021) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ

การเปรียบเทียบการให้คำปรึกษาออนไลน์เทียบกับโปรแกรมการฝึกอบรมการเสริมสร้างความใกล้ชิดทางเพศแบบตัวต่อตัว ด้วยวิธีการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับความใกล้ชิดทางเพศในสตรีมีครรภ์ แล้วพบว่าไม่พบความแตกต่างเกี่ยวกับความต้องการระหว่างการให้คำปรึกษาตัวต่อตัวกับการให้คำปรึกษาออนไลน์ และ Novella et al. (2020) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการระหว่างการให้คำปรึกษาตัวต่อตัวกับการให้คำปรึกษาออนไลน์ พบว่าความต้องการของการให้คำปรึกษาตัวต่อตัวกับการให้คำปรึกษาออนไลน์ไม่มีความแตกต่างกัน จากงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว แสดงว่าผู้รับบริการให้คำปรึกษาสามารถรับบริการได้ทั้งรูปแบบตัวต่อตัวและออนไลน์ และไม่มีความแตกต่างระหว่างการให้คำปรึกษาดังกล่าว

2. ความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มี เพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ไม่แตกต่างกันเนื่องจาก ทุกเพศ ทุกช่วงอายุ และทุกชั้นปี มีช่องทางการให้คำปรึกษาที่เพียงพอ ตัวอย่าง เช่น การได้รับคำปรึกษาจากเพื่อน ชมรม หรือจากอาจารย์ประจำภาควิชาอย่างเพียงพอ และทางมหาวิทยาลัยก็มีการให้บริการที่เพียงพอ เช่น Facebook fan page ได้แก่ PR Ramkhamhaeng University, สวป. มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือ กองกิจการนักศึกษา ได้แก่ ชมรมของมหาวิทยาลัย ชมรมของภาควิชา จึงทำให้นักศึกษารามคำแหงที่มีเพศ อายุ และชั้นปีการศึกษาต่างกันมีช่องทางการรับคำปรึกษาที่เพียงพอ

นอกจากนี้จากผลการศึกษาค่าเฉลี่ยของความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์นักศึกษารามคำแหง จำแนกตามระดับชั้นการศึกษาพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป มีความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้เป็นนักศึกษาที่เรียนเกินระยะเวลาของหลักสูตร จึงไม่สามารถเข้ารับบริการตัวต่อตัวที่มหาวิทยาลัยได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อุมารณ สุขารมณ (2559) ที่อธิบายว่าการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์นั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับบริการอยู่คนละสถานที่ และสื่อสารกันผ่านทางอินเทอร์เน็ต การสื่อสารที่เกิดขึ้นคนละเวลา หรือในเวลาเดียวกันก็ได้ และมีคอมพิวเตอร์เป็นตัวกลางในการสื่อสาร การให้คำปรึกษาแบบออนไลน์มีหลายประเภท เช่น E-mail-based individual counseling, chat-based couple counseling และ video-based group counseling เป็นต้น การให้คำปรึกษาแบบออนไลน์สามารถช่วยเหลือบุคคลทุกเพศทุกวัย ด้วยเวลาที่สะดวก สามารถนัดปรึกษาเวลาใดก็ได้ และไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง โดนสามารถรับการปรึกษาที่บ้านได้ แต่ก็มีค่าใช้จ่ายซึ่งอาจสูงกว่าปกติ อย่างไรก็ตามการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ก็นับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในสังคมปัจจุบัน เช่นเดียวกับ กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า เพศที่แตกต่างของนักศึกษาไม่มีผลต่อการปรับตัวอันสืบเนื่องจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และ ทนงค์ศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ และคณะ (2563) ได้กล่าวถึงงานวิจัย "New Normal" วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19: การงาน การเรียน และธุรกิจว่า พนักงานและนักเรียนมีการปรับตัวจากการทำงาน/เรียนที่สถานที่เป็นออนไลน์แทนแสดงให้เห็นว่า อายุที่แตกต่างไม่ได้มีผลต่อการปรับตัวที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานการณ์

บทสรุป

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา หรือ Open Admission University สำหรับในระดับปริญญาตรีสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านหรือมาเข้าชั้นเรียนก็ได้ ซึ่งไม่มีการเช็คชื่อเข้าชั้น

เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่หลากหลายเช่นกัน โดยมหาวิทยาลัยได้นำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาที่ทวีความรุนแรง ทางมหาวิทยาลัยมีนโยบายให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ในทุกรายวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้กักตัวอยู่บ้านและเว้นระยะห่างทางกายภาพ

วิกฤตโควิด-19 นี้อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ทำให้มีความเครียด เบื่อหน่าย และวิตกกังวล ด้านการเรียน การสอบ และโอกาสในการศึกษาต่อ เนื่องจากการปิดมหาวิทยาลัยเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ได้รับคำปรึกษาทางด้านจิตใจแบบออนไลน์จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ที่จะช่วยให้นักศึกษาที่มีปัญหาได้รับรู้ความต้องการและเข้าใจตนเองมากขึ้น ช่วยให้มีทางเลือกในการแก้ปัญหา มีที่ปรึกษา ได้ระบายความคับข้องใจ มีกำลังใจ มีความหวังในการแก้ไขปัญหา มีหลักและแนวทางในการแก้ไข ลดความวิตกกังวลในด้านการเรียน เรื่องส่วนตัว หรือครอบครัวได้

การศึกษาความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้ทราบถึงความต้องการการให้คำปรึกษาออนไลน์ผ่านการสนทนาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างระบบการให้คำปรึกษาออนไลน์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการของนักศึกษาโดยจำแนกตามเพศและระดับชั้นปีการศึกษา ควรมีการศึกษาครั้งต่อไปโดยเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาในคณะต่าง ๆ ว่ามีความต้องการรับการให้คำปรึกษาออนไลน์ในลักษณะอย่างไร เพื่อช่วยให้นักศึกษามีแนวทางการให้บริการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. จากการวิจัยในครั้งนี้ อาจเพิ่มเติมการให้คำปรึกษาออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์, SMS, E-mail และอื่น ๆ ที่มากกว่าผู้ทำการวิจัยได้นำเสนอ การทำวิจัยครั้งต่อไปควรรหาแอปพลิเคชันอื่น ๆ ในการให้คำปรึกษาออนไลน์ ยกตัวอย่างเช่น Google for Education, Club house, Cisco Webex Meeting หรือการสร้างระบบการตอบข้อความอัตโนมัติ (Chatbot) เป็นต้น

3. เนื่องจากช่องทางในการติดต่อเพียงพอสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแล้วนั้น การทำวิจัยต่อไปควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาสำหรับมหาวิทยาลัยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายจ่าย จากรายได้มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเภทมหาวิทยาลัย โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา ปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ แสนสุภา, เอื้อทิพย์ คงกระพันซ์, อุมารณณ์ สุขารมณณ์, และผกาพรรณ นันทะเสน. (2563).

การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2),

83-97. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/246886/168139>

- ทงศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ, ณิชนันท์ ศิริไสยาสน์, และโชติ บดีรัฐ. (2563). "New Normal" วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19: การงาน การเรียน และธุรกิจ. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 4(3), 371-386.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLGISRRU/article/view/243943/168107>
- นภัสกร กรวยสวัสดิ์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 28(3), 81-88.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jiskku/article/view/6226/5436>
- วินัย บังคมเนตร. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่มีต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาออนไลน์. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อุมาภรณ์ สุขารมณ. (2559). การให้คำปรึกษาแบบออนไลน์. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 6(1), 1-10.
<https://issuu.com/kbu2011/docs/journalpsy-volume6-no.1-january-jun>
- Dinçyürek, S., & Uygarer, G. (2012). Conduct of psychological counseling and guidance services over the internet: Converging communications. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 11(3), 77-81.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ989201.pdf>
- Farajkhoda, T, Ashrafi, F, Bokaie, M., & Mahmoodabadi, H. Z. (2021). Online Compared to Face-to-Face Sexual Intimacy Enhancement Training Program Counseling with Cognitive-Behavioral Approach on Sexual Intimacy in Pregnant Women. *J Sex Marital Ther.* 47(5), 446-459. <https://doi.org/10.1080/0092623x.2021.1895388>
- International Society for Mental Health Online (ISMHO). (n.d.).
<https://www.cdgr.ucsb.edu/database/organization/1700>
- Jin, L., Chen, Y., Wang, T., Hui, P., & Vasilakos, A. V. (2013). Understanding user behavior in online social networks: a survey. *IEEE Communications Magazine*, 51(9), 144-150.
<https://doi.org/10.1109/MCOM.2013.6588663>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Novella, J. K., Ng, K. M., & Samuolis, J. (2020). A comparison of online and in-person counseling outcomes using solution-focused brief therapy for college students with anxiety. *Journal of American College Health*, 70(4), 1161-1168.
<https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1786101>
- Robinson, E. (2009, October 20). *Online counseling, therapy, and dispute resolution: A review of research and its application to family relationship services*. Australian Family Relationships Clearinghouse. <https://apo.org.au/node/19428>

- Mallen, M. J., Vogel, D. L., Rochlen, A. B., & Day, S. X. (2005). Online counseling: reviewing the literature from a counseling psychology framework. *The Counseling Psychologist*, 33(6), 819-871. <https://doi.org/10.1177/0011000005278624>
- Wang, X., Joyce, N., & Namkoong, K. (2020). Investigating college students' intentions to seek online counseling services. *Communication Studies*, 71(4), 550-567. <https://doi.org/10.1080/10510974.2020.1750448>
- .....

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร

Parenting styles, social support, and life skills of high school students at Sripreuttha School, Bangkok

Received: April 21, 2023

Revised: July 20, 2023

Accepted: July 27, 2023

^{1*}กาญจนา ดีหมัด ²ทิพย์วัลย์ สุรินยา

^{1*}Kanchana Deemadh ²Tippawan Surinya

^{1*2}สาขาวิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Psychology Department, Faculty of Social Science, Kasetsart University

*Corresponding Author, E-mail: kanchana.de@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ระดับการสนับสนุนทางสังคม และระดับทักษะชีวิตนักเรียน 2) เปรียบเทียบระดับทักษะชีวิตของนักเรียนตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับทักษะชีวิตของนักเรียน 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตของนักเรียน และ 5) ศึกษาผลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อทักษะชีวิตของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร จำนวน 279 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (LSD) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาที่ต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียน 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับทักษะชีวิตของนักเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) การดูแลสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 6) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและการสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 84.8 ($R^2 = .848$)

คำสำคัญ: รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม ทักษะชีวิต

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study level of parenting styles, social support, and life skills of students, 2) to compare level of life skills of students by personal factors, 3) to study the relationship between parenting styles and life skills of students, 4) to study the relationship between social support and life skills of students, and 5) to study the effect of parenting styles and social support on life skills of the students. The samples of this study were 279 high school students at Sripreuttha School in Bangkok. A questionnaire was used as a research instrument. The statistical methods used were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, least significant different (LSD), Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple linear regression.

The results of the research were as follow: 1) the students with different personal factors in terms of sex, age, grade average, class level, sequence of birth, father's education, mother's education, parents' marital status, father's occupation, and mother's occupation had different life skills with statistical significance at .05 and at .01, 2) authoritarian and authoritative parenting were positively correlated with the life skills of high school students, with statistical significance at .01, 3) indulgent parenting was not correlated with the life skills of high school students, 4) neglectful parenting was negatively correlated with the life skills of high school students, with statistical significance at .01, 5) social support was positively correlated with the life skills of high school students, with statistical significance at .01, and 6) parenting styles and social support could jointly predict the life skills of high school students at 84.8 percent ($R^2 = .848$).

Keyword: parenting styles, social support, life skills, high school students

บทนำ

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัว การมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเมื่อเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายหรือแรงกดดันต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นสิ่งที่จรรโลงให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพจิตที่ดี ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และความสามารถในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัวในสภาพสังคมทั่วไป และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตสำหรับเรื่องต่าง ๆ (WHO, 1994) ทักษะชีวิตมีความจำเป็นสำหรับการเติบโตในโลกที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในวันข้างหน้าจากการที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเป็นสังคมเศรษฐกิจมากขึ้น อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีความเสี่ยง ทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีปัญหาได้ มีการจัดการอารมณ์และความเครียด แก้ไขปัญหาได้ การมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พัฒนาปรับปรุงตัวเองให้อยู่ในสถานการณ์ที่ย่งยากได้ อยู่ในสังคมที่เข้ากับผู้อื่นได้ และช่วยปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีที่จะนำมาซึ่งภาวะสุขภาพจิตที่ดี (นพัสวินทร์ มูลทาทอง, 2555)

ในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางด้านวัตถุ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และทำให้ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนขาดความใกล้ชิด ผูกพัน มีการแก่งแย่งแข่งขันเพื่อความอยู่รอด

การมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบเดิม การแสวงหาทรัพย์สินเงินทองเพื่อตอบสนองความต้องการ ครอบครัวสมัยใหม่มีการปรับตัวซึ่งมีผลให้สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน พ่อแม่ไม่มีเวลาใกล้ชิดบุตร ทำให้สัมพันธ์ภาพที่ดีเสื่อมถอยลง จึงเกิดปัญหาขึ้นกับเด็กอันเป็นกำลังสำคัญของชาติ ความสัมพันธ์ในครอบครัวแต่เดิมนั้นมีความเกื้อกูลและความเอื้ออาทรกันในปัจจุบันได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด บทบาทของพ่อแม่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการขัดเกลาทางสังคมของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ของครอบครัวได้อย่างเหมาะสมพ่อแม่ให้การดูแลเอาใจใส่ลูกน้อยลง ไม่มีเวลาให้ ไม่มีเวลาลงโทษลูกเมื่อทำผิด และไม่ได้คำนึงว่าพฤติกรรมของลูกไม่เหมาะสมอย่างไร (สุชาติ อินประสิทธิ์, 2555, น. 5) ดังนั้นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก

การสนับสนุนทางสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะที่ต้องเผชิญกับสภาวะการณที่มีสิ่งเร้ามากมาย ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการลดความเครียด ความวิตกกังวล ผ่อนคลายความไม่สบายใจและความคับข้องใจ แรงสนับสนุนทางสังคมจะมีส่วนช่วยในการดูดซับผลกระทบที่เกิดขึ้น สร้างความรู้สึกที่เห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผลต่อการทำงานของร่างกาย ตลอดจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน แรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จะเป็นปัจจัยแรกที่มีความสำคัญในการลดอารมณ์ และความรู้สึกไม่สบายใจและทำให้ความเครียดที่เกิดขึ้นนั้นลดลงได้ เช่น การให้แรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลที่มีความเครียดเกิดความรู้สึกดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองยังมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของสังคมมีความหนักแน่น และมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับปัญหา ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และแรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัตถุประสงค์ของหรือกำลังทรัพย์ ยังมีส่วนช่วยลดความเครียดหรือความกังวลในการดำเนินชีวิตประจำวัน ช่วยตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน อำนาจควบคุมในการใช้ชีวิตประจำวันส่วนการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำต่าง ๆ ก็ทำให้ผู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในวัยรุ่นที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงมากมาย จึงต้องการแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างเป็นอย่างมาก (ธนาภรณ์ ตั้งทองสว่าง, 2560)

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยตระหนักและสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของวัยรุ่นที่เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กและพร้อมก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนศรีพุดดา กรุงเทพมหานคร โดยนักเรียนแต่ละคนมาจากครอบครัวที่มีความพร้อมต่างกันพร้อมกับความหลากหลายทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำไปแก้ไขป้องกันสาเหตุได้แก่การได้รับการเลี้ยงดู การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม และการจัดการทักษะชีวิตตนเองที่ก่อเกิดปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่น และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตของครอบครัวโดยเป็นรากฐานที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดู สร้างสรรค์ ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวเติบโตเป็นวัยรุ่นที่มีทักษะชีวิตที่ดี เหมาะสม และพร้อมนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสังคม เช่น การเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย การพร้อมเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

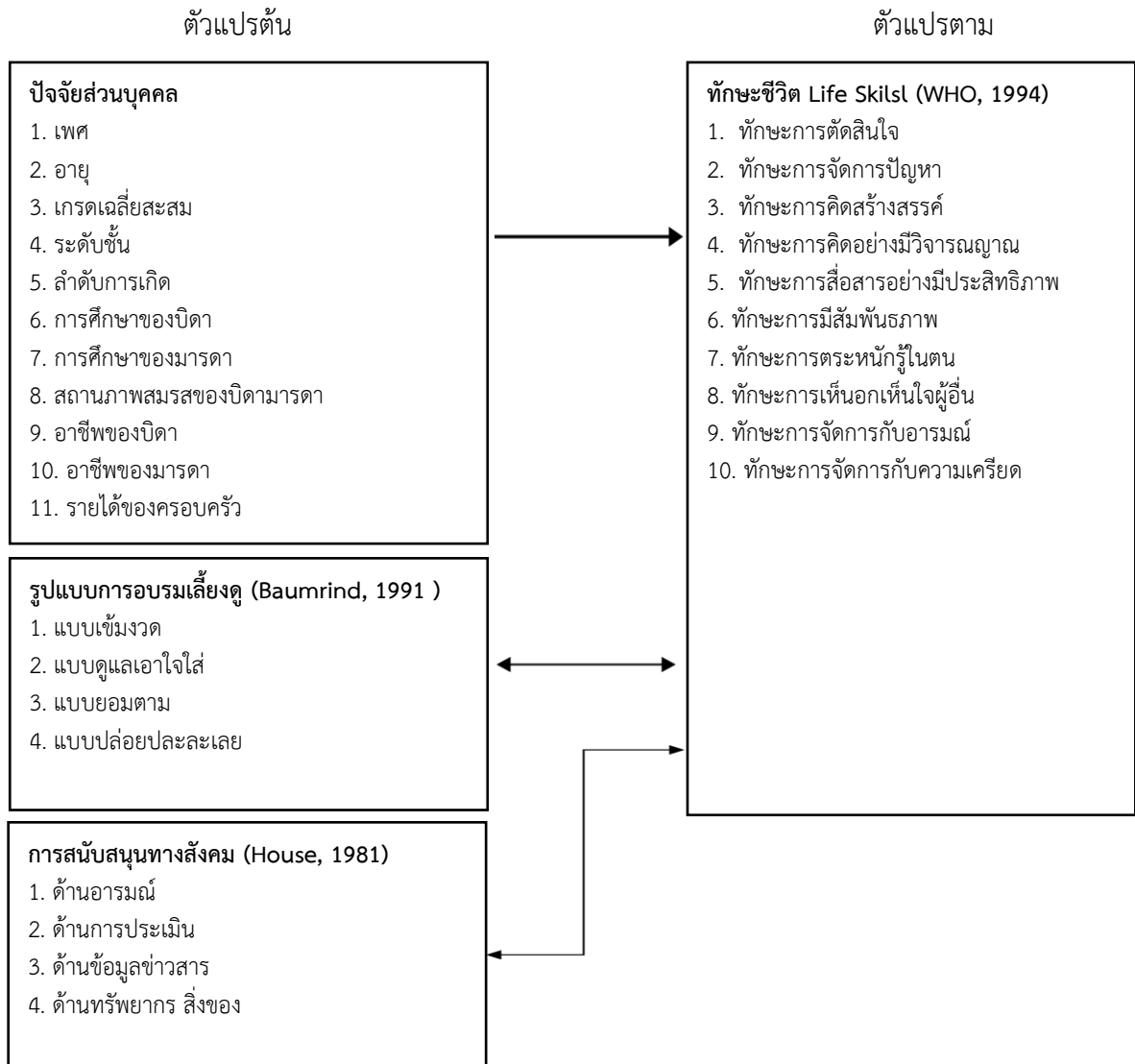
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

- สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.4 นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.5 นักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.6 นักเรียนที่มีการศึกษาของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.7 นักเรียนที่มีการศึกษาของมารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.8 นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.9 นักเรียนที่มีอาชีพของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.10 นักเรียนที่มีอาชีพของมารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.11 นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว/เดือนต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานข้อที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
- สมมติฐานข้อที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
- สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (LSD) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากมีกลุ่มประชากรที่แน่นอน (Finite Population) จึงใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

ใช้สูตร
$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่าตามสูตร} \quad n = \frac{919}{1+919(\times 0.05^2)}$$

$$n = 279 \text{ คน}$$

จากการคำนวณโดยใช้สูตรดังกล่าว ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} & \text{จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี} \\ & = \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละชั้นปี} \times 279}{919} \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่ 4	267	81
มัธยมศึกษาปีที่ 5	336	102
มัธยมศึกษาปีที่ 6	316	96
รวม	919	279

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) และจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิดและสำรวจรายการ (check lists) จำนวน 11 ข้อ มีคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ของครอบครัว (ต่อเดือน)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยประยุกต์จากแนวความคิดของ Baumrind (1991) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 32 ข้อ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด จำนวน 8 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ จำนวน 10 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตาม จำนวน 5 ข้อ และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 9 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม โดยประยุกต์จากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ House (1981) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ คือ การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ จำนวน 8 ข้อ การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน จำนวน 8 ข้อ การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร จำนวน 9 ข้อ และการสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร เครื่องมือ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 ระดับ

ส่วนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวทฤษฎีของ WHO (1994) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 10 ด้าน จำนวน 76 ข้อ คือ ทักษะการตัดสินใจ จำนวน 7 ข้อ ทักษะการจัดการปัญหา จำนวน 8 ข้อ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จำนวน 7 ข้อ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 8 ข้อ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 7 ข้อ ทักษะการมีสัมพันธภาพ จำนวน 9 ข้อ ทักษะการตระหนักรู้ในตน จำนวน 10 ข้อ ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จำนวน 9 ข้อ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ และทักษะการจัดการกับความเครียด จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 ระดับ

ผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน โดยแยกเป็นสมมติฐานย่อยดังนี้

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นักเรียนที่อายุต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่อายุต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีทักษะชีวิตต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.4 นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.5 นักเรียนที่ลำดับการเกิดต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่ลำดับการเกิดแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.6 นักเรียนที่มีการศึกษาของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีการศึกษาของบิดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.7 นักเรียนที่มีการศึกษาของมารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีการศึกษาของมารดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.8 นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.9 นักเรียนที่มีอาชีพของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีอาชีพของบิดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.10 นักเรียนที่มีอาชีพของมารดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีอาชีพของมารดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.11 นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว/เดือนแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว/เดือนแตกต่างกันมีทักษะชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และทักษะชีวิตของนักเรียน (n = 279)

ทักษะชีวิต	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู							
	เข้มงวด		เอาใจใส่		ยอมตาม		ปล่อยปละละเลย	
	r	p	r	p	r	p	r	p
ด้านการตัดสินใจ	.088	.143	.260**	.001	-.008	.896	-.135*	.025
ด้านการจัดการปัญหา	.173**	.004	.285**	.001	.116	.053	-.070	.241
ด้านการคิดสร้างสรรค์	.222**	.001	.214**	.001	.112	.061	-.092	.126
ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	.287**	.001	.349**	.001	-.099	.098	-.242**	.001
ด้านการสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพ	.162**	.007	.394**	.001	.000	.997	-.256**	.001
ด้านการมีสัมพันธภาพ	.153*	.010	.453**	.001	-.104	.082	-.241**	.001
ด้านการตระหนักรู้ในตน	.198**	.001	.428**	.001	-.083	.169	-.348**	.001
ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	.061	.307	.395**	.001	-.031	.604	-.440**	.001
ด้านการจัดการกับอารมณ์	.168**	.005	.273**	.001	.051	.394	-.241**	.001
ด้านการจัดการกับ ความเครียด	.065	.276	.364**	.001	.044	.460	-.336**	.001
โดยรวม	.205**	.001	.446**	.001	-.013	.833	-.314**	.001

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตาม ไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตรายด้านและโดยรวม อาจมาจากนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ มีการตามใจบ้างบางครั้ง การได้รับคำสั่งหรือชี้แนะจากบิดามารดาเพื่อการปฏิบัติตามเกิดขึ้นบ้างบางครั้ง นักเรียนถูกควบคุมพฤติกรรมและได้รับการทำโทษตามเหตุผลหรือเห็นสมควรบางกรณี ทำให้นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญนิดา เจริญจันทร์ และ ทิพย์วัลย์ สุรินยา (2557) ว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมมารดาและสุขภาพตนเองโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แต่สอดคล้องกับแนวคิดของ Hurlock (1974) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตรมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าที่จะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคในอนาคต และมักจะมีความวิตกกังวลสูง อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขัดขวางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการปัญหา ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการมีสัมพันธภาพ ด้านการตระหนักรู้ในตน ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการมีสัมพันธภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนมีการปฏิบัติอย่างสมควรตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่บิดามารดาตั้งไว้ การคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การได้รับการยอมรับ การแสดงความคิดเห็น การปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการอย่างอิสระของนักเรียนสามารถกระทำได้โดยปราศจากคำสั่งหรือข้อชี้แนะจากบิดามารดาที่ไร้เหตุผล สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการดำรงชีวิตและสามารถปรับตัวเข้าสังคมได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภร อยู่สุข (2554) กล่าวว่า การอบรมลักษณะนี้ บิดามารดาจะคอยกวดขันดูแลความประพฤติ ความคิด ทัศนคติ และความรู้สึกโดยตรง บิดามารดาจะออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม หากไม่ปฏิบัติก็จะถูกลงโทษ นอกจากนี้ยังคอยควบคุมการเรียน การอ่านหนังสือ และทำการบ้านต่าง ๆ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น อาจมาจากบิดามารดาของนักเรียนมีการอบรมเลี้ยงดูส่งเสริมให้บุตรมีอิสระ พึ่งพาตนเองได้ เปิดกว้างด้านการแสดงความคิดเห็น การยอมรับ ทำให้นักเรียนกล้าตัดสินใจ กล้าจัดการปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนอยากที่จะพัฒนาตัวเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Baumrind (1971) ได้พัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (authoritative) คือ ลักษณะการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมสนับสนุนให้อิสระแก่บุตร จัดการชีวิตของตนได้ แต่ยังมีพื้นที่จำกัด บิดามารดาให้การดูแลด้วยความรัก ความอบอุ่น ให้การชื่นชม ส่งเสริมในสิ่งที่สร้างสรรค์ของบุตร ให้อิสระในการใช้ความคิด ได้รับการยอมรับ และความคาดหวังเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับทักษะชีวิตโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการตระหนักรู้ในตน และด้านการจัดการกับอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตลดลง อาจมาจากบิดามารดา ไม่สนใจ หรือใส่ใจบุตร บุตรจะต้องช่วยตัวเองทุกอย่าง ดังนั้น รูปแบบการแบบปล่อยปละละเลยจึงส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็ก อย่างไรก็ตาม ด้วยผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังพบปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะชีวิต อาทิ ปัจจัยเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และฐานะทางครอบครัว หรืออื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยเสริมทำให้ทักษะชีวิตของเด็กลดลงด้วย และการหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว เนื่องจากค่าใช้จ่ายในปัจจุบันมีมากขึ้น ทำให้บิดามารดาของนักเรียนหรือผู้ปกครองของจำเป็นต้องต้องออกไปประกอบอาชีพ

นอกบ้าน ไม่ค่อยมีเวลาให้บุตรหลานของตนเอง สนใจเพียงหน้าที่การงานของตนเองเพื่อความมั่นคงแก่ตนเอง และครอบครัวในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Baumrind (1971) ที่ว่า การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (neglectful parenting) เป็นการศึกษาที่บิดามารดาไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุตร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ บิดามารดาจะไม่มีการควบคุมบุตร จะให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของตนเองมากกว่าที่จะสนใจเรื่องของบุตร

ดังนั้น ผลการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

สมมติฐานข้อที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลาย

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสนับสนุนทางสังคมและทักษะชีวิตของนักเรียน (n = 279)

ทักษะชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม							
	ด้านอารมณ์		ด้านการประเมิน		ด้านข้อมูลข่าวสาร		ด้านทรัพยากรสิ่งของ	
	r	p	r	p	r	p	r	p
ด้านการตัดสินใจ	.219**	.001	.277**	.001	.426**	.001	.515**	.001
ด้านการจัดการปัญหา	.286**	.001	.466**	.001	.393**	.001	.512**	.001
ด้านการคิดสร้างสรรค์	.155**	.010	.560**	.001	.343**	.001	.396**	.001
ด้านการคิดอย่างมี	.462**	.001	.649**	.001	.581**	.001	.582**	.001
วิจารณ์ญาณ								
ด้านการสื่อสารอย่างมี	.402**	.001	.681**	.001	.438**	.001	.569**	.001
ประสิทธิภาพ								
ด้านการมีสัมพันธภาพ	.542**	.001	.544**	.001	.427**	.001	.577**	.001
ด้านการตระหนักรู้ในตน	.385**	.001	.663**	.001	.653**	.001	.554**	.001
ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	.281**	.001	.495**	.001	.550**	.001	.549**	.001
ด้านการจัดการกับอารมณ์	.220**	.001	.593**	.001	.559**	.001	.503**	.001
ด้านการจัดการกับ	.273**	.001	.541**	.001	.456**	.001	.646**	.001
ความเครียด								
โดยรวม	.425**	.001	.703**	.001	.625**	.001	.690**	.001

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากร สิ่งของมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนอาจได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่น ทั้งครอบครัว เพื่อน ครู และคนในสังคม อาทิ การได้รับการดูแลเอาใจใส่ ได้รับกำลังใจหรือการได้รับความช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ให้กำลังใจตัวเองและผู้อื่นในยามที่ผิดหวัง พร้อมทั้งจะเป็นมนุษย์ที่มีความสุขแห่งการให้และการช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไป

ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทำให้รู้สึกพึงพอใจในชีวิตของตนเอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการมีทักษะชีวิตที่ดีในการเตรียมพร้อมเผชิญโลกกว้างแห่งสังคมการเป็นผู้ใหญ่ในวัยทำงานและตลอดทุกช่วงวัยของมนุษย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทร์กร อยู่สุข (2554) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมตอนปลายได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสิ่งของ/เครื่องใช้ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านเครือข่ายสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับความอบอุ่น ความเห็นใจ และให้กำลังใจเมื่อเกิดความท้อแท้จากครอบครัว และครอบครัวได้สนับสนุนด้านสิ่งของ/เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น การได้รับของขวัญ การได้รับคำชมอย่างเพียงพอ รวมทั้งโรงเรียนได้สนับสนุนการให้ข้อมูลข่าวสารด้านดีจากสื่อและให้ความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ว่าแรงสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบด้วย การให้การดูแลและความเชื่อใจไว้วางใจ การยอมรับ เห็นถึงคุณค่า และการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้แก่ คำแนะนำ ข้อมูล วัตถุสิ่งของ หรือบริการต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และการประเมินตนเอง และ WHO (1998) ระบุว่า แรงสนับสนุนทางสังคม เป็นการได้รับความช่วยเหลือที่มีแก่บุคคลและกลุ่ม ที่สามารถใช้เป็นเกราะป้องกันเหตุการณ์และสภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้ายในชีวิต และสามารถใช้เป็นแหล่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตสูงกว่าการสนับสนุนทางสังคมด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยมองว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน เป็นการที่นักเรียนได้รับการความรัก ความห่วงใยและความเอาใจใส่ รวมทั้งความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ ยกย่องชมเชย และได้รับความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้รับรู้ว่ามีคุณค่าและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของคนในครอบครัว ครู เพื่อน และคนในชุมชน ซึ่งการได้รับการยอมรับจากสังคม มีส่วนช่วยและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตัดสินใจ ถ้านักเรียนได้รับการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว ครู เพื่อน และคนในชุมชนจะช่วยให้มีความมั่นใจในตัวเอง ทำให้กล้าที่จะตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) การเห็นพ้องหรือให้รับรอง (affirmation) ผลการปฏิบัติ หรือการบอกให้ทราบผลถึงผลดี ที่ผู้รับได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น

รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร สิ่งของ อาจมาจากการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือทางการเงิน เวลา เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งของและปัจจัยจำเป็นจากสังคม มีส่วนช่วยส่งเสริมนักเรียนมีทักษะชีวิตดีขึ้น เมื่อนักเรียนมีความพร้อมในเรื่องของปัจจัยการเงิน อุปกรณ์ สิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นนักเรียนต้องมี ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ สอดคล้องกับแนวคิด House (1981) ว่า การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ ได้แก่ แรงงาน เงิน เวลา เป็นต้น

การสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการที่เด็กได้รับข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำ คำปรึกษา การแจ้งเตือนต่อสถานการณ์ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ปัญหา และความรู้ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์จากคนในครอบครัว ครู เพื่อนและคนในชุมชน มาเป็นข้อมูลสำคัญ ซึ่งช่วยในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจจะทำอะไรหรือการแก้ปัญหา หากเด็กมีข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จะช่วยให้การตัดสินใจในการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีข้อมูลสนับสนุน สอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ได้กล่าวถึง

การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร คือ การให้คำแนะนำ (suggestion) การตักเตือน การให้คำปรึกษา (advice) และการให้ข่าวสารรูปแบบต่าง ๆ

การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ จากการศึกษาที่นักเรียนได้รับการความรัก ความห่วงใยและเอาใจใส่ รวมทั้งความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ จากคนในครอบครัว หรือสังคม เป็นแรงสนับสนุนเรื่องอารมณ์ ซึ่งหากนักเรียนมีอารมณ์ที่ดีขึ้นยิ่งส่งผลช่วยให้มีทักษะชีวิตดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ได้กล่าวถึง แรงสนับสนุนเรื่องอารมณ์ (emotional support) คือ การสนับสนุนทางอารมณ์ เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ การแสดงถึงความห่วงใย

สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคมที่ใช้ในการทำนายทักษะชีวิตของนักเรียน (n = 279)

ตัวแปรทำนาย	b	SE _b	β	t	p-value
ค่าคงที่	18.853	12.926		1.459	.146
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู					
แบบเข้มงวด (X ₁)	-.264	.273	-.035	-.964	.336
แบบเอาใจใส่ (X ₂)	.749	.201	.142	3.730**	.001
แบบยอมตาม (X ₃)	1.256	.435	.101	2.890**	.004
แบบปล่อยปละละเลย (X ₄)	-.322	.269	-.044	-1.194	.234
การสนับสนุนทางสังคม					
ด้านอารมณ์ (X ₅)	.802	.235	.129	3.412**	.001
ด้านการประเมิน (X ₆)	3.298	.349	.406	9.447**	.001
ด้านข้อมูลข่าวสาร (X ₇)	1.468	.280	.216	5.243**	.001
ด้านทรัพยากร สิ่งของ (X ₈)	2.773	.476	.254	5.825**	.001

$R^2 = .848$, Adjusted $R^2 = .719$, MS Regression = 29716.474,

MS Residual = 344.557, $F=86.246^{**}$

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบยอมตาม การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน การสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร สิ่งของ สามารถร่วมกันทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรอิสระเหล่านี้สามารถอธิบายการผันแปรทักษะชีวิตโดยรวมได้ร้อยละ 84.8 ($R^2 = .848$) สอดคล้องกับงานวิจัยของปารวี กันทะสอน และคณะ (2561) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่สามารถทำนายต้นทุนทางจิตวิทยาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภร อยู่สุข (2554) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถร่วมทำนายสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกร พลพิชัย และ จันทรา อู่ยเอ็ง (2561) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม ทักษะด้านการรับ

การสนับสนุนจากแหล่งกลุ่มทางสังคม เกรตเฉลี่ยสะสม และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านความคิด สติปัญญา โดยสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองของวัยรุ่น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 69.4 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้ดีที่สุดคือ การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพุดผา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอข้อวิจารณ์ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.99 ซึ่งมีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.05 โดยเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 36.56 นักเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.01 – 3.50 คิดเป็นร้อยละ 46.95 เมื่อพิจารณาตามลำดับการเกิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 30.47 ส่วนสถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ด้านการศึกษาของครอบครัว พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ คือ ระดับปริญญาตรี/สูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 37.99 และร้อยละ 30.47 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการประกอบอาชีพของครอบครัว พบว่า อาชีพบิดาและมารดาส่วนใหญ่ คือ ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 59.14 และร้อยละ 54.12 ตามลำดับ จากการประกอบอาชีพของครอบครัวก่อเกิดรายได้ของครอบครัว พบว่า รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.50

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ผลการวิจัยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 29.74$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\bar{X} = 20.75$) อยู่ในระดับปานกลาง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ($\bar{X} = 15.81$) อยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตาม ($\bar{X} = 11.84$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ อาจเนื่องจากนักเรียนได้รับการเลี้ยงดูในลักษณะที่มีการได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การส่งเสริมในความคิด การรับฟังความคิดเห็น การยอมรับในการตัดสินใจ การแสดงออกทางอารมณ์ รวมทั้งการได้รับอิสระพอประมาณ แม้ว่าบิดามารดาของนักเรียนอาจไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูมากนัก การทำตามกฎหรือข้อบังคับจากบิดามารดาเป็นไปตามลักษณะเหตุผล ไม่ได้เข้มงวดมากจนเกินไป และนักเรียนได้รับการควบคุมพฤติกรรมและถูกทำโทษในเรื่องที่สมควร ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ ธัญนิดา เจริญจันทร์ และ ทิพย์วัลย์ สุรินยา (2557) พบว่า อาจมาจากในสังคมปัจจุบันนี้ พ่อแม่จะเลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งจะคล้ายกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2545) กล่าวว่า ผู้ปกครองในปัจจุบันอาจมีการศึกษามากขึ้นและมีประสบการณ์ในระดับสากลมากขึ้น เข้าใจบทบาทของบิดามารดามากขึ้น จึงทำให้เลือกที่จะอบรมการเลี้ยงดูบุตรแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตมากกว่าการอบรมรูปแบบอื่น สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล (2545) พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ สามารถจัดการการเข้าหาด้านครอบครัวได้ดีกว่า เข้าถึงปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาได้ดีกว่า และใช้การเข้าถึงปัญหาแบบหลีกเลี่ยงน้อยกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบตามใจ

และแบบทอดทิ้ง โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Baumrind (1971) ที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต เป็นลักษณะที่บิดามารดาส่งเสริมการให้อิสระแก่บุตร ประเมินตนเองที่สามารถใช้ชีวิตได้ด้วยตัวเอง แต่ยังมีพื้นที่จำกัดให้กับบุตร บิดามารดาให้ความรัก การเอาใจใส่ แสดงความชื่นชมและสนับสนุนการกระทำของบุตรในลักษณะอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เปิดกว้างด้านการแสดงความคิดเห็น การยอมรับ การคาดหวังเมื่อบุตรก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างเหมาะสม

การสนับสนุนทางสังคม

ผลการวิจัยการสนับสนุนทางสังคมของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 89.99$) อาจมาจากนักเรียนได้รับการตอบรับหรือยอมรับในระดับหนึ่งว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของคนในครอบครัว ครู เพื่อน และสังคมที่แวดล้อมจากการได้รับการเอาใจใส่ ความห่วงใยเวลาเจ็บป่วย การที่มีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจและมีผู้รับฟังให้คำปรึกษา ความอบอุ่นใจเมื่อมีคนรักอยู่ใกล้ การตกเตือนถึงสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุง การช่วยเหลือด้านทรัพยากรหรือสิ่งที่เป็พื้นฐานของการดำรงชีวิต เป็นต้น โดยสอดคล้องงานวิจัยของจิระวรรณ เวชประชา (2553) พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคม นั้นจะมีส่วนช่วยตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.75$) เนื่องจากปัจจุบันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมต่อตัวเอามีมากมายจากแหล่งที่หลากหลาย เช่น สื่อจากตัวบุคคล ได้แก่ บิดามารดา คนในครอบครัว คุณครู เพื่อน บุคคลในสังคม และสื่อทางโลกออนไลน์ เป็นต้น ทำให้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการได้ง่ายมากขึ้น เกิดการรู้เท่าทันและนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ นำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับ Danielsan et al. (2009) กล่าวว่า อาจารย์ ครอบครัวและเพื่อนมีลักษณะเป็นแหล่งที่ให้สิ่งเอื้ออำนวยทางสังคมกับนักเรียน ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและใช้ชีวิตความเป็นนักเรียนได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นหนึ่งในตัวแปรที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาของนักเรียน

ด้านการประเมิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 24.27$) อาจมาจากการที่นักเรียนได้รับคำชมเชย รู้สึกยินดีที่ผลลัพธ์เป็นไปตามที่คาดหวังหรือมากกว่านั้น การได้รู้จักถึงข้อดีของตนเองจากบุคคลใกล้ชิดและผู้อื่น แม้ว่ามีข้อบกพร่องหรือการปฏิบัติในทางที่ไม่เหมาะสมบ้าง นักเรียนรู้จักการยอมรับและสามารถปรับปรุง พัฒนาตามคำแนะนำที่ได้รับเพื่อให้ตนเองมีคุณภาพหรือทักษะชีวิตที่ดี สอดคล้องกับทฤษฎีของ House (1981) ว่า การสนับสนุนด้านการประเมินผล (appraisal support) ได้แก่ การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) การให้การรับรองหรือการเห็นตรงกัน (affirmation)

ด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 24.04$) เนื่องจากนักเรียนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ความสนใจ ความห่วงใย การยอมรับจากบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บิดามารดา คนในครอบครัว ครู เพื่อน บุคคลรอบข้าง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนช่วยหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีสถานะด้านอารมณ์และจิตใจที่ดีมากยิ่งขึ้น เกิดการรักตัวเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของคนในสังคมและพร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับทฤษฎีของ House (1981) ว่า การสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) ได้แก่ การแสดงถึงความห่วงใย การยอมรับนับถือ และการให้ความพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทร์กร อยู่สุข (2554) ที่ว่า บุคคลในครอบครัวของนักเรียนมัธยมตอน

ปลายมีการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้กำลังใจ แสดงความสนใจเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับนักเรียน รวมถึงเพื่อนและครูที่โรงเรียนแสดงความใส่ใจขณะที่อยู่ในโรงเรียน รวมถึงสมาชิกในครอบครัวทุกคน จะให้เกียรติและยอมรับกันในความเสมอภาคแห่งค่านิยมของสมาชิกคนอื่น

ด้านทรัพยากรสิ่งของ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 14.94$) เนื่องจากนักเรียนได้รับการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการเรียนจากเพื่อน รวมทั้งการได้รับการแบ่งปันความรู้จากการศึกษาเล่าเรียนในห้องเรียนโดยครู และเพื่อน ได้รับการให้การช่วยเหลือจากบิดามารดา หรือคนในครอบครัวในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต แม้แต่เวลาถือเป็นการสนับสนุนทางสังคมอย่างหนึ่งที่บิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัวมีให้แก่แก่นักเรียนบ้างตามสมควร สิ่งเหล่านี้อาจทำให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความสุข ปราศจากความเครียดในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างราบรื่นและสำเร็จได้ เพราะการสนับสนุนทางสังคมในด้านนี้ช่วยตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ทุกคน สอดคล้องกับทฤษฎีของ House (1981) ว่า การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ (instrumental support) ได้แก่ เงิน เวลา แรงงาน เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harber (2004) ว่าการให้ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม เป็นเครื่องช่วยที่ดี มีความสัมพันธ์กับการช่วยลดอาการของโรคเครียด (psychosomatic) รวมถึงความทุกข์และความเจ็บป่วยทางอารมณ์ ขณะเดียวกันยังสามารถทำให้เพิ่มความพึงพอใจในชีวิตให้มากขึ้น

ทักษะชีวิต ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทักษะชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 225.13$) ทักษะเหล่านี้มาจากการที่นักเรียนมีความรู้ ทักษะคิด และค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกของพฤติกรรมต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแสดงออกของพฤติกรรมป้องกันในด้านต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ ทักษะคิด และค่านิยมดังกล่าว ส่งผลต่อการเกิดการประยุกต์การนำทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ มาใช้ โดยให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวประสานกันและกัน ก่อเกิดแรงจูงใจในการประพฤติปฏิบัติในทางเหมาะสม โดยการปฏิบัตินี้จะผ่านกระบวนการการคิด วิเคราะห์ และเข้าใจในพื้นฐานของพฤติกรรมที่แสดงออกมา จะทำให้วัยรุ่นแสดงออกในพฤติกรรมที่เหมาะสม และสามารถก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์แบบ (WHO, 1997) พิจารณาทักษะชีวิตรายด้าน ดังนี้

ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 20.72$) อาจมาจากนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารมากมายจากแหล่งที่หลากหลายทั้งสื่อบุคคลและสื่อออนไลน์ รวมทั้งการสังมประสบการณ์ตลอดระยะเวลาการดำเนินชีวิตเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่นได้ และมีการวางแผนในการตัดสินใจเพื่อจัดลำดับความสำคัญในสิ่งที่ต้องทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ว่า การตัดสินใจ เป็นการแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์ และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักการเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ก็จะทำให้สามารถอยู่รอดปลอดภัยอย่างรู้เท่าทันสื่อและสังคมได้

ด้านการจัดการปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 23.20$) อาจมาจากนักเรียนสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับใช้หาวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผลและชาญฉลาด สามารถระบุที่มาของปัญหาได้ในระดับหนึ่ง รวมทั้งสามารถจัดการปัญหาได้อย่างมีระบบและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้พอสมควร สอดคล้องกับบงยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2540) ที่ว่า ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา การ

พิจารณาทางเลือก การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 19.80$) อาจมาจากนักเรียนมีการเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ผนวกกับประสบการณ์ที่ได้รับนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องของความคิดแบบพัฒนา มีการคิดในลักษณะมุมมองใหม่อย่างสร้างสรรค์ปราศจากการคิดแบบยึดติดดั้งเดิม มีระบบในการคิด และสามารถนำความคิดมาช่วยในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้พอสมควร สอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550) ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 24.29$) อาจมาจากนักเรียนมีการตระหนักและเข้าใจกระบวนการคิดเพื่อแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิดอย่างมีสติได้ มีการยึดมั่นและปฏิบัติบนพื้นฐานแห่งความถูกต้องและเหมาะสม อาทิ การรัก เคารพ การมีสัมมาคารวะ และการกตัญญูต่อผู้ที่อาวุโสกว่าตนและบุคคลที่ใกล้ชิด การคิดลักษณะนี้เป็นการคิด ผึกฝนควบคุมความนึกคิดให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงใสสะอาดในความดีงามประกอบด้วยคุณธรรมต่าง ๆ เช่นความรัก ความมีเมตตา กรุณา ความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความมีสัมมาคารวะ ความรู้จักยอมรับ และ เห็นความสำคัญของผู้อื่น (WHO, 1994)

ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 20.63$) อาจมาจากนักเรียนมีวิธีการสื่อสารโดยใช้คำพูด กิริยาท่าทางในการแสดงออกได้ในระดับหนึ่ง สามารถเป็นได้ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารที่เหมาะสม และนำไปปรับใช้ในสถานการณ์การพูดต่าง ๆ ได้ เช่น การเจรจาต่อรอง การเจรจาไกล่เกลี่ย การประนีประนอม การพูดเพื่อโน้มน้าวและการพูดชื่นชม

ด้านการมีสัมพันธภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 27.52$) อาจมาจากนักเรียนมีความรัก ความเข้าใจ ความใส่ใจกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ดี จนนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์และสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น เพื่อน คนในครอบครัว บุคคลที่อาวุโสกว่าตน และสามารถปฏิบัติตนอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข โดยการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสังคมนั้นด้วยความเต็มใจ

ด้านการตระหนักรู้ในตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 29.77$) เนื่องจากนักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจตนเองได้ดี รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน รับรู้ถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตนพร้อมนำไปปรับปรุงพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการยอมรับความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นจนนำไปสู่ความภาคภูมิใจต่อตัวเองในการดำเนินชีวิต และมีความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ว่า การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นการรู้จักความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่า และ ความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบซึ่งจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.68$) อาจมาจากนักเรียนเข้าใจ รับรู้ต่อการกระทำของผู้ที่ตนให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเคารพจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน และผู้อื่นที่สนิทสนมได้อย่างพอสมควร ทำให้เกิดความรู้สึกกับบุคคลเหล่านั้นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การเข้าใจกับเหตุการณ์ที่ผู้ใกล้ชิดกำลังประสบพบเจอ เกิดการรับฟัง ให้กำลังใจด้วยความเต็มใจ รวมถึงการยอมรับในข้อจำกัดบางอย่างของผู้อื่นได้ในระดับหนึ่ง ในเขตพื้นที่

ที่โรงเรียนตั้งอยู่นั้น แวดล้อมด้วยหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรม เช่น ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้อื่นที่แตกต่างกันแต่อย่างใด และสอดคล้องกับ WHO (1997) ว่า การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) เป็นความสามารถในการเรียนรู้ ได้รับความรู้สึก และความเห็นใจผู้อื่นที่ไม่เหมือนเรา แม้ว่าเราอาจไม่คุ้นเคย สิ่งนี้ทำให้เราเข้าใจยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ส่งผลต่อความเกี่ยวข้องที่ดีและเหมาะสมในทางสังคม เช่น วัฒนธรรม และเชื้อชาติที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือ บุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม

ด้านการจัดการกับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 14.76$) อาจมาจากนักเรียนมีการรับรู้ความรู้สึกที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้เกิดอารมณ์ด้านลบ แต่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง เกิดการยับยั้งชั่งใจต่อความรู้สึกที่ขัดแย้ง และสามารถจัดการต่อสถานการณ์รอบตัวได้ เช่น การที่คนใกล้ชิดประสพกับเรื่องร้าย หรือผู้อื่นเกิดอารมณ์ที่ขัดต่อสิ่งที่พบเจอ นักเรียนสามารถปลอบประโลมอารมณ์และเตือนสติให้ผู้นั้นอยู่กับปัจจุบันได้อย่างพอสมควร เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของวัยรุ่น มีผลสืบเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และสอดคล้องกับ WHO (1997) ว่า การจัดการกับอารมณ์ เป็นการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรงต่าง ๆ หรือความเครียดที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ และสอดคล้องแนวคิดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ว่า การจัดการกับอารมณ์และความเครียด คือ การเรียนรู้ รับรู้ทันต่อสภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ทราบถึงที่มาของความเครียด สามารถจัดการความเครียดและอารมณ์ ปฏิบัติการผ่อนคลายได้ถูกต้อง หลีกเลี้ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่นำไปสู่อารมณ์ที่ไม่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการความเครียด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 17.76$) อาจมาจากนักเรียนรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรับมือในการจัดการกับความเครียดที่กำลังเกิดขึ้นได้อย่างพอสมควร เช่น การทำกิจกรรมที่ตนชอบเพื่อผ่อนคลายความเครียดและสร้างความสุขกลับคืนมา โดยวิธีการมีความเหมาะสม ไม่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น และรับมือต่อระยะเวลาหรือสถานการณ์อันรีบเร่งที่ต้องใช้การตัดสินใจเพื่อลดปัญหาการเกิดความเครียดจนถึงความเครียดสะสมได้ในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของปรารณา สวัสดิสุธา และ ศิริไชย หงษ์สงวนศร (2559) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดการกับความเครียดอย่างเหมาะสม คือ มักใช้วิธีการจัดการกับความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยใช้ความสามารถของตนเอง หรือแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งสนับสนุนอื่น และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550) ว่า เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตน เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสม และเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด เรียนรู้วิธีการจัดการ ควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี้ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาของนักเรียนมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน โดยทักษะชีวิตมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ทุกคน ยิ่งอายุมากขึ้นเท่าไร

จะมีทักษะชีวิตมากขึ้น เพราะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในชีวิต มีส่วนสำคัญทำให้ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ภูมิหลังของนักเรียนและครอบครัวจากปัจจัยต่าง ๆ จะมีความเป็นมาอย่างไรก็ตามท้ายที่สุด ครอบครัวต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ชมเชยเมื่อประพฤติดี เหมาะสม ดูแลเอาใจใส่บุตรทุกคนอย่างใกล้ชิดอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและบุตรหรือนักเรียนต้องเตรียมพร้อม รับผิดชอบ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน กลุ่มสังคมต่าง ๆ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นในปัจจุบันให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อาศัยประสบการณ์เป็นทั้งบทเรียนและบททดสอบในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดี เพิ่มทักษะชีวิตของตนเองอย่างเหมาะสมเพื่อสามารถเรียนหนังสือ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ผลดี ประสบความสำเร็จและตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จนเข้าสู่วัยทำงานและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดอยู่ในระดับต่ำ ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ในการทดสอบความสัมพันธ์กับทักษะชีวิต พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียน อาจมาจากนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ มีการตามใจบางครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งบ้าง การได้รับการทำโทษตามเหตุผลหรือเห็นสมควรบางกรณี ส่งผลให้มีทักษะชีวิตลดลง ดังนั้น บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู บุคลากรของโรงเรียนควรสั่งสอน ควบคุม ให้เหตุผลในสิ่งที่เหมาะสม ควรค่าแก่การปฏิบัติ ในการมีทักษะชีวิตที่ดีของนักเรียน หากสิ่งใดที่บุตรหรือนักเรียนทำผิด ในการทำโทษ ควรให้การชี้แนะ ดูแล ให้เหตุและผลประกอบ เพื่อให้สร้างความเข้าใจ พร้อมปรับเปลี่ยนทัศนคติในทางที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้บุตรหรือนักเรียนวัยรุ่นมีศักยภาพตามวุฒิภาวะ สามารถดูแลตนเอง ควบคุมอารมณ์และสถานการณ์รอบด้านได้ พึงพาผู้อื่นน้อยลง และส่งผลให้สมาชิกในครอบครัว และโรงเรียนมีความรัก เข้าใจกันมากขึ้น และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ และการสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน อยู่ในระดับสูง ในการทดสอบความสัมพันธ์กับทักษะชีวิต พบว่า การสนับสนุนทางสังคมรายด้านและโดยรวมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ส่งผลถึงทักษะชีวิตที่เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพด้วย ดังนั้น ทางโรงเรียนอาจจัดหาหน่วยงานข้างนอกในการให้ข้อมูล ข่าวสาร การเพิ่มศักยภาพของบุคคล การจัดการชีวิตแก่นักเรียนและครอบครัว ตลอดจนครู บุคลากรของโรงเรียนด้วย เพื่อการรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์ ในปัจจุบันในการรับมือกับสถานการณ์ที่ส่งผลทั้งด้านดีและด้านลบ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ให้กำลังใจตัวเองและผู้อื่นในยามที่ผิดหวัง พร้อมทั้งจะเป็นมนุษย์ที่มีความสุขแห่งการให้และการช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทำให้รู้สึกพึงพอใจในชีวิตของตนเอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการมีทักษะชีวิตที่ดีในการเตรียมพร้อมเผชิญโลกกว้างแห่งสังคมการเป็นผู้ใหญ่ในวัยทำงาน และตลอดทุกช่วงวัยของมนุษย์

4. ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ทำให้ทราบแนวโน้มในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และการส่งเสริมสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

เข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไข ป้องกันสาเหตุ พร้อมพัฒนา ส่งเสริมการดูแลทักษะชีวิตของนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีทักษะชีวิตที่ดี เหมาะสม และพร้อมนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสังคมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนอื่น ตั้งแต่จังหวัด ภูมิภาคของประเทศ และทั้งประเทศไทย โดยทำการศึกษาทั้งในรูปแบบเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ส่งเสริม พัฒนาการดูแลทักษะชีวิตต่อไป
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มเติม
3. ควรทำการศึกษาวิธีรูปแบบวิจัยใหม่ที่อาจส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสอดคล้องจากงานวิจัยเดิม ได้แก่ การสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2550). *อัคริคว: ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง)*. โรงพิมพ์ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ. https://drive.google.com/file/d/0B9t56k6dmUe5SDJ0MWFmNGt3dFE/view?resourcekey=0-pNbzr4VowZu5aVhhJo_7g
- จิระวรรณ เวชประชา. (2553). *ความสามารถในการพยากรณ์ของอัตมโนทัศน์การอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. Chaiang Mai University Intellectual Repository (CMU IR). <http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/15189>
- ธนาภรณ์ ตั้งทองสว่าง. (2560). *แรงสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาการ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร] <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.26906.47048>
- ธัญนิตา เจริญจันทร์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2557). *ความเชื่อด้านสุขภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 40(1), 69-84. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socku/article/view/79753/63631>
- นพัสชวินทร์ มูลทาทอง. (2555). *ทักษะชีวิตกับการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน*. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 9(1), 23-33. <https://jopac.rmu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=55116>

- ปรารณา สวัสดิ์สุธา และศิริไชย หงษ์สงวนศร. (2559). การจัดการกับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 61(1), 41-52.
- ปารวี กันทะสอน, สุดสบาย จุลกัทัพพะ, และสิรินัดดา ปัญญาภาส. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยา ของนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง. *วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า*. 35(2), 153-162.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ppkjournal/article/view/103264>
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2545). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ภัทร์กร อยู่สุข. (2554). *ความว่าเหว่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมและสุขภาพจิต ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. Digital Research Information Center.
https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/KU.the.2011.514
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2540). การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติด. *เอกสารประกอบการประชุม*. ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- วรรณกร พลพิชัย และจันทรา อ้อยแอ้ง (2561). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 10, 94-106.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/109667/107524>
- สุชาติ อินประสิทธิ์. (2555). “สาเหตุการกระทำความผิดทางอาญาของเด็ก เยาวชนที่มีอาการบอบช้ำทางจิตใจ (Trauma) แนวทางป้องกันและแก้ไขเยียวยาที่เหมาะสม”. ใน *รายงานการอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10*. สถาบันพัฒนาข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 5-30.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล. (2545). “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย”. ใน *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครั้งที่ 2 เรื่อง วิกฤติความเครียดของสังคมไทย* (หน้า 47-60). ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออก-ตะวันตก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1, Pt.2), 1–103. <https://doi.org/10.1037/h0030372>
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56–95. <https://doi.org/10.1177/0272431691111004>
- Danielsen, A. G., Samdal, O., Hetland, J., & Wold, B. (2009). School-related social support and students' perceived life satisfaction. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 303–318. <https://doi.org/10.3200/JOER.102.4.303-320>

- Harber, K. D. (2004). The Positive Feedback Bias as a Response to Out-Group Unfriendliness. *Journal of Applied Social Psychology*, 34(11), 2272–2297. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2004.tb01977.x>
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Addison-Wesley.
- Hurlock, B. E. (1974). *Personality development*. Tata Mc Graw Hill.
- World Health Organization. Division of Mental Health. (1994). Life skills education for children and adolescents in schools. Pt. 1, Introduction to life skills for psychosocial competence. Pt. 2, Guidelines to facilitate the development and implementation of life skills programs, 2nd rev. World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/63552>
- World Health Organization. (1998). *Health promotion glossary*. division of health promotion, education, and communication world health organization. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/64546/WHO_HPR_HEP_98.1.pdf?sequence=1
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd Edition). Harper and Row.
- .....

การพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 Developing analytical thinking ability with CIPPA learning management and questioning techniques in the Computational Science Subject for Mathayom 5 students

Received: Aug 10, 2023

Revised: Nov 2, 2023

Accepted: Nov 8, 2023

^{1*}พร้อมภัก บึงบัว ²ทวิพร ทินสุข ³ณัฐธรรณพงศ์ วุฒิเทพปัญญา ⁴พิภพ ช้อยวงศ์งาม
^{1*}Promphak Bungbua ²Taweeporn Tinsuk
³Nuttanaphong Woottitapbuncha ⁴Phiphop Chaiwongngam

^{1*-2,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

³คณะการสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

^{1*-2,4}Faculty of Education, Rattana Bundit University

³College of Digital Communication, Rattana Bundit University

*Corresponding Author, E-mail: promphak_b@rbac.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถาม 2) พัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถาม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถาม การศึกษาครั้งนี้เลือกพัฒนารายวิชาวิทยาการคำนวณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ที่เรียนรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน 2) แบบวัดความสามารถคิดวิเคราะห์จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามมีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.81/92.96 2) ความสามารถคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมในระดับมาก

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เทคนิคการใช้คำถาม วิทยาการคำนวณ

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop CIPPA learning management activities and questioning techniques, 2) develop analytical thinking abilities of students with CIPPA learning management and questioning techniques, and 3) study the

satisfaction of students who learned from CIPPA learning management and questioning techniques. Computational science in Mathayom 5 was selected as the subject for developing students in this study. The sample, which was selected using purposive sampling, consisted of 32 Mathayom 5 students studying computational science subject at Suwit Seri Anusorn High School. The research tools consisted of 1) four learning management plans, 2) a 20-item analytical thinking abilities test, and 3) a 15-item satisfaction questionnaire. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and t-test. The results of the research found that 1) the CIPPA learning plan and questioning techniques had an efficiency of 92.81/92.96, 2) analytical thinking abilities of students after studying with CIPPA learning plan and questioning techniques was significantly higher than before studying at the .05 level, and 3) the students' satisfaction towards the CIPPA learning management as a whole was at a high level.

Keywords: analytical thinking, CIPPA learning management, questioning techniques, computational science subject

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดที่มีความสำคัญและเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด การแก้ปัญหา และทักษะการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการทางปัญญาที่มนุษย์สามารถสังเคราะห์หรือสร้างสรรค์ความรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่เพื่อให้เกิดความถูกต้องเที่ยงตรง และบังเกิดผลได้อย่างสมบูรณ์ ขณะเดียวกันการคิดวิเคราะห์ยังช่วยให้มนุษย์สามารถสังเคราะห์และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมได้ด้วย (วันเพ็ญ กลิ่นอ่อน และ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2559) เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารที่หลากหลาย ทำให้ช่องทางการส่งข่าวสารไปยังผู้รับง่ายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ที่เชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตัวเอง ด้วยการโครงสร้างของความรู้ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสืบเสาะแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลต่อการเรียนรู้และการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จในการเรียนรู้ (Bruner, 1966) ดังนั้นบุคคลจึงต้องใช้การคิดเพื่อเลือกรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพราะการคิดวิเคราะห์จะช่วยในการแยกแยะหาความสำคัญและสาระสำคัญของข่าวสารที่ได้รับอย่างถูกต้องแม่นยำ และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (สุริรัตน์ อักษรกาญจน์, 2562)

การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้นักเรียนจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดความสงสัยจึงพยายามหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การคิดวิเคราะห์ต้องใช้ความสามารถในการสังเกต ตีความ การสืบค้น การหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถของสมองในการคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องไม่ผิดพลาด (Bourne et al., 1971) เช่นเดียวกับที่ Marzano (2001) ก็ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านการจำแนก ความสามารถด้านการจัดหมวดหมู่ ความสามารถด้านการเชื่อมโยง

ความสามารถด้านการสรุปความ และความสามารถด้านการประยุกต์ ซึ่งในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในด้านการคิดวิเคราะห์จำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมที่ฝึกกระบวนการคิดหรือการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านสติปัญญา คุณธรรม และการเป็นพลเมืองดี อีกทั้งเพื่อให้มีศักยภาพสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวการศึกษาที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการคิด โดยเน้นว่าจะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการกับการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (วันเพ็ญ กลิ่นอ่อน และ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2559) ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่เรียนรู้ (ทศนา เขมมณี, 2552) โดยการเรียนรู้แบบซิปปาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่พึ่งตนเองและพึ่งปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อม ใช้สมองและร่างกายในการฝึกฝนทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลากหลายทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผู้เรียนตื่นตัว สามารถรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างดี

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนสอบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน นักเรียนมักไม่เข้าใจเนื้อหา และยังขาดความคิดวิเคราะห์ อีกทั้งนักเรียนไม่กล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ประกอบกับเวลาการจัดการเรียนการสอนตามปกติมีเพียง 1-2 คาบต่อสัปดาห์ นักเรียนมีการทบทวนเนื้อหาในเวลาเรียนน้อย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W 1H มาช่วยในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและการใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อแก้ไขปัญหาช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รู้จักการทำงานเป็นทีมและการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย ยกตัวอย่างที่สามารถเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น เตรียมสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อลดความตึงเครียดในชั้นเรียน เน้นฝึกความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยเน้นสมรรถนะด้านความสามารถในการคิดเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้และที่สำคัญนักเรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพ 80/80

2. เพื่อพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถาม

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถาม

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ที่เรียนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) จำนวน 313 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ที่เรียนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) 1 ห้องเรียน จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างความรู้ ค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนมีบทบาทมากในกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นแสดงผลงาน และ 7) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

2. เทคนิคการใช้คำถาม หมายถึง เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหาที่ใช้มากที่สุดด้วยหลัก 5W 1H ประกอบด้วย 1) What เกิดปัญหาอะไร 2) Who ปัญหานี้เกิดกับใครหรือใครเป็นผู้ทำให้เกิดปัญหา 3) Why ทำไมจึงเกิดปัญหานี้ 4) When ปัญหานี้เกิดขึ้นเมื่อใด 5) Where ปัญหาเกิดขึ้นที่ไหน และ 6) How จะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร เป็นการคิดวิเคราะห์ที่ใช้ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของปัญหา เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อค้นหาคำตอบที่ต้องการ

3. ความสามารถคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการไตร่ตรอง เหตุผล การคิดอย่างมีหลักเพื่อรวบรวม แปลความหมาย และประเมินข้อมูลข่าวสารเพื่อให้สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรักชอบยินดีเต็มใจ หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อได้รับตอบสนองความต้องการ

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ที่เรียนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) จำนวน 313 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ที่เรียนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) 1 ห้องเรียน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับร่วมกับเทคนิคการคำถาม 5W 1H จำนวน 4 แผน รวม 4 ชั่วโมง
2. แบบวัดความสามารถคิดวิเคราะห์วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (one group pretest posttest design) ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ชั่วโมงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามด้วยค่า E1/E2
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติทดสอบค่าที (t-test)
3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้อยู่แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัย

1. แผนการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ โดยมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน (E1) เท่ากับ 92.81 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยคะแนนการทดสอบหลังเรียน (E2) เท่ากับ 92.96 แสดงว่า แผนการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.81/92.96 แผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า ความสามารถคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	N	คะแนน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df	Sig
ก่อนเรียน	32	20	13.65	2.64	10.08	31	.000
หลังเรียน	32	20	18.59	1.16			

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.65 ความสามารถคิดวิเคราะห์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 18.59 สูงกว่าก่อนเรียน

สำหรับระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของคะแนนของนักเรียนที่เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณ

รายการประเมิน		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้				
1	ครูจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนานและอยากเรียนรู้	4.15	0.45	มาก
2	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	4.52	0.57	มากที่สุด
3	ครูมีความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาแนะนำ	4.89	0.31	มากที่สุด
4	ครูใช้กริยาวาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ครูให้กำลังใจและเสริมแรงแก่นักเรียน	4.74	0.44	มากที่สุด
รวม		4.66	0.35	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
6	นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.19	0.55	มาก
7	นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน	4.04	0.51	มาก
8	นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว มีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.37	0.48	มาก
9	นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ โดยใช้คำถาม 5W1H	4.78	0.42	มากที่สุด
10	ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ	3.93	0.66	มาก
11	ใช้กระบวนการกลุ่มสร้างความรู้	4.11	0.68	มาก
รวม		4.23	0.55	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
12	นักเรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.15	0.65	มาก
13	นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ทำงานเป็นกลุ่มได้	4.37	0.62	มาก
14	นักเรียนอ่าน สรุป จับใจความ วิเคราะห์เรื่องได้	3.89	0.63	มาก
15	นักเรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4.07	0.66	มาก
รวม		4.12	0.64	มาก
ภาพรวม		4.34	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.34, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีความพึง

พอใจต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับแรกอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.66, S.D. = 0.35) รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.23, S.D. = 0.55) และด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.12, S.D. = 0.64)

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชา วิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.81/92.96 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎี การเรียนรู้แบบซิปปาที่มีขั้นตอนการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการใช้คำถามที่ส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์เป็น ลำดับ ประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการพิจารณา ตลอดจนคำแนะนำ ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้าน การจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและได้ทำงานกันเป็นกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนมีคะแนนการทดสอบที่ดี ส่งผลให้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสูงกว่า เกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีศา บุญจันทร์ และคณะ (2563) ที่พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ทศนิยมและเศษส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.42/77.78 ซึ่งก็สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการ ใช้คำถาม พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและการใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อ แก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รู้จักการทำงานเป็นทีมและการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย ยกตัวอย่างที่สามารถเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น เตรียมสื่อที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อลดความตึงเครียดในชั้นเรียน จูงใจผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะ เรียน และมีความสุขสานไปกับการเรียนด้วยการฝึกความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้ที่ผู้เรียนสามารถ นำมาประยุกต์เป็นแนวทางการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทิต มูลวงศ์ และ ศิวพร มามาตร (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ชนนิกานต์ ฉ่ำเมืองปักข์ และคณะ (2562) ที่พัฒนาการ จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ ซิปปามีความสามารถในการแก้ปัญหาวางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และมีความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรายวิชาวิทยาการคำนวณ พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนักเรียนชื่นชอบที่ครูให้มีการให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจและเสริมแรงให้แก่ นักเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้คิดวิเคราะห์โดยใช้คำถาม 5W 1H ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี ผู้เรียนจึงมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ อย่างอิสระ นำไปสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนยังมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกัน วิเคราะห์และสามารถเรียนรู้จากการคิดอย่างอิสระจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัวจันทอม อินสีเชียงใหม่ (2562) ที่พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา รายวิชาการเงินธุรกิจ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่านักศึกษาที่เรียนรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลและความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และงานวิจัย ของ พรหมพิริยะ ปนะกาโพธิ์ และคณะ (2563) พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาวิชา คณิตศาสตร์ เป็นการให้โอกาสนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ และนักเรียนเองได้แสดงความสามารถ ส่งผลให้ นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชญา สายสร้อย (2550) ที่ กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันแบบคละกลุ่มเล็ก ๆ ที่คละ ความสามารถ นักเรียนมีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในกลุ่มตัวเอง และระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางย่อมทำให้นักเรียนมีความ พึงพอใจมากกว่าการเน้นที่ผู้สอนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามไปใช้กับนักเรียนในการ เรียนการสอนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) ในเนื้อหาอื่น อาทิ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน ชีวิตประจำวัน หรือ การเข้าใจและการใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
2. ครูผู้สอนควรมีการเตรียมอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมภายในห้องให้พร้อมต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการจัดสรรเวลาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
3. ครูผู้สอนต้องมีบทบาทในการเป็นผู้จัดกระบวนการและผู้ชี้แนะแนวทางการค้นหาข้อมูล และแก้ปัญหาแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ร่วมกับการจัดการ เรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามในรูปแบบอื่น ๆ สำหรับวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) เพื่อให้เกิดความหลากหลายในกิจกรรมการเรียนรู้

2. ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและเทคนิคการใช้คำถามที่มีรูปแบบหลากหลาย สอดคล้องและเหมาะสมกับความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เช่น แบบการเรียนรู้ หรือแบบการคิดของนักเรียน

3. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์สำหรับอาจารย์ผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ พันธุ์งาม และสุเทียบ ละอองทอง. (2554). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน เพื่อจับใจความ เรื่องสำนวนไทย *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 6(1), 16-21.

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RDIBRU/article/view/128874/96868>

ชนิกานต์ ฉ่ำเมืองปักข์, นงลักษณ์ วิริยะพงษ์, และมนชยา เจียงประดิษฐ์. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(4), 213-225.

<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/186234/149747>

ทิตินา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 10). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัวจันทน์ อินสีเชียงใหม่. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา รายวิชาการเงินธุรกิจ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 458-469.

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/197800>

ปวีรศา บุญจันทร์, มะลิวัลย์ ฤณาพรรณ, และปิยภัทร บุชบาบดินทร์. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ทศนิยมและเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(2), 161-176.

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/view/207261>

พจณี นันทศักดิ์ศิริ. (2550). การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มที่ใช้เทคนิคคำถาม 5W และ 1H กับกลุ่มที่ใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พรหมพิริยะ ปณะกาโพธิ์, ณิชฐชัย จันทชุม, และภูษิต บุญทองเถิง. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 17(1), 83-95.

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edu-rmu/article/view/251934/170166>

วันเพ็ญ กลิ่นอ่อน และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2559). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 8(2), 372-385.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/49799>

วิจิต มุลวงศ์ และศิวพร มามาตร. (2564). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11(3), 52-59.

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ajpbru/article/view/252591>

สุรรัตน์ อักษรกาญจน์. (2562). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชพฤกษ์*, 17(2), 24-32. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Ratchaphruekjournals/article/view/194377/135262>

อัญชญา สายสร้อย. (2550) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเงินกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA Model) [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Bruner, J. S. (1966). *Studies in cognitive growth: A collaboration at the center for cognitive studies*. John Wiley & Sons.

Bourne, L. E., Bruce R. E. & Roger, L. D. (1971). *The psychology of thinking*. Prentice- Hall.

Marzano, R. J. (2001). *Designing a new taxonomy of educational objective*. Corwin Press, Inc.

.....

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเองที่ และการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด

A study of the relationship between future orientation, self-management, and systematic thinking of employees at One 31 Company Limited

Received: April 19, 2023

Revised: July 24, 2023

Accepted: July 27, 2023

^{1*}สุนันต์ทา วงษ์จันทร์ทอง ²ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ³รัชฎาญ คำวชิรพิทักษ์
^{1*}Sunantha Vongjantong ²Prasarn Malakul Na Ayudhaya ³Ranchuan Kamwachirapitak

^{1*-3}จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
 Psychology for Development Human Potential, Kasem Bundit University

*Corresponding Author, E-mail: 1234567890ya30@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง และการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองกับการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองที่สามารถร่วมกันทำนายการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด จำนวน 242 ราย ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และใช้แบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) และหาค่าความเที่ยงของแบบวัดได้ที่ระดับ 0.970 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple regression: stepwise)

ผลการวิจัยพบว่า

1) พนักงานมีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.52$) มีการจัดการตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.53$) มีการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.41$)

2) ลักษณะมุ่งอนาคต และการจัดการตนเองของพนักงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 001 โดยการจัดการตนเองมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงระบบมากที่สุดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.782 และรองลงมา คือลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.731

3) การจัดการตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด ได้ร้อยละ 63.10

คำสำคัญ: ลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง การคิดเชิงระบบ

Abstract

This research was descriptive research. The objectives of this study were: 1) to study the level of future-orientation, self-management, and systematic thinking of employees from ONE 31 Company Limited, 2) to examine the relationship between future orientation, self-management, and systematic thinking of ONE 31 Company Limited employees, and 3) to study the coefficients of future-oriented characteristics and self-management that can jointly predict the systematic thinking of ONE 31 Company Limited employees. The samples were 242 employees from ONE 31 Company Limited, obtained by stratified random sampling. The research instrument was a rating scale questionnaire validated by the Index of Item-Objective Congruence with a reliability confidence value of 0.97. The research results were as follows:

1) The employees had high level of future-orientation ($\bar{X} = 3.52$), high level of self-management ($\bar{X} = 3.53$), and high level of systematic thinking ($\bar{X} = 3.41$).

2) There were positive correlations between future-orientation, self-management, and systematic thinking, with statistical significance at the 001 level for all variables. Self-management was most correlated with systematic thinking with correlation coefficient of 0.782 and followed by future-orientation with correlation coefficient of 0.731.

3) Self-management and future-oriented characteristics together explained 63.10% of the variance in the systematic thinking of employees at One Thirty-One Company Limited.

Keywords: future-orientation, self-management, systematic thinking

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“...จุดประสงค์สำคัญโดยตรงของการคิด คือ คิดให้ออก คิดให้ชัดเจน คิดให้แจ่มว่า อะไรเป็นอะไร สมมติว่า จะคิดหาทางปฏิบัติสำหรับการหนึ่งการใด ก็ต้องคิดให้แยกคายอย่างละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วย เหตุผลจนเห็นแจ้ง ถึงจุดหมายอันถูกต้อง เทียงตรง ของการที่จะทำนั้น รวมถึงวิธีปฏิบัติครบทุกขั้นตอน ด้วย...” พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชการที่ 9 (2517)

จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการคิด เพราะการคิดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ การใช้ความคิดของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพและ ประสบความสำเร็จ ในการบริหารธุรกิจหรือองค์กรภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นั้น ทักษะด้านการ คิดเชิงระบบมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การคิดเชิงระบบนั้นสมองของแต่ละบุคคล ต้องเข้าใจสภาพ องค์กรประกอบย่อย ๆ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้นการคิดเชิงระบบจึงทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ การพัฒนาองค์กร นั้นเป็นกระบวนการที่จำเป็น เพื่อประกันความอยู่รอดและประสิทธิผลขององค์กร ความพยายามในการ พัฒนาองค์กร คือเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานและความสามารถในการปรับตัวมุ่งสู่อนาคตขององค์กร

ส่วนระดับบุคคลการพัฒนาความสามารถในการทำงานของพนักงานนั้นเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาซึ่งทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา และคาดหวังให้สมาชิกมีลักษณะมุ่งอนาคตเพราะมีความสำคัญต่อองค์กรอย่างมาก ในการนำพองค์กรและพนักงานมุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคต นอกจากนี้ความสามารถในการจัดการตนเอง เป็นคุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคลที่ใช้ในการพัฒนาตนเองเพื่อการดำเนินชีวิต ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ภาครัฐได้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถดังกล่าวให้กับประชากร จึงได้กำหนดเป็นเป้าหมายหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ผู้ที่มีความสามารถในการจัดการตนเองย่อมประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน การพัฒนาการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จนั้นจึงจำเป็นต้องมีการคิดเชิงระบบเข้ามาเป็นหลักคิด และหลักการปฏิบัติในด้านลักษณะมุ่งอนาคต และการจัดการตนเองมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงานและมีการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีวิสัยทัศน์ในการก้าวไปสู่ความเป็น “ผู้นำในการสร้างความมั่นคง ความรู้ แรงบันดาลใจ เพื่อส่งมอบความสุขให้ผู้ชมทุกเพศ ทุกวัย ภายใต้คุณภาพพระดับสากลที่ผสานความเป็นไทยไปสู่เวทีโลก” จัดเป็นหน่วยงานภาคเอกชนที่ต้องพัฒนาบุคลากรของตนเองให้เป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์ของประเทศ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองที่ส่งผลต่อการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับ ลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง และการคิดเชิงระบบ ของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองกับการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด
3. เพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์ของลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองที่สามารถร่วมกันทำนายการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด
2. ลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองสามารถร่วมกันทำนายการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย คือ พนักงานของบริษัทวันสามสิบเอ็ด จำกัด จำนวน 610 คน (สถิติ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564)
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัทวัน สามสิบเอ็ด จำกัด ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 242 คน แล้วผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified

random sampling) ด้วยการจำแนกประชากรตามฝ่ายของบริษัทฯ ซึ่งมี 7 ฝ่าย แล้วทำการสุ่มพนักงานของแต่ละฝ่ายในอัตราร้อยละ 40 ด้วยการจับฉลาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคิดเชิงระบบ (systematic thinking) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิด และมองสถานการณ์ต่าง ๆ แบบองค์รวม มีการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบทั้งหมด ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ทั้งทางตรง ทางอ้อม มีลำดับขั้นตอนอย่างสมเหตุสมผล สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีความยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างมีวิจาร์ณญาณ โดยนำแนวคิดของการคิดเชิงระบบและพัฒนาแบบวัตจาก บุซกร เซจรภัคดี (2558) โดยการคิดเชิงระบบดังกล่าวสามารถแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบได้แก่

1.1 การมองแบบองค์รวม (holistic, as a whole) หมายถึง การคิดแบบมองรอบด้าน ทั้งในภาพระยะไกลและระยะใกล้เพื่อหาความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ

1.2 การระบุความสัมพันธ์เชิงกระบวนการ (process relationship) หมายถึงความสามารถในการทำความเข้าใจและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหรือขั้นตอนที่เป็นองค์ประกอบภายในระบบ

1.3 การเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ (interconnection and interaction) หมายถึง การเชื่อมโยงและมีปฏิสัมพันธ์พึ่งพาซึ่งกันและกันของแต่ละองค์ประกอบ มีการทำงานร่วมกันเพื่อส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์โดยรวมที่กำหนดไว้

1.4 วงจรป้อนกลับ (feedback loop) หมายถึง การคิดในลักษณะเป็นวงมากกว่าจะเป็นเส้นตรง ทุกส่วนต่างมีการเชื่อมต่อ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

2. ลักษณะมุ่งอนาคต (future orientation) หมายถึง ลักษณะการวางเป้าหมายและคาดการณ์ถึงอนาคตของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาตนเอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ มีการวางแผนเป้าหมายในอนาคตทางด้านอาชีพการงานตามที่ตนเองคาดหวังในอนาคต

โดยนำแนวคิดของลักษณะมุ่งอนาคต และพัฒนาแบบวัตจาก สิวินีย์ ทองนุช และคณะ (2552) โดยลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าวสามารถแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบได้แก่

2.1 การคาดการณ์ไกลเป็นความสามารถในการคิดพิจารณา และทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้สามารถคาดการณ์ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

2.2 การควบคุมตนเอง ความสามารถในการเปลี่ยนหรือยับยั้งอารมณ์ พฤติกรรม และความปรารถนาตามธรรมชาติของบุคคล

2.3 การสร้างแรงจูงใจ ถือเป็นส่วนที่สำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต การสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยการวางเป้าหมายของบุคคลที่กำหนดไว้สำหรับตัวเอง

2.4 การวางแผน ความสามารถในการเชื่อมโยงเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ และมีเหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานในอนาคตเป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพที่สุด

2.5 การมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต่ออาชีพ เห็นคุณค่าและความสำคัญของอาชีพที่เป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ

3. การจัดการตนเอง (self-management) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถบริหารจัดการและดูแลความรู้สึกรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ตลอดจนพฤติกรรมของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

นำแนวคิดของการจัดการตนเองและพัฒนาแบบวัดจาก อดุล นาคะโร (2551) โดยการจัดการตนเองดังกล่าวสามารถแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบได้แก่

3.1 การรู้จักตนเอง (self-awareness) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจความคิดของตนเอง ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ทั้งที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง

3.2 การจัดการอารมณ์ตนเอง (coping with emotion) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจัดการเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ดีตามสถานการณ์ต่าง ๆ

3.3 การนำตนเอง (self-leadership) หมายถึง ความสามารถในการวางแผนจัดการตนเองได้ มีความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง กล้าที่จะแสดงความรับผิดชอบ

3.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) หมายถึง ความสามารถและความกล้าในการตัดสินใจ รู้จักจุดแข็งจุดอ่อนในตัวเองดี มีการสื่อสารอย่างมั่นใจ

3.5 การมีวินัยในตนเอง (self-discipline) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรม ให้เป็นไปทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามกฎระเบียบของสังคม

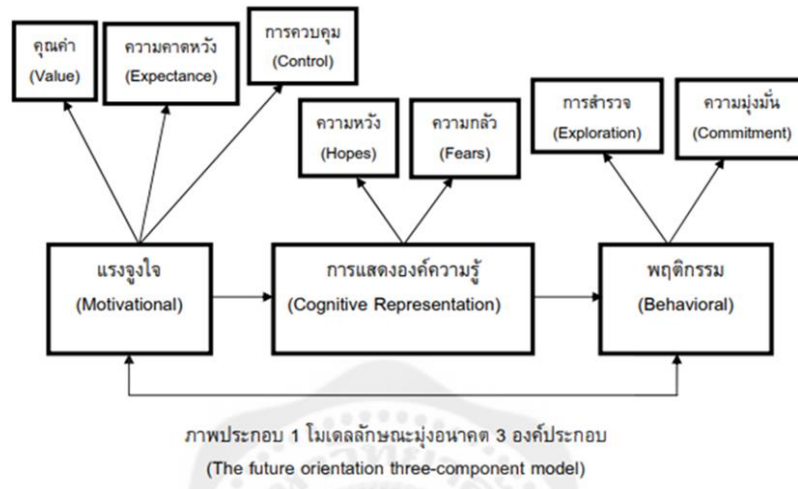
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

Capra (1996) ได้แสดงแนวคิดของเขากลับเกี่ยวกับทฤษฎีการคิดเชิงระบบ (systems thinking) ในหัวข้อข่ายใยแห่งชีวิต เป็นการประมวลกรอบแนวคิดให้เกิดความเข้าใจชีวิตในมิติทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเขาใช้เวลาในการพัฒนาและลงรายละเอียดในการสังเคราะห์ สอนทางก่อกำเนิดกับนักวิทยาศาสตร์จำนวนมาก นานนับสิบปี ก่อนจะถอดมาเป็นหนังสือ The web of life (ข่ายใยแห่งชีวิต) และเป็นหนังสือที่นำแนวคิดและทฤษฎีการคิดเชิงระบบมาให้ความเข้าใจในเรื่องของชีวิตและนำเสนอให้เห็นว่า วิทยาศาสตร์ใหม่ที่ว่าด้วยระบบชีวิตนี้จะเปลี่ยนวิถีที่มนุษย์สัมพันธ์กันและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิถีในด้านสุขภาพ ตลอดจนมุมมองขององค์กรธุรกิจ ระบบการศึกษาสถาบันทางสังคม และระบบการเมืองต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การสร้างชุมชนที่ยั่งยืนและช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของพืช สัตว์และระบบนิเวศที่หลากหลายได้ วิธีการคิดเชิงระบบแสดงให้เห็นว่า “องค์กรรวมเป็นมากกว่าผลรวมขององค์ประกอบของมัน” หัวใจหลักของทฤษฎีใหม่ คือ ชีวิตทั้งหลายล้วนดำรงอยู่เป็นระบบ ในลักษณะโยงใยกันเป็นข่าย โดยระบบนิเวศเป็นระบบที่ใหญ่และสำคัญมากที่สุด

Mc Dermott and O'Connor (1996) ได้อธิบายถึงแนวคิดของระบบว่า ระบบคือ การดำรงอยู่ให้คงไว้ได้ทั้งหมด ด้วยการทำงานของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นตัวอย่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนอันหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยหลาย ๆ อวัยวะมาอยู่ร่วมกัน ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน และแก่นแท้ของระบบคือการดำรงคงไว้ทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยต่าง ๆ ที่ต่างกันทำหน้าที่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และให้ความหมายของการคิดเชิงระบบ เป็นการคิดลักษณะเป็นวงมากกว่าเป็นเส้นตรง มีการเชื่อมต่อระหว่างส่วนต่าง ๆ จนเกิดเป็นวงจรการป้อนกลับของระบบมายังจุดเริ่มต้นอีกครั้ง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539) อธิบายว่า จิตลักษณะสำคัญที่มีผลต่อการเป็นคนดีและคนเก่ง ซึ่งอุปมาจากทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นจิตลักษณะหนึ่งในทฤษฎีนี้ โดยที่ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง

Seginer and Manajna (2004) ได้อธิบายถึงโมเดลลักษณะมุ่งอนาคตที่รวมเอาองค์ประกอบ การสร้างแรงจูงใจ ซึ่งมันป้อนเข้าสู่การแสดงองค์ความรู้ และนำไปสู่พฤติกรรม ดังตารางต่อไปนี้

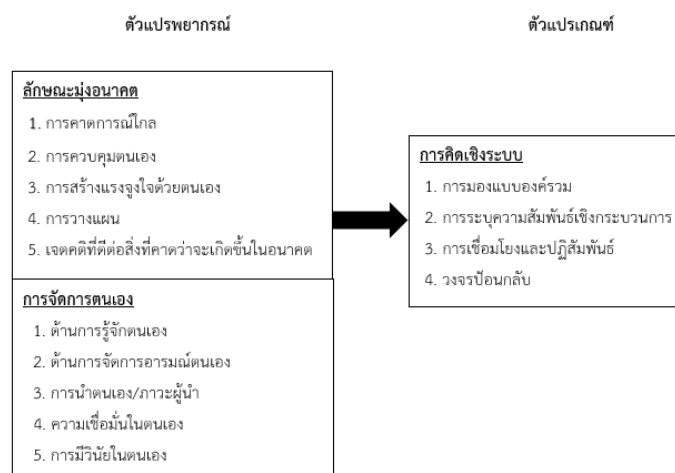

จากทฤษฎีลักษณะมุ่งอนาคตเห็นได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นส่วนประกอบหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จ และเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ สามารถประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน และยังเห็นถึงความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมาย กำหนดแนวทางเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในอนาคตได้

Kanfer and Gaelick-Buys (1991) อธิบายถึงกิจวัตรประจำวันเป็นพฤติกรรมที่บุคคลทำอย่างอัตโนมัติ จนกระทั่งบางครั้งไม่ได้คิด แต่เมื่อกิจวัตรเหล่านี้ไม่เป็นไปตามปกติซึ่งเป็นสิ่งเร้าให้เกิดความเครียด การที่จะลดความเครียดก็จะกระทำได้ด้วยการจัดการกับพฤติกรรมของตนเองตามขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การตรวจตราตนเอง (self-monitoring) ขั้นที่ 2 การประเมินตนเอง (self-evaluation) ขั้นที่ 3 การเสริมแรงตนเอง (self-reinforcement)

Gerhardt (2010) อธิบายถึงการจัดการตนเอง ว่าเป็นการที่บุคคลที่พยายามควบคุมพฤติกรรมตนเอง โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดการตนเองให้สามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น รู้เป้าหมาย กำกับตนเอง ในการรักษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้คงอยู่และขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป ซึ่งจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ

ในการวิจัยเรื่อง ลักษณะมุ่งอนาคต และการจัดการตนเองที่ส่งผลต่อการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เรื่อง ลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเอง ที่ส่งผลต่อการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด

1. ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นกับอาจารย์ที่ปรึกษาและได้แก้ไขการปรับปรุงแบบวัดตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.922 - 0.941 และค่าความเที่ยงของทั้งฉบับเท่ากับ 0.956 ได้จากการทดลองใช้ (try out) แบบวัดดังกล่าวกับพนักงานบริษัทที่ทำธุรกิจเดียวกัน จำนวน 30 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการยื่นเอกสารเพื่อขอพิจารณารับรองจริยธรรมในมนุษย์ ให้คณะกรรมการอนุมติเอกสารรับรองการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย และดำเนินการขอเอกสารขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และแจกแบบสอบถามให้พนักงานจำนวน 242 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนิยมปฏิบัติการมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน เป็นแบบสอบถามจำนวน 68 ข้อ มีรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน หน่วยงาน

ส่วนที่ 2 แบบวัดการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 24 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบวัดการจัดการตนเองของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 23 ข้อ

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

1. แบบวัดการคิดเชิงระบบ

ระดับคะแนน 1.00-2.00 หมายถึง มีความคิดเชิงระบบต่ำ

ระดับคะแนน 2.01-3.00 หมายถึง มีความคิดเชิงระบบปานกลาง

ระดับคะแนน 3.01-4.00 หมายถึง มีความคิดเชิงระบบสูง

2. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

ระดับคะแนน 1.00-2.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

ระดับคะแนน 2.01-3.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง

ระดับคะแนน 3.01-4.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

3. แบบวัดการจัดการตนเอง

ระดับคะแนน 1.00-2.00 หมายถึง มีการจัดการตนเองต่ำ

ระดับคะแนน 2.01-3.00 หมายถึง มีการจัดการตนเองปานกลาง

ระดับคะแนน 3.01-4.00 หมายถึง มีการจัดการตนเองสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานด้วยร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับอธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และระดับลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง และการคิดเชิงระบบ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง และการคิดเชิงระบบ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การทำนายโดยวิธีถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับลักษณะมุ่งอนาคตของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด พบว่าพนักงานมีลักษณะมุ่งอนาคตในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการคาดการณ์ไกล การวางแผน การควบคุมตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การวางแผน และการมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.60, \bar{X}= 3.56, \bar{X}= 3.50, \bar{X}=3.50, \bar{X}= 3.47$ ตามลำดับ)

2. ผลการศึกษาระดับการจัดการตนเองของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด พบว่าพนักงานมีการจัดการตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.53$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรู้จักตนเอง การจัดการอารมณ์ตนเอง การนำตนเอง/ภาวะผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการมีวินัยในตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.49, \bar{X}= 3.53, \bar{X}= 3.47, \bar{X}=3.46, \bar{X}= 3.69$ ตามลำดับ)

3. ผลการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด พบว่าพนักงานมีการคิดเชิงระบบในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.41$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการมองแบบองค์รวม การระบุความสัมพันธ์เชิงกระบวนการ การเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ และวงจรป้อนกลับมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.47, \bar{X}= 3.29, \bar{X}= 3.41, \bar{X}=3.46$ ตามลำดับ)

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง และการคิดเชิงระบบของพนักงานบริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด ดังตารางที่ 1
ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต การจัดการตนเอง และการคิดเชิงระบบ

		การคิดเชิงระบบ	ลักษณะมุ่งอนาคต	การจัดการตนเอง
การคิดเชิงระบบ	Pearson Correlation	1		
	Sig.(2-tailed)			
	n	242		
ลักษณะมุ่งอนาคต	Pearson Correlation	.731**	1	
	Sig.(2-tailed)	<.001		
	n	242	242	
การจัดการตนเอง	Pearson Correlation	.782**	.840**	1
	Sig.(2-tailed)	<.001	<.001	
	n	242	242	242

**Correlation is significant at the 0.01 level (2 -tailed)

จากตาราง พบว่าลักษณะมุ่งอนาคต และการจัดการตนเองของพนักงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยการจัดการตนเองมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงระบบมากที่สุดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.782 และรองลงมา คือลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.731

5. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด

	Unstandardized Coefficients		Standardized coefficients β	t	Sig.	R Square	Tolerance	VIF
	b	SE.b						
ค่าคงที่	0.350	0.152		2.298	.022	0.631		
ลักษณะมุ่งอนาคต	0.248	0.071	0.251	3.463	.001		0.294	3.402
การจัดการตนเอง	0.620	0.079	0.571	7.881	.001		0.294	3.402

จากตารางที่ 2 ผลการถดถอยพหุคูณ ด้วยตัวแปรการจัดการตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต พบว่าสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด ได้ร้อยละ 63.10

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.52$) ซึ่ง Kay (1975) ให้ความเห็นว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเกิดจากความมั่นคงทางสังคมของบุคคล ซึ่งบุคคลต้องได้รับประสบการณ์ว่า สิ่งที่ดีรอคอยตนจะได้รับจริงในที่สุด กล่าวคือ ลักษณะมุ่งอนาคตเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ดังนั้นเหตุที่พนักงานมีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับสูง อาจเนื่องมาจากพนักงานได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานอย่างตั้งใจจนทำให้มีพฤติกรรมที่มีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายที่คาดหวังในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสิวินีย์ ทองนุช และคณะ (2552, น. บทคัดย่อ) กล่าวไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นถึงผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้น คาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น มองเห็นถึงคุณค่าในสิ่งที่สำคัญมากในอนาคต จึงแสดงออกในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. ผลการวิจัยพบว่าพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีการจัดการตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.53$) ซึ่ง Gerhardt (2010) อธิบายว่า เป็นการที่บุคคลพยายามควบคุมพฤติกรรมตนเอง โดยวิธีการต่าง ๆ ในการจัดการตนเองเพื่อสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รู้เป้าหมาย กำกับตนเองในการรักษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้คงอยู่และขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป จนทำให้ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจารุณี ยังสุข (2552, น. 5) กล่าวว่า การจัดการตนเอง เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะสามารถกำกับดูแลความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการจัดการตนเองสูง ย่อมมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน

3. ผลการวิจัยพบว่าพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.41$) ซึ่ง Anderson and Johnson (1997) เสนอว่า การคิดเชิงระบบเป็นภาษาชนิดหนึ่งที่มีแนวทางในการสื่อสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีการเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันมีความซับซ้อน ทั้งนี้เพราะมีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งไม่ใช่ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นแบบเชิงเส้นตรง แต่ปัญหาส่วนใหญ่จะมีเหตุที่เกี่ยวข้องกัน เป็นความเชื่อมโยงที่เป็นวงรอบมีความสอดคล้องกับการวิจัยของสราวุธ พัชรหมพู และคณะ (2559, น. 163) สรุปว่า การคิดที่มองภาพแบบองค์รวม มองสิ่งที่ใหญ่ก่อนแล้วจึงกลับมามองส่วนย่อย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบริบทสิ่งแวดล้อม กระบวนการ สามารถมองกลับไปกลับมาได้ และต้องใช้ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น โดยศึกษาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการกับสิ่งที่มีความซับซ้อน เพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาให้มีความสมบูรณ์และมีความชัดเจนจนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.731 ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในลักษณะของความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบย่อย ๆ ของระบบ และยังเป็นการคิดในลักษณะของการมองภาพรวม โดยมียุทธศาสตร์การคิดที่ประกอบด้วยการกำหนดประเด็นของปัญหาเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยย่อย และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยย่อยและสังเคราะห์หาจรรยาของปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุมา รุ่งเรืองวิชกุล (2552, น. 124) ที่สรุปว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบ ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดการณ์ไกล และเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติหรือควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นไปตามขั้นตอนหรือแผนการที่วางไว้

5. ผลการวิจัยพบว่า การจัดการตนเองของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.782 แสดงให้เห็นว่าการจัดการตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงระบบ ซึ่งพนักงานมีการจัดการตนเองได้ดีซึ่งเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สามารถบริหารจัดการ และดูแลอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนพฤติกรรมของตนเองได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามสถานการณ์ ตลอดจนความสามารถในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ผู้มีความสามารถในการจัดการตนเอง มักทำให้ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุล นาคะโร (2551, น. 15) ที่เสนอว่าการจัดการตนเองมีความสำคัญต่อคนทุก ๆ คน เพราะจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ เพราะความสามารถในการจัดการตนเองมีความจำเป็นต่อการประสบความสำเร็จทางด้านอาชีพของทุกคน

6. ผลการวิเคราะห์โดยนำตัวแปรพยากรณ์เข้าสมการถดถอยที่ละตัวแปรจนครบทุกตัวแปร พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองส่งผลทางบวกต่อการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด โดยมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 001 ทั้งด้านลักษณะมุ่งอนาคต และด้านการจัดการตนเอง เห็นได้ว่าที่พนักงานมีลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองสูงจึงส่งผลให้พนักงานมีการคิดเชิงระบบสูง ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการพัฒนาความสามารถในการวางแผนงานในอนาคตและการฝึกพัฒนาพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ ทำให้เกิดการวางแผนการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งทำให้พนักงานมีการจัดการตนเองได้ดีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ในองค์กร

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล ลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองที่ส่งผลต่อการคิดเชิงระบบของพนักงาน บริษัท วัน สามสิบเอ็ด จำกัด นั้นผลการวิจัยพบว่าพนักงานมีลักษณะมุ่งอนาคตและการจัดการตนเองในระดับสูงจึงส่งผลให้พนักงานมีการคิดเชิงระบบในระดับสูงเช่นเดียวกัน

1.1 ในด้านลักษณะมุ่งอนาคต เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานเกิดความรู้และความเข้าใจต่องานและองค์กรเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อองค์กรเพิ่มมากขึ้น

1.2 ในด้านการจัดการตนเอง ซึ่งพนักงานมีการจัดการตนเองได้ดีจึงควรส่งเสริมและพัฒนาพนักงานให้เติบโตไปกับองค์กรได้สูงขึ้นต่อไป และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ควรพัฒนาบุคลิกภาพ ในการสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของพนักงานให้มีความแข็งแกร่งขึ้น

1.3 เสนอให้บริษัทฯ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานด้านการทำงานและสายอาชีพของพนักงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะใหม่ ๆ และพบว่าพนักงานส่วนใหญ่สามารถบริหารจัดการงานของตนเองได้เป็นอย่างดี และในอนาคตจะสามารถนำความรู้ และความสามารถที่ได้รับมาใช้กับบริษัทฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างอื่นของพนักงาน บริษัทฯ ในเครือหรือ กลุ่มพนักงานในฝ่ายผลิตให้มากขึ้น เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นจะได้ผลเช่นเดียวกันหรือไม่

2.2 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มีการประเมินการคิดเชิงระบบของพนักงานโดยใช้แบบวัดในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มขึ้น เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (focus groups) การทำกรณีศึกษาเพื่อประเมิน best practices ของผู้ที่มีลักษณะสองด้านนี้

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมด้านตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงระบบ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับต้น ความรอบคอบในการทำงาน ความเชื่อมั่นในตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2516 วันเสาร์ที่ 13 กรกฎาคม พุทธศักราช 2517. ใน *พระบรมราโชวาทและพระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. [ออนไลน์]. <http://www.kingrama9.chula.ac.th/kings-guidances/>
- จารุณี ยังสุข. (2552). *การศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสามารถในการจัดการตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3*. [ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Srinakharinwirot University Institutional Repository (SWU IR). http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Mea/Jarunee_Y.pdf
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2539). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2524). *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. ไทยวัฒนาพานิช.

- บุษกร เขจรศักดิ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].
<https://opac.rmu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=115913>
- สิวินีย์ ทองนุช, ระพีพันธ์ ฉายวิมล, และสุรินทร์ สุทธิธาทิพย์. (2552). การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค. *วารสารการศึกษและการพัฒนาสังคม*. 15(2), 22-33.
<https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/social/article/view/6961/4135>
- สรารุช พืชระดม, ไชยรัตน์ ปราณี, และสิริพร ปาณาพงษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 7(12), 117-132.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JGNRU/article/view/64944/75878>
- อดุล นาคะโร. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเองโดยใช้กิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. [วิทยานิพนธ์ดุสิตศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Srinakharinwirot University Institutional Repository (SWU IR).
http://thesis.swu.ac.th/swudis/Cur_Re_Dev/Adun_N.pdf
- อรอุมา รุ่งเรืองฉกุล. (2552). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการคิดเชิงระบบของนิสิตปริญญาตรีหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Srinakharinwirot University Institutional Repository (SWU IR).
http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Re_Sta/Onuma_R.pdf
- Anderson, V., & Johnson, L. (1997). *Systems thinking basics. From concepts to causal loops*. Pegasus Comm., Inc.
- Capra, F. (1996). *The web of life: A new scientific understanding of living systems*. Anchor Books.
- Gerhardt, M. (2007) Teaching self-management: The design and implementation of self-management tutorials, *Journal of Education for Business*, 83(1), 11-18. DOI: [10.3200/JOEB.83.1.11-18](https://doi.org/10.3200/JOEB.83.1.11-18).
- Kanfer, F. H., & Gaelick-Buys, L. (1991). Self-management methods. In F. H. Kanfer & A. P. Goldstein (Eds.), *Helping people change: A textbook of methods* (pp. 305–360). Pergamon Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- McDermott, I. & O'Connor, J. (1996). *Practical NLP for Managers*. Gower Publishing.
- Seginer, R., & Mahajna, S. (2004). How the future orientation of traditional Israeli Palestinian girls' link beliefs about women's roles and academic achievement. *Psychology of Women Quarterly*, 28, 122–135.
<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=805dc6c6ac0dc88db6ed48d0dfcdbe65e215a067>

การศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

A study of the psychological attributes of global citizenship of undergraduate students, Kasem Bundit University

Received: Feb 8, 2023

Revised: May 8, 2023

Accepted: May 11, 2023

^{1*}ฉัฐมณฑน์ เฮนะเกษตร ²อารี พันธมณี ³เจษฎา อังกาบสี

^{1*}Chatthamon Henakaset ²Aree Punmanee ³Jesda Aungabsee

^{1*}-²จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

^{1*}-²Psychology for Developing Human Potentials, Kasem Bundit University

*Corresponding Author, E-mail: jojosuta@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา และผลการเรียน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และคณะจิตวิทยา ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 328 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) อยู่ระหว่าง .67 -1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .255 - .808 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .854

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$ =3.70) และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านภูมิปัญญา ($\bar{X}$ =3.48) ด้านสัมพันธภาพ ($\bar{X}$ =3.99) ด้านจิตสาธารณะ ($\bar{X}$ =3.64)

2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาต่างก็มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะทางจิตวิทยา ความเป็นพลเมืองโลก นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the psychological attributes of global citizenship of first-year undergraduate students of Kasem Bundit University, and 2) to compare the psychological attributes of global citizenship of first-year undergraduate students of Kasem Bundit University classified by personal factors: gender, faculty, and academic performance. Three hundred and twenty-eight students were obtained by stratified sampling from the Faculty of Law, Faculty of Communication Arts, Faculty of Arts, and Faculty of Psychology in Academic Year 2022 at Kasem Bundit University.

The research instrument was a measure of the global citizenship attribute: wisdom, relationships, and public spirit. The IOC has an IOC between .67 and 1.00, a classification power between .255 and .808, and an accuracy of .854. The results of study were as follows:

1) The global citizenship of students in the overall psychological attribute was at a high level ($\bar{X}=3.70$), and in three aspects, it was at a high level: wisdom ($\bar{X}=3.48$), relationship ($\bar{X}=3.99$), and public mental ($\bar{X}=3.64$).

2) Comparing the psychological attributes of global citizenship among students, it was found that male and female students had no difference in the psychological attributes of global citizenship. Students studying in different faculties have different psychological attributes of global citizenship. And there are no differences in global citizenship attributes of students with different academic performance.

Keywords: psychological attributes, global citizenship, undergraduate students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี นำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องปรับตัว มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีการพึ่งพาอาศัย และมีความเห็นอกเห็นใจกัน มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันเพื่อความอยู่รอดทำให้เกิดการแข่งขัน การต่อสู้เอาเปรียบ ไม่เข้าใจสภาพความสัมพันธ์ของพลเมืองในประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ในโลกจึงมีทั้งความร่วมมือ ช่วยเหลือและขัดแย้งในเวลาเดียวกัน ทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องพยายาม ปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประเทศและประชาชนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรีในฐานะพลเมืองโลกเพราะคุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะสนับสนุน การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติ จึงได้กำหนดเป้าหมายร่วมกันของความเป็นพลเมืองโลก เพื่อให้ประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืนจากแนวคิดและหลักการที่ว่า มนุษย์ทุกคนในสังคมโลกมีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกันไม่ควรมีการแบ่งแยก เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม แต่ควรตระหนักถึงคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลกที่ต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างกัน การพึ่งพาอาศัยกัน การมีจิตสำนึกร่วมกันในความ

ร่วมมือ ความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาในระดับโลก (สุรศักดิ์ แซ่ลิ้ม, 2564) มีความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงปรากฏการณ์ระหว่างท้องถิ่น ภูมิภาคกับโลก และมีทักษะการทำงานร่วมกันของพลเมืองโลกที่มีความแตกต่างกันทั้ง เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโลก มีความภูมิใจในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ มีความตระหนักรู้เรื่องมนุษยชาติและโลก มีสำนึกรับผิดชอบ สามารถเชื่อมโยงการศึกษา เศรษฐกิจ ธุรกิจ หน้าที่พลเมืองและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น ประเทศ และระดับโลกเข้าด้วยกันได้อย่างสร้างสรรค์ (นภาพร แสงนิล และคณะ, 2561) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ และสถาบัน การมีบทบาทที่เกี่ยวข้องในฐานะสมาชิกของสังคมทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคมที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและอุดมการณ์ประชาธิปไตย (ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร, 2561) ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติและประสบการณ์จริง การเสริมสร้างตนในฐานะพลเมืองโลกตระหนักในบทบาท สิทธิ และความรับผิดชอบของตนในฐานะพลเมืองของโลก ให้ความสำคัญพัฒนาธรรมที่หลากหลาย สนใจต่อประเด็นปัญหาของโลก (global issues) สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ใส่ใจต่อประเด็นเรื่องสันติภาพในโลก ความยุติธรรม การพึ่งพาอาศัยกัน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างความรู้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและทัศนคติต่อโลก คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคม 2) การรู้เท่าทัน สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และการเมือง 3) ทักษะ มีความสามารถด้านภาษา มีทักษะด้านข้อมูลข่าวสารการสื่อสาร และเทคโนโลยี เลือกรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ 4) ค่านิยมและทัศนคติ การตระหนัก ถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เห็นคุณค่าและเคารพในความแตกต่างของบุคคล และ มีจิตสำนึกถึงการเป็นพลเมืองทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก (อรรถพล ประภาศโนบล, 2564)

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาดกลาง มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งหลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรนานาชาติ มีนักศึกษาจากทั่วทุกภาคของประเทศไทยและนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาในระดับปริญญาตรี และโท เช่น จีน เวียดนาม กัมพูชา ลาว มาเลเซีย เป็นต้น ความเป็นสากลได้รับการยอมรับจากนักศึกษาทั้งด้าน ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นสถาบันการศึกษาที่เสริมสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ รวมถึงทักษะความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการ การดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายด้านภาษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม พร้อมขับเคลื่อนสังคม ประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ

สายสังคมศาสตร์ เป็นความรู้แขนงหนึ่งที่ทำให้ความสนใจหาหลักการและเหตุผลในเรื่องปรากฏการณ์ในสังคม ที่ศึกษามนุษย์ด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการบริโภค การเมือง ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ รวมถึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจิตใจและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ วัฒนธรรม อารยะธรรม รวมทั้งปรากฏการณ์ในสังคม เช่นการเดินทางบนประท้วง การรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพ การรักชาติ การนับถือศาสนา เพื่อหาแนวทางปรับปรุง พัฒนาให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2538)

จากการประมวลและสังเคราะห์วรรณกรรม คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และ ด้านจิตสาธารณะ เป็น

คุณลักษณะทางจิตวิทยาที่เสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก โดยทำให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เคารพในความต่าง ภาควิชาจิตวิทยาในการกระทำ มีความคิดที่ดีเป็นการส่งเสริมให้เติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมไทยและพร้อมเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้คุณลักษณะทางจิตวิทยาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) และ UNESCO (2013) ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะทางจิตวิทยา เป็นคุณลักษณะหรือจุดแข็งทางจิตวิทยาของมนุษย์ ในด้าน ความรู้ ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่เป็นพลังภายในเพื่อผลักดันให้มนุษย์มุ่งไปสู่มุมมองด้านบวกมากขึ้น และเสริมสร้างความสามารถ และศักยภาพของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Peterson and Seligman, 2004; Buckingham and Clifton, 2001; จริยา อัครเพชรกุล, 2558)

คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จากการศึกษาวรรณกรรมสามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความสามารถ ที่ได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ เป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสภาวะต่าง ๆ แลกเปลี่ยนสังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนต่าง ๆ ที่ติดต่อสัมพันธ์กัน และนำมาปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ รวมถึงการปรับปรุงปรับให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2546) ดังนั้นคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา คือ ความสนใจเรียนรู้ พัฒนาตน มุ่งมั่นฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาสากล ใช้เทคโนโลยี และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านสัมพันธภาพ หมายถึง การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันได้อย่างดี ด้วยความใส่ใจ เอาใจใส่ เห็นอกเห็นใจ ยอมรับนับถือ และมีส่วนร่วมแบ่งปันเรื่องต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นไว้ สำหรับความบกพร่อง ผิดพลาด และความแตกต่าง เพื่อให้สามารถยอมรับและปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ โดยปราศจากความกดดัน ถือเป็นความจำเป็นในการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ เอกลักษณ์ของบุคคล ความสำเร็จในอาชีพ บุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะมีชีวิตที่มีคุณค่า มีความหมาย และสามารถพัฒนาตนให้ไปถึงศักยภาพสูงสุดของตนได้ (เอมอร กฤษณะรังสรรค์, ม.ป.ป.) ดังนั้นคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกด้านสัมพันธภาพ หมายถึง มีความคิดแง่บวกกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมให้กำลังใจตนเองและบุคคลรอบข้างเมื่อเกิดภาวะวิกฤต เคารพความคิดต่างระหว่างบุคคล ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ รวมถึงเปิดกว้างยอมรับ เข้าใจ เคารพสิทธิเสรีภาพ แนวคิด วัฒนธรรม ภาษา ที่แตกต่างได้อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

ด้านจิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร ต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม มีการตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ และโลก มีความสำนึกยึดมั่นในระบอบคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, น. 17) ดังนั้น คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกด้านจิตสาธารณะ หมายถึง มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองโลกโดย เสียสละ จิตอาสา ร่วมมือทำประโยชน์ เพื่อให้เกิดสุขกับสังคม ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทาง ยึดมั่นพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความหวัง และคิดในแง่บวกถึงธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตและความเป็นอยู่ของคนบนโลกนี้ได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และ ด้านจิตสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ซึ่งเป็นบุคคลพร้อมที่จะเรียนรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์และสังคม และคนรุ่นใหม่ ที่มีพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม ทั้งทางด้านความสามารถ ความคิด ทักษะคิด เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และสร้างผลกระทบเชิงบวกในฐานะ “พลเมืองโลก” ที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา และผลการเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา และผลการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,811 คน (สถิติสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 2565)
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2565 จำนวน 328 คน ได้จากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane และสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งประชากรตามคณะวิชา แล้วเลือกสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional) ในแต่ละคณะ
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ คณะวิชา และ ผลการเรียน
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. คุณลักษณะทางจิตวิทยา หมายถึง ลักษณะที่เป็นจุดแข็งทางจิตวิทยา ด้านความรู้ ความคิด ทักษะคิด พื้นฐานซึ่งคงอยู่ในตัวบุคคล ทำให้เกิดเป็นผลการแสดงออกของพฤติกรรมประจำตัวบุคคล
2. ความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ บทบาทสมาชิกของสังคม ระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคม คำนึงถึง สิทธิมนุษยชนและอุดมการณ์ประชาธิปไตย มีความคิดที่เปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นต่างอย่างมี

เหตุผล มีความคิดเชิงบวก พร้อมร่วมมือ เพื่อพัฒนาตน สังคม ประเทศชาติ และโลกในทิศทางที่เหมาะสม อันเป็นผลมาจาก ความรู้ ความเข้าใจ การรู้เท่าทัน ทักษะ ค่านิยมและทัศนคติที่เป็นสากล

3. คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง ลักษณะที่ดีที่เป็นจุดแข็งของนักศึกษาในด้านความรู้ ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนรู้ การปฏิบัติตน เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับ เคารพ ในความเท่าเทียมของมนุษย์ทุกชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดศักยภาพ ริเริ่ม การเรียนรู้ ปรับตัว เคารพความต่างอย่างสร้างสรรค์ ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการพัฒนาตนและสังคม จากความรู้ความเข้าใจ รู้เท่าทัน มีทักษะ และมีค่านิยมและทัศนคติแบบสากล ประกอบด้วย

1) ด้านภูมิปัญญา หมายถึง มีความสนใจเรียนรู้ พัฒนาตน มุ่งมั่นตั้งใจฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาสากลทั้งการพูดและเขียนได้ในระดับดี ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเพื่อรองรับแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลเชื่อมโยงกับทั่วโลกได้อย่างทันท่วงทีและมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล สามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ มั่นใจ สามารถนำเสนอจุดยืน ความคิดเห็น โต้แย้ง ได้อย่างสร้างสรรค์

2) ด้านสัมพันธภาพ หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความคิดเชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เคารพความคิดเห็นต่างระหว่างบุคคล ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ และพร้อมปฏิบัติตาม เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน ยอมรับเคารพในสิทธิเสรีภาพ แนวคิด วัฒนธรรม ภาษา ที่แตกต่างได้อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม การบำบัดและให้กำลังใจตนเองและบุคคลรอบข้างได้ในสภาวะการที่ต้องเผชิญเหตุการณ์สูญเสียอย่างรุนแรงและรวดเร็วจากภัยธรรมชาติ หรือภัยจากมนุษย์ด้วยกันจากการจลาจลต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่ความสูญเสียทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

3) ด้านจิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกของความเสียสละ จิตอาสา ร่วมแรงร่วมใจร่วมมือกัน เพื่อประโยชน์สุขของสังคม ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน กำหนดแนวทาง และตั้งใจ ร่วมกันดูแล แก้ไขและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาร่วมกันให้เกิดความยั่งยืน คิดบวก มีความหวังจะมีธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตและความเป็นอยู่ของทุก ๆ คน

ขอบเขตการวิจัย

1. คณะวิชา ตามหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สายสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะจิตวิทยา

2. ผลการเรียน แบ่งตามคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 แบ่งออกเป็น 3 ช่วงคะแนนระหว่าง 1.00–2.00, 2.01–3.00, และ 3.01–4.00

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ใช้แบบวัดมาตรฐานค่า สำหรับการเก็บรวบรวม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical package for the social science for windows)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำนวน 52 ข้อ ซึ่งมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .255 – .808 และมีค่าความเที่ยง (reliability) ทั้งฉบับที่ 0.854

การหาคุณภาพเครื่องมือ

หาความสอดคล้องระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา Content Validity นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item-Objective Congruence : IOC) โดยแบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ได้ค่า IOC เท่ากับ .67 – 1.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ คณะวิชา และผลการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 (สายสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งสิ้น 328 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม เพศ คณะวิชา และผลการเรียน

ปัจจัยส่วนบุคคล / สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	101	30.80
หญิง	227	69.20
รวม	328	100.00
คณะวิชา		
บริหารธุรกิจ	221	67.40
นิติศาสตร์	16	4.90
นิเทศศาสตร์	37	11.30
ศิลปศาสตร์	25	7.60
จิตวิทยา	29	8.80
รวม	328	100.00
ผลการเรียน		
1.00 - 2.00	3	0.91
2.01 – 3.00	91	27.75
3.01 – 4.00	234	71.34
รวม	328	100.00

เมื่อจำแนกเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิงจำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 69.20 ส่วนนักศึกษาเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.80

เมื่อจำแนกคณะวิชา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (สายสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต คณะวิชาที่มีนักศึกษามากที่สุด คือ คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 67.40 รองลงมาเป็น คณะนิเทศศาสตร์ มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 คณะจิตวิทยา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และคณะนิติศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาน้อยที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

เมื่อจำแนก ผลการเรียน พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนระดับ 3.01- 4.00 มากที่สุด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 71.34 รองลงมาเป็น 2.01 – 3.00 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 27.75 และ 1.00 – 2.00 น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.91

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านภูมิปัญญา	3.48	.54	มาก
2. ด้านสัมพันธภาพ	3.99	.46	มาก
3. ด้านจิตสาธารณะ	3.64	.69	มาก

พบว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.99$) และรองลงมาเป็นด้านจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 3.64$) และด้านภูมิปัญญา อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตาม เพศ จำแนกตามคณะวิชา และจำแนกตามผลการเรียน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกจำแนกตาม เพศ

คุณลักษณะทางจิตวิทยา ความเป็นพลเมืองโลก	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านภูมิปัญญา	3.42	0.59	3.51	0.52	-1.35	.18
2.ด้านสัมพันธภาพ	3.96	0.54	4.00	0.42	-.58	.56
3.ด้านจิตสาธารณะ	3.52	0.74	3.68	0.66	-1.94	.05
รวม	3.64	0.55	3.67	0.42	-1.538	.13

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F ของคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามคณะวิชา

ด้าน	คณะวิชา	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ภูมิปัญญา	บริหารธุรกิจ	3.48	.567	1.402	.233
	นิติศาสตร์	3.59	.488		
	นิเทศศาสตร์	3.54	.604		
	ศิลปศาสตร์	3.26	.436		
	จิตวิทยา	3.54	.450		
สัมพันธภาพ	บริหารธุรกิจ	3.99	.469	1.237	.295
	นิติศาสตร์	3.91	.437		
	นิเทศศาสตร์	4.03	.421		
	ศิลปศาสตร์	3.86	.431		
	จิตวิทยา	4.11	.436		
จิตสาธารณะ	บริหารธุรกิจ	3.60	.667	.518	.723
	นิติศาสตร์	3.71	.690		
	นิเทศศาสตร์	3.68	.686		
	ศิลปศาสตร์	3.70	.550		
	จิตวิทยา	3.77	.964		
รวม	บริหารธุรกิจ	3.69	.475	.794	.530
	นิติศาสตร์	3.73	.414		
	นิเทศศาสตร์	3.75	.504		
	ศิลปศาสตร์	3.60	.391		
	จิตวิทยา	3.80	.340		

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F ของคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามผลการเรียน

ด้าน	ผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ภูมิปัญญา	1.00 – 2.00	3.50	.676	.279	.757
	2.01 – 3.00	3.51	.581		
	3.01 – 4.00	3.47	.530		
สัมพันธภาพ	1.00 – 2.00	3.48	.340	1.341	.263
	2.01 – 3.00	3.95	.523		
	3.01 – 4.00	4.01	.404		
จิตสาธารณะ	1.00 – 2.00	3.52	.219	.231	.794
	2.01 – 3.00	3.68	.709		
	3.01 – 4.00	3.62	.689		
รวม	1.00 – 2.00	3.57	.272	.145	.865
	2.01 – 3.00	3.71	.532		
	3.01 – 4.00	3.70	.442		

จากตาราง 3, 4 และ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามเพศ คณะวิชา และผลการเรียน ไม่พบความแตกต่างของระดับ คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99 ด้านจิตสาธารณะ 3.64 และด้านภูมิปัญญา ที่ 3.48 ทำให้ค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้งสามด้านอยู่ที่ 3.70 สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) และ UNESCO (2013) ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ ว่าเป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่เสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก โดยทำให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น เคารพในความต่าง ภาควุฒิไฉนในการกระทำ มีความคิดที่ดีเป็นการส่งเสริมให้เติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมไทยและพร้อมเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ จริยา อัครเพชรกุล และคณะ (2558) ระบุว่า คุณลักษณะหรือจุดแข็งทางจิตวิทยาของมนุษย์ ในด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ทั้งภูมิปัญญา สัมพันธภาพ รวมถึงจิตสาธารณะ เป็นพลังภายใน หรือจุดแข็งสามารถผลักดันให้มนุษย์มุ่งไปสู่มุมมองด้านบวกมากขึ้น และเสริมสร้างความสามารถ ศักยภาพของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ โดยผลการพิจารณาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษารายด้านพบว่าด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจิตสาธารณะ และด้านภูมิปัญญา ตามลำดับ ดังนี้

ด้านสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นด้านที่มีลักษณะพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองโลกมากที่สุด จากข้อคำถามพบว่าข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากคือความเคารพในความคิดเห็นของเพื่อนในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรองลงมาคือการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ทองใบ อีรานันท์ทางกูร (2561) ที่ให้ความสำคัญคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลกควรมี คือ ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่เป็นผู้มีใจประชาธิปไตย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2560) อธิบายถึงการทำงานเป็นทีมโดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพว่าทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก ทำให้ทีมงานมีลักษณะเป็นทีมงานที่มีความเข้มแข็งและประสิทธิภาพ มีทิศทางที่ชัดเจน ตลอดจนมีโครงสร้างที่เอื้อต่อความสำเร็จเป็นหลักการพื้นฐานของทักษะความสามารถสำคัญของความเป็นพลเมืองโลก และ วิภาดา พินลา (2558) ได้กล่าวว่านักศึกษาต้องมีความประพฤติที่ดีและมีจิตใจที่ดีมีเหตุผลมีความรับผิดชอบ รวมทั้งมีความสำนึกในความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและปฏิบัติต่อกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม ภาณ ใจสมัคร (ม.ป.ป.) ได้เน้นว่าความเป็นพลเมืองในสังคมร่วมสมัย จำเป็นต้องสร้างกลไกการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง ที่ทำให้เกิดพลเมืองที่มีความรับผิดชอบด้วยจิตสำนึกในตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและต่อชุมชนของตนเอง โดยคำนึงถึงเหตุและผลที่กำหนดไว้ในหลักนิติรัฐ ที่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพความเป็นมนุษย์ รวมถึงสิทธิมนุษยชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน สุทธิวรรณ เปี่ยมพิมาย และ สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ (2561) ให้ความเห็นถึงความเสมอภาค โดยใช้สิทธิเสรีภาพของ

ตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ถือว่าเป็นลักษณะของพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 พึงจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นด้านที่มีคะแนนรองลงมา เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ การให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดของพื้นที่สาธารณะ รองลงมาคือ การใส่ใจดูแล ตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม และสามารถทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตนเอง และชุมชน เนื่องจากนักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบในภาพกว้างของสิ่งแวดล้อมโลก ที่ทุก ๆ คนจำเป็นต้องใช้ร่วมกัน และมีจิตสาธารณะที่พร้อมจะเสียสละ ร่วมมือ ร่วมแรงทั้งกายและใจในการดูแล รักษา และพัฒนาให้ดีขึ้น ในภาพรวม สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2560-2579 ที่ให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัลในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ประเด็นสำคัญด้านการศึกษาพลเมืองโลกของกระทรวงศึกษาธิการ มี 4 ประเด็นหลัก ๆ คือ การศึกษาเพื่อสันติภาพ การเข้าใจซึ่งความแตกต่างระหว่างบุคคล และสองประเด็นสำคัญด้านจิตสาธารณะคือ การตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบโดยรวมของโลกด้านสิ่งแวดล้อม และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในชุมชนทุกระดับเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและยั่งยืน ตรงกับ จิตินันท์ ดีหลาย (2561) กล่าวถึง จิตสาธารณะ คือ คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะ ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งครอบครอง เป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้น ๆ เป็นเจ้าของร่วมกัน ดูได้จาก ความรู้สึกนึกคิด การกระทำที่แสดงออก ได้แก่ หลีกเลี่ยงการทำให้เสียหายชำรุดต่อส่วนรวม เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม และถือเป็นหน้าที่ในการดูแลตามวิสัยทัศน์ที่สามารถพึงทำได้ เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ด้านภูมิปัญญา พบว่า คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษา มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากที่สุด รองลงมาคือตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยไม่ก้าวร้าวหน้าที่ของผู้อื่น และยอมรับเมื่อเกิดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการตัดสินใจของตนได้ ตามลำดับ ในคุณลักษณะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก ควรมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เนื่องจากทุกคนมีอิสรภาพ เสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งการรู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินงานจะทำให้ช่วยประสานความสัมพันธ์ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีงามต่อกัน ตรงกับ สุทธิวรรณ เปี่ยมพิมาย และ สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ (2561) ให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 ควรให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม รักษาไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีเหตุผล และสิ่งสำคัญทัศนคติของพลเมืองโลกควรครอบคลุมด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเปิดกว้างที่จะพัฒนาตนเองด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ดังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้มุ่งเน้นแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับ “มาก” สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่มุ่งมั่นจะปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ด้วยการประสาทศิลปวิทยาการ การวิจัย ค้นคว้า การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเพียบพร้อมด้วยปณิธาน 3 ประการ คือ 1) คุณค่า ประกอบด้วยศิลปวิทยา สามารถคิด วิเคราะห์และตัดสินใจ

2) คุณธรรม ประกอบด้วยจริยธรรม มโนธรรม เคารพต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 3) คุณประโยชน์ ประกอบด้วยความเสียสละ พร้อมอุทิศตนเพื่อสร้างและพัฒนาสังคม

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ต่างกัน มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ อาจมีผลมาจากสังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมมากขึ้นภายใต้แนวคิดทุกคนมีศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์เท่ากัน เพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ดี ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ตลอดจนส่งเสริมให้มีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพตนเองในอนาคตขึ้น ทำให้การปลูกฝัง เลี้ยงดู และเสริมสร้างทัศนคติ แนวคิดต่าง ๆ ให้เพศชาย และเพศหญิง มีความเท่าเทียมกัน ทำให้นักศึกษาที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน มีความสนิทสนม กล้าพูด แลกเปลี่ยน แนวคิดด้านต่าง ๆ ใกล้ชิดและเป็นกันเองโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศมากขึ้น ทำให้การพัฒนาทางด้านความสามารถในทุก ๆ ด้าน หญิง และ ชาย สามารถแสดงออก และมีบทบาทได้เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ อารมณ์ พฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะความคิด มีความเสมอภาคไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์จันทร์ ภูพานิชย์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาความพฤติกรรมความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาเพศชายและหญิงมีความผูกพันต่อพฤติกรรมการเรียน ไม่แตกต่างกันนั้น อาจพิจารณาได้จากการจัดประสบการณ์ในการเรียน การสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และเพื่อนไม่ แตกต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา เพศ ชาย และ หญิง ใกล้เคียงกัน

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ จำแนกตามคณะวิชา พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยอาจเป็นผลมาจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาพร้อม ๆ กัน ในช่วงปลายปี 2564 และการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างยังคงเรียนรายวิชาพื้นฐานเหมือนหรือใกล้เคียงกันในทุก ๆ คณะวิชา จึงยังไม่แสดงตัวตนตามอัตลักษณ์ของแต่ละคณะวิชาอย่างชัดเจน ยังไม่เกิดเป็นมุมมอง ทัศนคติที่แยกต่างกันได้ชัดเจน เพราะกลุ่มตัวอย่างยังคงมีตัวตนตามแบบที่ได้เพาะบ่มมาจากการเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนการสอนตามรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีแนวคิดและมุมมองที่ได้รับการปลูกฝังมาในแนวทางเดียวกัน ยังไม่เห็นความเด่นชัดในนิสัยทัศนคติ และความแตกต่างที่เป็นจุดเด่นในแต่ละคณะวิชาได้ชัดเจนมากนัก สอดคล้องกับธีรัช ไชยศ (2561) ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้กล่าวในงานแนะแนวอาชีพเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ถึงความเห็นสำหรับปัญหาหลัก ๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนยังไม่ชัดเจนเวลาตัดสินใจจริง ๆ จะยังสับสน ไม่รู้ความถนัดของตัวเองตอบไม่ได้ว่าต้องการเรียนต่ออะไร เลือกเรียนคณะนี้เพื่ออะไร เพื่อให้เด็กมัธยมศึกษาที่กำลังจะเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี เดินในเส้นทางที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ อาจารย์สมคิด โชพีสัย และ อาจารย์ปราชญา อ่อนนาค อาจารย์ผู้ดูแลหลักสูตรการวัดผลการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ซึ่งได้ให้ความเห็นถึงพฤติกรรมและแนวคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไว้ว่า ใน

ภาคเรียนที่ 1 นักศึกษาส่วนมากจะได้รับการเรียนตามหลักสูตรภาคบังคับซึ่งทุก ๆ คณะวิชาจำเป็นต้องเรียนเหมือนกัน เมื่อเริ่มชั้นปีที่ 2 แต่ละคณะจึงจะมีวิชาเฉพาะหลักสูตรของตนเอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะ และคณะยังได้ฝึกให้นักศึกษามีอัตลักษณ์ของคณะ ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้ ความคิด และค่านิยมเฉพาะของคณะที่ชัดเจน แตกต่างกันไป จากการหล่อหลอมให้เกิดเป็นจุดเด่นของแต่ละคณะวิชา จนทำให้นักศึกษาค่อย ๆ มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันชัดเจนมากขึ้นตามวัตถุประสงค์และการจัดการเรียนการสอนตามผลลัพธ์ของคณะวิชา

4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ จำแนกตาม ผลการเรียน พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มี ผลการเรียนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นได้จากสภาพสังคมในปัจจุบันมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ส่งผลให้นักศึกษาได้สัมผัสถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยตนเอง จึงสามารถวิเคราะห์ เชื่อมโยงและเกิดมุมมอง จากสิ่งที่เผชิญอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งสภาพ ความเป็นอยู่อาศัย การเมือง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ก่อเกิดขึ้นเป็นทัศนคติ ที่เหมือนกันได้ โดยไม่ขึ้นกับการวัดกันได้ด้วย ผลการเรียน ที่เป็นการระดับคะแนนเฉลี่ย สอดคล้องกับ มนัส นิลสวัสดิ์ (2544) ที่ทำการวิจัยศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผลการเรียนที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมถึงด้านการประกอบอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาคคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 นักศึกษามีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมือง ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ที่ ($\bar{X} = 3.70$) โดยพบว่ามีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองด้านสัมพันธภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านจิตสาธารณะ และด้านภูมิปัญญา ข้อสังเกตจากค่าเฉลี่ย นักศึกษามีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกทั้ง 3 ด้านในระดับในช่วงระดับคะแนน 3.00-3.99 แม้จะอยู่ในระดับมาก ซึ่งเห็นได้ถึงพื้นฐานคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกเป็นในทิศทางที่ดี

1.1 ควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะทางจิตวิทยาทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้นไปได้อีกจนถึงระดับคะแนน 5 ตามเกณฑ์การแปลผลของคะแนนเฉลี่ย โดยให้ความสำคัญจากการนำผลวิเคราะห์การผลแต่ละด้านมาจัดกิจกรรมพัฒนา ดังนี้

1.2 ด้านสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นด้านที่นักศึกษามีคะแนนมากที่สุด จากข้อคำถามทำให้เห็นได้ว่านักศึกษามีความเข้าใจ มีมุมมอง ในการเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน เคารพความคิดเห็น และสิทธิส่วนบุคคล และส่วนรวม ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ด้วยความเป็นเป็นธรรม ได้เป็นอย่างดี โดยข้อคำถามในด้านสัมพันธภาพที่มีคะแนนน้อย ในส่วนของข้อ 38. “ในการแก้ปัญหาโจทย์เดียวกัน ฉันขอรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากบุคคลอื่น” ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักศึกษามีความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างสูง และมีความคิดที่แข็งแรง มั่นคง ซึ่งเป็นเรื่องดี แต่การอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการรวมกันของบุคคลหลากหลายในทุกมิติ จำเป็นอย่างมากที่จะต้องเข้าใจ เปิดกว้าง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้อย่างมีเหตุและผล บนหลักของความเป็นประชาธิปไตย โดยยอมรับตามเสียงส่วนใหญ่ เพื่อสังคมจะได้เดินหน้าต่อไปได้อย่างสงบสุข จึงมี

ข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นและร่วมสร้างความเข้าใจ ปลุกฝัง จิตสำนึก แห่งความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักศึกษาเพื่อพร้อมจะเติบโตเป็นพลเมืองโลกที่สมบูรณ์ ในอนาคตเมื่อจบจากมหาวิทยาลัยต่อไป

ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นด้านที่มีคะแนนในระดับมาก รองลงมา จากผลการวิเคราะห์เห็นได้ว่า นักศึกษามีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่น่าพึงพอใจ มีความเข้าใจในสภาพปัญหาปัจจุบันด้านสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อสังคม จากชุมชน ประเทศ จนถึงระดับโลก แต่เมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ข้อคำถามที่ 48 ฉะนั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรและการจัดการการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักศึกษาอาจยังไม่เคยฝึกในการจัดการวางแผนเกี่ยวกับการดูแลและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยส่วนมากจะเป็นผู้ปฏิบัติแผนการมากกว่าเป็นผู้วางแผน จึงมีข้อเสนอแนะผู้เกี่ยวข้องจัดประสบการณ์ด้านการมองปัญหา และการวางแผนการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้นักศึกษาเกิดความคุ้นเคย เพื่อส่งผลให้สามารถนำไปปฏิบัติอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านภูมิปัญญา เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในระดับมากที่สุด และข้อคำถามที่นักศึกษามีคะแนนในลำดับน้อยที่สุดคือ การใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสาร ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านภูมิปัญญาของนักศึกษาให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสาร พร้อมทั้งให้ความสำคัญพัฒนาฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการนำไปใช้สื่อสารกับนานาประเทศได้อย่างดี โดยมีความสอดคล้องกับข้อคำถามของนักศึกษาที่พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในระดับมากที่สุด

1.3 จากผลวิเคราะห์คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามคณะวิชา มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ ถึงระดับคะแนนเฉลี่ยของคณะจิตวิทยา จะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และ คณะศิลปศาสตร์ จะมีระดับคะแนนน้อยที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะ เก็บข้อมูลเชิงลึกมาประกอบเพื่อวิเคราะห์ และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริม และ สร้างคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกสำหรับคณะศิลปศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองกับนักศึกษานิพนธ์ปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ดูความแตกต่างหลังจากได้เรียนตามหลักสูตรของแต่ละคณะวิชาไปแล้วตั้งแต่ปี 1 จนถึงปี 4

2. ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึก ชัดเจน มาเพื่อสร้างกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จริยา อัครเพชรกุล, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2558). การเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(3), 78–86. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JRTAN/article/view/47669/39541>
- จิตตินันท์ ดีหลาย. (2561). *การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนไสวณันท์วิทยาลัย จังหวัดตราด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก]. https://mis.krirk.ac.th/librarytext/ED/2561/F_Jittinun_Deelal.pdf

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552. *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. วีพรีน (1991) จำกัด.

ฐิตาภรณ์ จันทรมณี และนันทิตา คำไข่. (2019). *Digital Citizens*.

<https://sites.google.com/site/digitalcitizens03718/about/management>

ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร. (2561). *ความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองโลกต่อการเปลี่ยนแปลง*.

<http://supsupra.blogspot.com/2018/06/global-citizenship.html>

ธีรัช ไชยยศ. (2561). ชีวิต ม.ปลาย มีคำตอบหรือยังว่าอยากเรียนต่ออะไร.

<https://www.admissionpremium.com/content/3296>

นภาพร แสงนิล, มนัส สุวรรณ, สมาน พูแสง, และเรื่องวิทย์ นนทภา. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน. *วารสารดุสิตศึกษาศาสตร์*, 9(2), 337-349.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phdssj/article/view/119144/147652>

พงษ์จันทร์ ภูพานิชย์, วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพ็ชร, ชูชัย สมितिไกร, และพิมพ์ชนก เครือสุคนธ์. (2560). *ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

https://planning.oou.cmu.ac.th/wp-content/uploads/2018/02/2018-02-09_05-03-12_-student-engagement-60.pdf

ภณ ใจสมัคร. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท. 121 การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และประชาคมอาเซียน. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

https://ge.kbu.ac.th/media_learning/doc/main_media_learning/GE121/07.pdf

มนัส นิลสวัสดิ์. (2544). *แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิติตของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Hi_Ed/Manat_N.pdf

วิภาดา พินลา. (2558). *สังคมศึกษากับการสร้างความเปนพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 15(2), 17-29.

<http://edu.tsu.ac.th/edujournal/articlefiles/wipada17-29.pdf>

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2538). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หลักการหาความรู้ วัด ดำเนินงานวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ห้างหุ้นส่วนจำกัดขอนแก่นการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2553*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานวิจัย ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDG 4.7): กรณีศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ประสบการณ์นานาชาติ Global Citizenship Education Development: GCED

<http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1636-file.pdf>

- สุทธิวรรณ เปรี๊ยมพิมาย และสุวรรณา นาควิบูลย์วงศ์. (2018). จิตสาธารณะผู้เรียนอาชีวศึกษา: แนวทางการพัฒนาในบริบทความเป็นพลเมืองโลก. <https://dte.ac.th/wp-content/uploads>
- สุรศักดิ์ แซ่ลิ้ม. (2564). สร้างพลเมืองโลกรุ่นใหม่ใส่ใจสังคมด้วยการจัดการเรียนรู้ SDGs. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/544>
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2560). บทวิจารณ์หนังสือการบริหารทีมงาน (On Teams). *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(1), 161-169. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdimu/article/view/209733/145194>
- อรรถพล ประภาศโนบล. (2564). Global Citizenship Education “เราจะสอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองโลกได้อย่างไร” <https://thepotential.org/knowledge/global-citizenship-education/>
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2546). *ภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดการความรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 1). อมรินทร์.
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (ม.ป.ป.). ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น. <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm>
- Buckingham, M., & Clifton, D. O. (2001). *Now, discover your strengths*. Free Press.
- Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Oxford University Press. <https://psycnet.apa.org/record/2004-13277-000>
- UNESCO. (2013). *Global citizenship education: An emerging perspective*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002241/224115E.pdf>
- .....

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้แผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่าน
จากสถานศึกษาสู่ร้านสะดวกซื้อ: กรณีศึกษานักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Developing operational skills by using a transition preparation plan
from school to a convenience store: A case study of students with
intellectual disabilities in senior high school

Received: April 15, 2023

Revised: July 9, 2023

Accepted: July 12, 2023

^{1*}เยาวลักษณ์ ศักดิ์อัครโสภณ ²ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์
^{1*}Yaowaluck Sakakrasopon ²Pawinee Srisukvatananan

^{1*2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1*2}Faculty of Education, Kasetsart University

*Corresponding Author, E-mail: sa.yaowaluck@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเพื่อไปทำงานในร้านสะดวกซื้อโดยใช้แผนเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านจากสถานศึกษาสู่ร้านสะดวกซื้อ กรณีศึกษาเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คน กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนงานวางแผนเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านจากร้านสหกรณ์โรงเรียนสู่ร้านสะดวกซื้อ จัดกิจกรรมฝึกทักษะการปฏิบัติงานตามที่ร้านสะดวกซื้อกำหนด ระยะที่ 2 ฝึกทักษะการทำงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน 6 วัน จนได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานผ่าน ระยะที่ 3 นักเรียนเข้าปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ 2 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนสู่ร้านสะดวกซื้อ 2) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และ 3) แบบสัมภาษณ์ผู้จัดการร้านสะดวกซื้อต่อการปฏิบัติงานของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายและแสดงผลด้วยแผนกราฟแท่ง

ผลการวิจัย พบว่า การฝึกปฏิบัติงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน นักเรียนได้รับการสอนและทำได้ถูกต้องตามที่กำหนด จากนั้นนักเรียนเข้าปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ พบว่า นักเรียน คนที่ 1 สามารถปฏิบัติงานได้ดีและได้รับคำชม ส่วนคนที่ 2 ปฏิบัติงานได้จากการได้รับคำแนะนำในช่วงต้น

คำสำคัญ: แผนการเปลี่ยนผ่าน ทักษะการปฏิบัติงาน ผู้สอนงาน นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

This study is action research with the objective of developing the operational skills of students in a school cooperative store to prepare them for working in the convenience

store by using a school-to-convenience-store transition plan. It is a case study of two senior high school students with intellectual disabilities. The research process was divided into three phases. For phase 1, the researcher, as a job coach, designed a school-to-convenience-store transition preparation plan and organized operational skill practice activities as required by the convenience store. For phase 2, students practiced working skills in the school cooperative store for 6 days and passed the evaluation. For phase 3, students worked in the convenience store for 2 weeks (3 days a week). The instruments used in this research were 1) a school-to-convenience-store transition preparation plan, 2) an operational skill assessment form, and 3) the convenience store manager interview form on student performance. The data were analyzed by narration and bar graphs.

The research results showed that in the operation of the school cooperative store, the students were taught and performed correctly according to the requirements. Then the students worked in the convenience store. The first student had a good performance and got praise, while the second student could work with the help of early guidance.

Keywords: transition plan, operational skills, job coach, students with intellectual disabilities, senior high school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. 2550 หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติหรือมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไปจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการใช้ชีวิตให้แก่นักเรียนเพื่อให้สามารถช่วยตัวเองในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมด้วยหลักสูตรและการสอนที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพหรือระดับความสามารถของนักเรียนจะทำให้ นักเรียนกลุ่มนี้มีโอกาสดูแลช่วยเหลือตนเองได้ สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้หลังจากที่จบออกจากโรงเรียนไปแล้ว มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวและสังคมได้อีกด้วย กระทรวงศึกษาธิการ (2552)

Kohler (1996) ได้กำหนดแนวทางในการเปลี่ยนผ่านโดยคำนึงถึงสิ่งที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) การวางแผนโดยมุ่งไปที่นักเรียน (student-focused planning) ประกอบด้วยแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยกลยุทธ์การวางแผนอยู่ที่การมีส่วนร่วมของนักเรียนที่ถือเป็นส่วนสำคัญสำหรับการวางแผนของนักเรียนแต่ละบุคคลเพราะแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็น ตัวหลักในการพิจารณาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการบริการที่เหมาะสม 2) การพัฒนานักเรียน (student development) ประกอบด้วย การสอนทักษะชีวิต การสอน ทักษะการทำงาน ตามหลักสูตรด้านอาชีพ และอาชีพประสบการณ์การทำงานมีโครงสร้าง การประเมิน และการบริการสนับสนุน โดยโรงเรียนต้องจัดหาทางเลือกที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นเพื่อให้มีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างประสบความสำเร็จการสอนต้องจัดหาสภาพแวดล้อมที่แตกต่างเพื่อขยายทักษะในวงกว้างโรงเรียนต้องให้

การศึกษาและสอนอาชีพผ่านหลักสูตรที่มีให้เลือกอย่างหลากหลายกำหนดและจัดการสนับสนุนเพื่อช่วยการเรียนรู้ให้นักเรียนทุกคนใช้ประโยชน์จากการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนจัดหาประสบการณ์การทำงานที่มีโครงสร้างเมื่อจำเป็น 3) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (interagency collaborations) ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน นายจ้าง และผู้ให้บริการจะช่วยจัดช่องว่างในการให้บริการหลีกเลี่ยงการให้บริการที่ซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าลดปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายการทำงานและสร้างแผนการบริการแบบองค์รวม 4) การมีส่วนร่วมของครอบครัว (family involvement) เป็นการสร้างพลังอำนาจและฝึกอบรมนักเรียนและครอบครัว เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสมาชิกทุกคนในครอบครัว และ 5) โครงสร้างโปรแกรม (program structure) มีระบบการให้บริการและปรัชญาที่ตรงกันคือ นโยบาย กระบวนการวางแผน วิธีการประเมิน ทรัพยากรที่มี และการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาบริการเปลี่ยนผ่านต้องมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเป็นระบบในการพัฒนาการศึกษาทางเลือกโอกาสการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นพื้นฐาน การรวมนักเรียนเข้ากับสังคมในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและเพิ่มความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับทักษะและคุณค่า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพูดคุยเพื่อเตรียมวางแผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านสู่อาชีพตามระบบกล่าวมาทุกขั้นตอนและประสานงานอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันราชานุกูล (2560) ได้จัดทำ “คู่มือการดูแลและฝึกทักษะพื้นฐานการทำงานแก่ผู้บกพร่องทางสติปัญญาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การทำงาน” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือดูแลผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทักษะพื้นฐานในการทำงานที่สำคัญ ได้แก่ “ทักษะสังคม” และ “ทักษะอาชีพ” โดยมีผู้สอนงาน (job coach) ที่ต้องฝึกทักษะบูรณาการเพื่อให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงานเบื้องต้น การฝึกทักษะอาชีพของแต่ละงานจะต้องเริ่มจากการวิเคราะห์งานด้วยการย่อยงานหรือแบ่งงานที่มีความซับซ้อน ยุ่งยาก ให้เป็นงานที่ทำได้ง่ายขึ้น ฝึกทีละงานให้เกิดความชำนาญหรือสามารถปฏิบัติงานนั้นได้ด้วยตนเอง การเตรียมความพร้อมในการทำงานจะฝึกทักษะสังคมไปพร้อมทักษะอาชีพให้นักเรียน โดยผู้สอนงานจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการขั้นตอนการทำงานที่แท้จริงจนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและฝึกฝนทักษะการทำงานด้วยการลงมือปฏิบัติจริงจนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานที่คงทนถาวรติดตัวของนักเรียนและสามารถปฏิบัติงานในสถานการณ์หรือสถานประกอบการจริงได้

พนัส นาบุญ และคณะ (2565) ได้ศึกษา “การสอนงาน ทางออกเพื่อความยั่งยืนสำหรับคนพิการ” ได้บรรยาย รูปแบบการสอนงานผู้สอนงานจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การมีงานทำของคนพิการ ความรู้เกี่ยวกับการสอนงาน และวิธีการสอนงานสำหรับคนพิการตามศักยภาพของคนพิการที่ทำงานนั้น ๆ ให้มีความยั่งยืนในการมีงานทำ

ศิริรัตน์ นาคทองแก้ว (2565) ได้ศึกษาผลการพัฒนาผู้บกพร่องทางสติปัญญาสู่การทำงานในสถานประกอบการ กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล พบว่า ผู้บกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 15 คน ที่ผ่านการฝึกจากโปรแกรมพัฒนาทักษะพื้นฐานการทำงาน โครงการทดลองจ้างงานผู้บกพร่องทางสติปัญญา ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมและทักษะที่จำเป็นในการทำงานซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานในสถานประกอบการภายนอก โดยใช้ วิธีการ on the job training เพื่อให้มีความเข้าใจและมีทักษะที่จะช่วยให้สามารถทำงานได้ดีและยั่งยืน โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 พัฒนาโปรแกรมทักษะพื้นฐานการทำงานแก่ผู้บกพร่องทางสติปัญญา มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ศึกษาปัญหาการมีงานทำของผู้บกพร่องทาง

สติปัญญา 2) ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการฝึกทักษะทางทางสังคมและทักษะพื้นฐานการทำงาน 3) กำหนดแนวคิดการดูแลและฝึกทักษะพื้นฐาน 4) ยกร่างนวัตกรรม ต้นแบบโปรแกรมการพัฒนาทักษะพื้นฐาน 5) ทดสอบเนื้อหาด้านความครบถ้วนตรงประเด็น กระชับ และความน่าสนใจของโปรแกรม และ 6) ทดลองโปรแกรมการพัฒนาทักษะพื้นฐานการทำงานของผู้บกพร่องทางสติปัญญา สำหรับผู้ฝึกสอนงานพบว่าโปรแกรมพัฒนาทักษะพื้นฐานการทำงานและการปรับตัวทางสังคม นักเรียนมีความอดทนในการทำงาน เนื่องจากผู้บกพร่องทางสติปัญญาต้องไปทำงานในสถานประกอบการและต้องทำงาน 5-8 ชั่วโมงต่อวัน นายจ้างจึงจะยอมรับว่าผู้บกพร่องทางสติปัญญามีประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่เป็นภาระแก่เพื่อนร่วมงาน และนายจ้าง ระยะเวลาที่ 2 ศึกษาผลของโปรแกรม มี 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ทดสอบประสิทธิภาพของโปรแกรม ประเมินทักษะการพื้นฐานในการทำงานและทักษะการปรับตัวทางสังคมครั้งที่ 1 เป็นเวลา 6 เดือน ขั้นที่ 2 ติดตามประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ 3 เดือน พบว่า การฝึกทักษะต่าง ๆ ผู้บกพร่องทางสติปัญญาจะได้รับการฝึกในโปรแกรมฯ วันละ 8 ชั่วโมง ภายใต้การฝึกอบรมที่เหมาะสมและให้ตรงกับความสามารถเป็นเวลา 6 เดือน มีส่วนช่วยให้ผู้บกพร่องทางสติปัญญาเรียนรู้วิธีการควบคุมตนเอง (self-control) มีความอดทนในการทำงาน รักษาระเบียบวินัยในการทำงานทำให้งานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามเป้าหมายและตรงต่อเวลา

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลงานอาชีพในกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการฝึกประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนไปประกอบอาชีพเมื่อเรียนจบการฝึกประสบการณ์ในการทำงานในร้านสะดวกซื้อเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนและผู้ปกครองให้ความสนใจเป็นอย่างมากในขณะที่ผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อได้ให้ความร่วมมือและส่งเสริมการจัดกิจกรรมในลักษณะภาคีเครือข่ายทางการศึกษาเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านในการประกอบอาชีพ เมื่อนักเรียนเรียนจบมีขั้นตอนการเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนงานวางแผนเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านจากร้านสหกรณ์โรงเรียนสู่ร้านสะดวกซื้อ ระยะที่ 2 ฝึกทักษะการทำงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนจนได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานผ่าน และระยะที่ 3 นักเรียนเข้าปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ ซึ่งผู้สอนงาน (job coach) มีความสำคัญในการวางแผน เรียนรู้งานนั้น ๆ อย่างละเอียดเพื่อที่จะสอนนักเรียนในงานที่จะทำและต้องประสานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในการเปลี่ยนผ่านจากสถานศึกษาสู่ร้านสะดวกซื้อโดยการฝึกทักษะการทำงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน แล้วให้นักเรียนไปปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมและปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับงานที่ร้านสะดวกซื้อที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเพื่อไปทำงานที่ร้านสะดวกซื้อเป็นสถานประกอบการ โดยใช้แผนเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนสู่สถานประกอบการ

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 คน ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับสติปัญญาระหว่าง 60-70 อ่านออกเขียนได้ เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทุกกิจกรรม มีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

มีน้ำใจต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น สามารถเข้ากับผู้อื่นและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกในการฝึกประสบการณ์ทำงานตามคุณสมบัติที่โรงเรียนกำหนด และได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองให้ฝึกประสบการณ์การทำงานในระหว่างเรียน

สถานที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นสถานการณ์จำลองเพื่อทักษะการปฏิบัติงาน
2. ร้านสะดวกซื้อเป็นสถานประกอบการที่เข้าร่วมภาคีเครือข่ายกับโรงเรียนในการฝึกประสบการณ์

การทำงานของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านโรงเรียนสู่ร้านสะดวกซื้อ หมายถึง การเตรียมร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นสถานการณ์จำลอง และจัดการทำงานให้นักเรียนฝึกปฏิบัติงานจำนวน 3 งานตามที่ร้านสะดวกซื้อกำหนด ประกอบด้วย

1) การทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ หมายถึง การทำความสะอาดบริเวณที่กำหนดอย่างถูกวิธี คือ การทำความสะอาดร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน ได้แก่ การทำความสะอาดเพดาน การทำความสะอาดหน้าต่าง การทำความสะอาดชั้นวางของ การทำความสะอาดพื้นของร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน และการทำความสะอาดหน้าร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

2) การเช็คสต็อกสินค้า หมายถึง การเช็คจำนวนสินค้าที่ลดลงในแต่ละประเภทบนชั้นวางสินค้า คือ ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทขนม และประเภทของใช้

3) การจัดเรียงหมวดหมู่สินค้า หมายถึง เป็นการแยกขนาด แยกประเภท และเรียงสินค้าในหมวดหมู่เดียวกันในร้านค้าสหกรณ์ คือ ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทขนม และประเภทของใช้

2. ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง ความถูกต้องของวิธีการทำงานตามที่กำหนด 3 อย่าง คือ 1) การทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ 2) การเช็คสต็อกสินค้า 3) การจัดเรียงหมวดหมู่สินค้า โดยมีเกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ดังนี้

3 หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง

2 หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการชี้แนะหรือให้คำแนะนำ

1 หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการช่วยเหลือ

0 หมายถึง นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานได้

ทักษะการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง ถูกวิธี และปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research) โดยใช้ แนวคิดทฤษฎีกระบวนการเปลี่ยนผ่านเพื่อการมีงานทำ (transition from school to work pleas) มาใช้เป็นฐานคิดในการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านจากสถานศึกษาสู่ร้านสะดวกซื้อ ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 จัดทำแผนการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านโรงเรียนสู่ร้านสะดวกซื้อ

1. ขออนุญาตการทำโครงการฝึกทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน และนำเสนอการทำวิจัยต่อผู้บริหารเพื่อความเห็นชอบ

2. ติดต่อสถานประกอบการที่เข้าร่วมภาคีเครือข่ายกับโรงเรียนในการฝึกประสบการณ์การทำงานของนักเรียนและสัมภาษณ์เรื่องการปฏิบัติงาน

3. ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนงานได้ศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและเตรียมความพร้อมการอยู่ร่วมกันในการทำงาน

4. จัดทำแผนเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนผ่านฝึกปฏิบัติงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

5. จัดทำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำงานของนักเรียนสำหรับผู้วิจัยและผู้จัดการร้านสะดวกซื้อ ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

6. จัดทำแบบติดตามการปฏิบัติงานและแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จัดการร้านสะดวกซื้อ

ระยะที่ 2 ขึ้นฝึกโดยกำหนดร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นสถานการณ์จำลอง และฝึกปฏิบัติงาน ผู้วิจัยฝึกทักษะการปฏิบัติงานร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นสถานการณ์จำลอง แบ่งเป็นระยะเวลา 6 วัน ดังนี้

1. ทักษะการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ

1.1 ผู้วิจัยแนะนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำความสะอาด คือ ถังน้ำ ไม้ถูพื้น ผ้าเศษไม้กวาด และไม้กวาดยักษ์

1.2 ผู้วิจัยแนะนำและสาธิตวิธีการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ประกอบด้วย

- 1) ไม้กวาดยักษ์ ใช้กวาดยักษ์ที่เพดาน
- 2) ชั้นวางของ ใช้ผ้าชุบน้ำสะอาดเช็ดฝุ่นออก
- 3) ไม้กวาด ใช้กวาดพื้น
- 4) ไม้ถูพื้น ใช้ถูพื้นข้างล่าง

1.3 นักเรียนทำความสะอาดบริเวณภายในและภายนอกร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

1.4 นักเรียนสลับกันตรวจงาน และผู้วิจัยมาตรวจอีกครั้ง

2. ทักษะการเช็คสต็อกสินค้า

2.1 ผู้วิจัยแนะนำสินค้าในแต่ละประเภท ประกอบด้วย ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทขนม และประเภทของใช้

2.2 ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์โดยให้จำนวนสินค้าลดลง แล้วให้นักเรียนเช็คจำนวนสินค้าโดยการบันทึก

2.3 ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์โดยให้สินค้าลดลง แล้วให้นักเรียนเติมสินค้าประเภทต่าง ๆ ให้เต็มชั้นวางของ

2.4 นักเรียนสลับกันตรวจงาน และผู้วิจัยมาตรวจอีกครั้ง

3. ทักษะการจัดเรียงสินค้า

3.1 ผู้วิจัยแนะนำสินค้าในแต่ละประเภท ประกอบด้วย ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทขนม และประเภทของใช้

3.2 ผู้วิจัยอธิบายและสาธิตการแยกขนาด แยกประเภท และเรียงสินค้าในหมวดหมู่เดียวกันในร้านค้าสหกรณ์

3.3 ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์โดยนำสินค้ารวมกัน แล้วให้นักเรียนแยกขนาด แยกประเภท และเรียงสินค้าในหมวดหมู่เดียวกันในชั้นวางสินค้า

3.4 นักเรียนสลับกันตรวจงาน และผู้วิจัยมาตรวจอีกครั้ง

ระยะที่ 3 การปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ

ผู้วิจัยส่งนักเรียนไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการ โดยให้ผู้จัดการร้านสะดวกซื้อ เป็นผู้ควบคุม ดูแล และประเมินการทำงานของนักเรียน โดยการประเมินในแบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบการปฏิบัติงานของนักเรียน

1. ผู้วิจัยพานักเรียนไปปฏิบัติงานที่ร้านสะดวกซื้อ เวลา 09.00 น.
2. ผู้วิจัยแนะนำนักเรียนที่จะฝึกปฏิบัติงานให้ผู้จัดการร้านสะดวกซื้อรู้จัก และผู้จัดการร้านแนะนำเพื่อนร่วมงาน พร้อมชี้แจงการปฏิบัติตนและการทำงานในร้านสะดวกซื้อ
3. นักเรียนฝึกปฏิบัติงาน 2 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน ในร้านสะดวกซื้อ
4. ผู้วิจัยรับนักเรียนกลับ เวลา 15.00 น.
5. หลังจากกลับจากการฝึกปฏิบัติงานผู้วิจัยและนักเรียนแลกเปลี่ยนและประสบการณ์จากการทำงานแล้วให้คำแนะนำ
6. เมื่อนักเรียนฝึกปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อเสร็จสิ้น ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้จัดการร้านสะดวกซื้อในการทำงานและขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงแผนการเปลี่ยนผ่านจากสถานศึกษาสู่ร้านสะดวกซื้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประมวลผลข้อมูลจากการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนจากทักษะการทำงานแล้วรายงานด้วยการบรรยายประกอบกราฟแท่ง
2. ประมวลผลข้อมูลจากการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนในร้านสะดวกซื้อและแบบสัมภาษณ์การปฏิบัติงานสำหรับผู้จัดการร้านสะดวกซื้อจากทักษะการทำงานแล้วรายงานด้วยการบรรยายประกอบกราฟแท่ง

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติงานในร้านในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

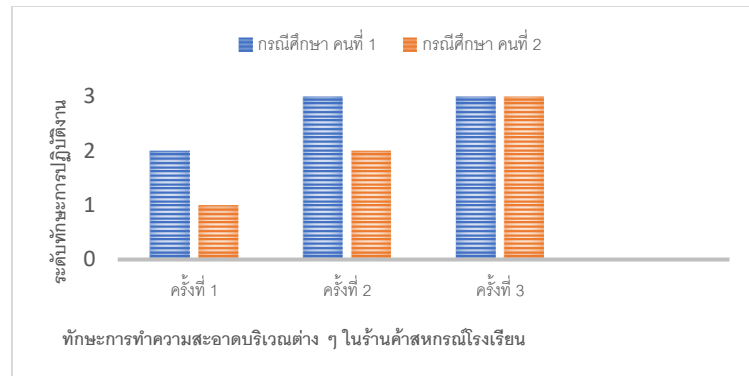
1.1 ทักษะการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

การฝึกทักษะการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน ประกอบด้วย การทำความสะอาดเพดาน การทำความสะอาดตู้แช่เย็น การทำความสะอาดชั้นวางของ และการทำความสะอาดพื้น และ การทำความสะอาดหน้าร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน โดยใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดได้ถูกต้อง และใช้ถูกวิธี

กรณีศึกษาคนที่ 1 พบว่า การปฏิบัติงาน ครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการชี้แนะในเรื่องการทำความสะอาดการถูพื้น ซึ่งนักเรียนไม่ถูพื้นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยทบทวนขั้นตอนและวิธีทำอีกครั้ง ครั้งที่ 2-3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองและสามารถเป็นตัวอย่างในการทำทำความสะอาดให้เพื่อนได้

กรณีศึกษาคนที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงาน ครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยทบทวนขั้นตอนการทำความสะอาดและสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้ง ครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการชี้แนะ ผู้วิจัยให้คำชี้แนะและทบทวนขั้นตอนเกี่ยวกับวิธีการถูพื้นให้ถูกวิธี และครั้งที่ 3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ดังแสดงในรูปภาพที่ 1

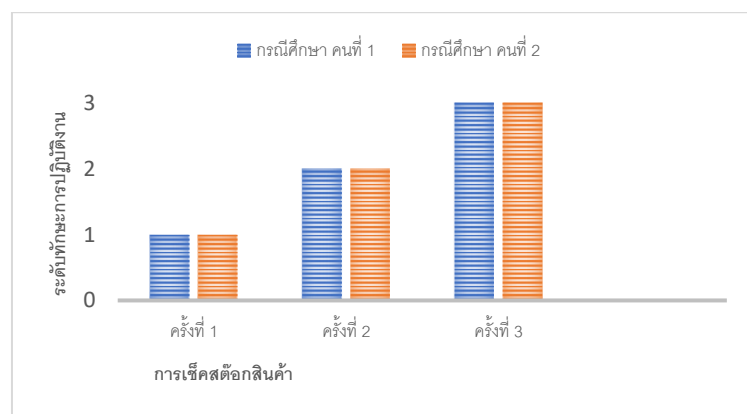
รูปภาพที่ 1 ทักษะการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน กรณีศึกษา 2 คน

1.2 ทักษะการเช็คสต็อกสินค้าในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

การเช็คสต็อกสินค้าในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นการตรวจนับจำนวนสินค้าคงเหลือบนชั้นวางสินค้าในร้านค้าสหกรณ์ ประกอบด้วย สินค้าประเภทขนม สินค้าประเภทเครื่องดื่ม และสินค้าประเภทของใช้

กรณีศึกษาคนที่ 1 พบว่า การปฏิบัติงานครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการให้ความช่วยเหลือ ในการเช็คสต็อกสินค้าประเภทขนม ผู้วิจัยสาธิตและทบทวนวิธีการเช็คสต็อกสินค้า ครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้จากการชี้แนะ ผู้วิจัยทบทวนเนื้อหาและชี้แนะ สำหรับครั้งที่ 3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาคนที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการช่วยเหลือในการเช็คสต็อกสินค้าประเภทเครื่องดื่ม ผู้วิจัยสาธิตและทบทวนวิธีการเช็คสต็อกสินค้า ครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานจากการชี้แนะ และทบทวนเนื้อหาวิธีการเช็คสต็อกสินค้า สำหรับครั้งที่ 3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ดังแสดงในรูปภาพที่ 2

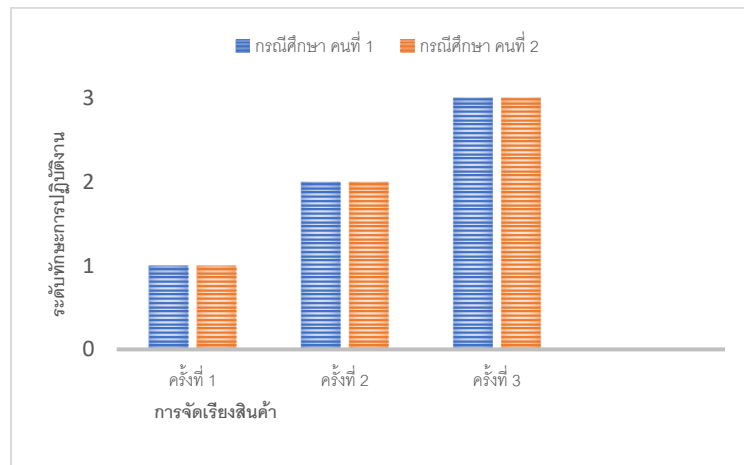
รูปภาพที่ 2 ทักษะการเช็คสต็อกสินค้าในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน กรณีศึกษา 2 คน

1.3 ทักษะการจัดเรียงสินค้าในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

การจัดเรียงสินค้าในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นการแยกขนาด แยกประเภท และเรียงสินค้าในหมวดหมู่เดียวกันในร้านค้าสหกรณ์ ประกอบด้วย สินค้าประเภทขนม ประเภทเครื่องดื่ม และสินค้าประเภทของใช้

กรณีศึกษาคนที่ 1 พบว่า การปฏิบัติครั้งที่ 1-2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการชี้แนะในการเรียงสินค้าประเภทขนม กลับด้านตัวหนังสือและสลับประเภทของขนม ผู้วิจัยทบทวนขั้นตอนและวิธีทำ สำหรับครั้งที่ 3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาคนที่ 2 พบว่า การปฏิบัติครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการช่วยเหลือ โดยผู้วิจัยต้องการจับมือทำในระหว่างสอน ครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการชี้แนะ โดยผู้วิจัยทบทวนและบอกวิธีการจัดเรียงสินค้า สำหรับครั้งที่ 3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ดังแสดงในรูปภาพที่ 3

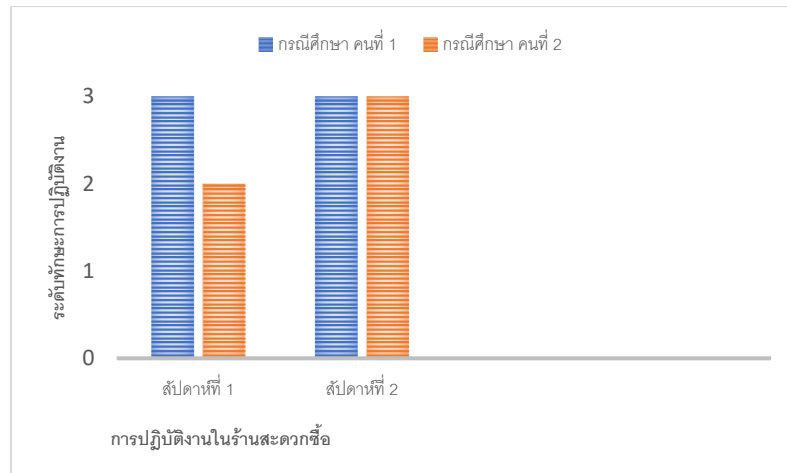
รูปภาพที่ 3 ทักษะการจัดเรียงสินค้าในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน กรณีศึกษา 2 คน

2. การปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ

ผู้วิจัยพานักเรียนไปยังร้านสะดวกซื้อ หลังจากแนะนำตัวแล้ว ผู้จัดการร้านปทุมนิเทศ แนะนำการปฏิบัติตนในร้านสะดวกซื้อและการปฏิบัติงานที่กำหนดให้กับนักเรียน พบว่า

สัปดาห์ที่ 1 กรณีศึกษา คนที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องตามกระบวนการที่กำหนด สำหรับกรณีศึกษา คนที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานด้วยการชี้แนะจากผู้จัดการร้านสะดวกซื้อในการจัดเรียงสินค้า ผู้วิจัยทบทวนและฝึกการปฏิบัติงานการจัดเรียงสินค้าให้กับนักเรียน

สัปดาห์ที่ 2 กรณีศึกษา คนที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองและสามารถเป็นตัวอย่างให้กับคนอื่นได้ สำหรับกรณีศึกษา คนที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองในร้านสะดวกซื้อได้ถูกต้องตามกระบวนการที่กำหนด ดังแสดงในรูปภาพที่ 4

รูปภาพที่ 4 การปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ กรณีศึกษา 2 คน

จากการสัมภาษณ์จากผู้จัดการร้านสะดวกซื้อได้ข้อสรุป ดังนี้

1. นักเรียนมีพัฒนาการปฏิบัติงานดีขึ้นตามลำดับจากสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 2 พบว่ากรณีศึกษา คนที่ 1 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ดีและได้รับคำชม สำหรับกรณีศึกษา คนที่ 2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ โดยการชี้แนะในการปฏิบัติงานจากผู้จัดการร้านและสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองตามลำดับ
2. นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้มารับบริการได้อย่างเหมาะสม
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นโครงการที่ดีในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานของนักเรียนที่พร้อมจะปฏิบัติงานได้ทันทีและอยากให้เพิ่มข้อมูลข้อจำกัดของนักเรียนในแต่ละบุคคลเพื่อที่จะได้ดูแลนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

การอภิปรายผล

1. การฝึกปฏิบัติงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน นักเรียนรวมถึงผู้ปกครองนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี แต่ระยะเวลาที่ฝึกปฏิบัติงานในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไปและเป็นช่วงปิดภาคเรียนควรใช้เวลาฝึกทักษะการปฏิบัติงานระยะเวลายาวกว่านี้และเป็นช่วงเปิดภาคเรียนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะที่คงทนและเป็นสถานการณ์การฝึกทักษะการปฏิบัติงานให้เสมือนจริง

2. การปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อเป็นสถานประกอบการได้รับความร่วมมือจากผู้จัดการร้านเป็นอย่างดีให้คำแนะนำและเป็นกัลยามิตรต่อผู้วิจัยและนักเรียน ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่จะไปฝึกปฏิบัติงานในร้านสะดวกซื้อ ทั้งนี้ด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและความแตกต่างของนักเรียนทำให้ผู้วิจัยต้องทบทวนและสอนทักษะการปฏิบัติงานเมื่อนักเรียนทำงานในร้านสะดวกซื้อในสัปดาห์ที่ 1 เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง เมื่อได้รับมอบหมายงานในร้านสะดวกซื้อ

3. การเขียนแผนเปลี่ยนผ่านเพื่อที่จะให้ผู้สนใจเขียนแผนให้ละเอียดมากขึ้น และที่สำคัญบทบาทของผู้สอนงาน (job coach) ต้องรู้รายละเอียดของงานแต่ละงานเป็นอย่างดีรวมถึงสามารถบูรณาการกับหลักสูตรในรายวิชาต่าง ๆ และฝึกทักษะชีวิตเพื่อให้นักเรียนเกิดความเคยชินในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ระยะเวลาที่ใช้ในฝึกการปฏิบัติงานในร้านค้าสหกรณ์ ควรเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานที่คงทน

2. ควรจัดโครงการช่วงเปิดภาคเรียน เนื่องจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนเป็นสถานการณ์จำลองจะได้มีสินค้าที่หลากหลายและเสมือนจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลของโครงการทำอยู่ เพื่อนำข้อมูลมาขยายผลและเป็นแผนงานของโรงเรียนต่อไป

2. ควรฝึกทักษะชีวิตซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานมาบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ ตามระดับความสามารถของนักเรียนเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ.

2552. (8 มิถุนายน 2552). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 80 ง หน้า 45-47.

พนัส นาคบุญ, อนุชา ภูมิสิทธิพร, สุวพัชร์ ช่างพินิจ, และศิริวิมล ใจงาม. (2565). การสอนงาน: ทางออกเพื่อความยั่งยืนสำหรับกรมีงานทำของคณพิการ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 17(2), 157-166.

https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yrh_human/article/view/249164/174868

สถาบันราชานุกูล (2560) การดูแลและฝึกทักษะพื้นฐานการทำงานแก่ผู้บกพร่องทางสติปัญญาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การทำงานสำหรับผู้ฝึกสอน (พิมพ์ครั้งที่ 1). บริษัทปิยอนต์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2561) *แนวทางการดำเนินงานการเปลี่ยนผ่านให้แก่บุคคลพิการสำหรับสถานศึกษา*. กระทรวงศึกษาธิการ.

http://web.kalasin3.go.th/web/news_file/p75938961126.pdf

ศิริโรจน์ นาคทองแก้ว, และจารุพัชร์ ฉลาดแพทย์. (2565). ผลการพัฒนาผู้บกพร่องทางสติปัญญา สู่การทำงานในสถานประกอบการ กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล. *วารสารสถาบันราชานุกูล*, 34(1), 12-28.

<https://he03.tci-thaijo.org/index.php/RJJ/article/view/151/508>

Kohler, P. D. (1996). Preparing youths with disabilities for future challenges: A taxonomy for transition programming. In P.D. Kohler (Ed.), *A taxonomy for transition programming: Linking research and Practice*. (pp. 1-62). Transition Research Institute, University of Illinois. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED399722.pdf>

.....

การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์)

Development of reading English vocabulary skills through the concept of multiple intelligences by using vocabulary packages of 9th-grade students at Khlongkum (Serithai Anusorn) School

Received: Aug 7, 2023

Revised: Nov 5, 2023

Accepted: Nov 8, 2023

^{1*}เอษณ ยามาลี ²ศิริพรรณ ชุมเกื้อ ³ขนิษฐา ทองสัมฤทธิ์
⁴นันทา เดชธรรมฤทธิ์ ⁵อิสยาภรณ์ พิทยาภรณ์ ⁶พิจิกา เก่งถนอมม้า
^{1*}Eason Yamalee ²Siripan Chumkuea ³Khanittha Thongsamrit
⁴Nunta Detthammarit ⁵Issayaporn Pittayaporn ⁶Pijika Kengthanormma

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Faculty of Education, Rattana Bundit University

*Corresponding Author, E-mail: easonym1@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แผนละ 60 นาที 2) แบบวัดทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญา จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษภาพรวมในระดับมาก

คำสำคัญ: พหุปัญญา ทักษะการอ่าน คำศัพท์ภาษาอังกฤษ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

Abstract

The purposes of this research were to 1) study ninth grade students' reading English vocabulary skills through the concept of multiple intelligences by using vocabulary packages, and 2) study 9th-grade students' satisfaction level towards the learning activity through the concept of multiple intelligences by using the vocabulary packages. The research sample

consisted of 60 ninth grade students, obtained by simple random sampling. The research instruments were composed of 1) four lesson plans (each lesson plan lasted 60 minutes), 2) reading English vocabulary skills test with 20 items, and 3) the 5-point Likert rating scale satisfaction questionnaire with 10 items. The data were analyzed by using basic statistics, including mean, standard deviation, and t-test. The results revealed that 1) the sample group had higher reading English vocabulary skills after studying than before studying at the statistical significance level of 0.05, and 2) the satisfaction levels of the sample group towards learning activities were high.

Keywords: multiple intelligence, reading skills, English vocabulary, ninth grade students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและมีจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสาร การศึกษาเล่าเรียน การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ เพื่อช่วยสร้างความบันเทิง และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก เป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ดังนั้นนักเรียนจึงต้องพัฒนาทักษะการอ่านควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงจะทำให้การเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จสูงสุด นักเรียนเรียนรู้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ได้จากทักษะการอ่านทั้งสิ้น ทั้งนี้ นักเรียนต้องอ่านหนังสือ เอกสาร ใบงาน สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ อ่านข้อมูลความรู้จากอินเทอร์เน็ต อ่านเนื้อหาวิชาความรู้จากสิ่งพิมพ์ เป็นต้น (ภาพร ศรศิลป์ และคณะ, 2557) ซึ่งการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศปัจจุบันเป็นแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านในตัวผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ความรู้ เรื่องคำศัพท์ มีความสัมพันธ์กับทักษะทั้ง 4 ด้าน และการที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ได้ดีนั้น นักเรียนที่รู้คำศัพท์มากจำได้แม่นยำ สามารถนำไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง ย่อมเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น (พิสมัย รุ่งโรจน์นิมิตชัย, 2548) องค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาคือการได้รับคำศัพท์ เนื่องจากช่วยให้นักเรียนเข้าใจและมีส่วนร่วมในการสื่อสารที่มีความหมายกับผู้อื่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดและแนวคิดของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ คำศัพท์จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทำหน้าที่เป็นรากฐานในการสร้างวลีและประโยคซึ่งเป็นพื้นฐานของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หากไม่มีคำศัพท์ที่ชัดเจน กระบวนการเรียนรู้ภาษาซึ่งครอบคลุมทั้งสี่ทักษะก็มีแนวโน้มจะไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ Leontyev (1981) ได้กล่าวว่า เจตคติต่อการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และการที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน อาจมีสาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมที่ไม่สนองต่อความต้องการและไม่เป็นที่น่าสนใจ ฉะนั้น เจตคติจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อแนวความคิดและคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นรากฐานที่สำคัญต่อพฤติกรรมและมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในด้านจิตวิทยาการเรียนการสอนได้ยอมรับว่าในการสอนของครูนั้นต้องมุ่งสร้างให้ผู้เรียนมี

เจตคติที่ดีต่อรายวิชา ควบคู่ไปกับความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียนและเอาใจใส่ต่อวิชาที่เรียนนั้นมากขึ้น (ชมพูนุท ปันนำ และคณะ, 2562)

ทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner (1993) ถูกนำมาใช้ในการจัดโครงสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ โดยเชื่อว่าความฉลาดและความสามารถที่หลากหลายมีต้นกำเนิดมาจากบริเวณสมองที่แตกต่างกัน การพัฒนาความสามารถทางปัญญาเหล่านี้จำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยความสามารถทางปัญญาได้รับการส่งเสริมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ซึ่งปรับให้เหมาะสมกับความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป้าหมายสูงสุดคือการเพิ่มความสามารถทางปัญญาของแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครูมีกิจกรรมหลากหลายซึ่งครอบคลุมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างไรก็ตาม นักเรียนมักจะแสดงความสามารถที่จำกัดในกิจกรรมทางภาษาเหล่านี้ ซึ่งเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ โดยเฉพาะการเรียนรู้คำศัพท์ ด้วยเหตุนี้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารจึงถูกขัดขวาง นอกจากนี้ ความสามารถของนักเรียนในการจดจำและจดจำคำศัพท์ได้อย่างแม่นยำมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จ (ณัฐพร มัลตรีบุตร และ ไชยวัฒน์ ชุ่มเสี้ยว, 2565)

นอกเหนือจากการนำเสนอการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียนแล้ว ครูควรจัดโครงสร้างวิธีการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาความสามารถทางปัญญาของนักเรียน รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการปลูกฝังการคิดเชิงวิพากษ์ การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องการสร้างความรู้และการตัดสินใจอย่างรอบรู้เกี่ยวกับตนเองและสังคม การคิดเชิงวิเคราะห์ทำหน้าที่เป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการคิดขั้นสูง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถระบุและจำแนกปัญหาหรือปัญหา เปรียบเทียบและจัดกลุ่มข้อมูลอย่างเป็นระบบ สร้างการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล และพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นทักษะสำคัญในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางที่สอดคล้องกันในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน รวมถึงการคิดเชิงวิเคราะห์ เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมพหุปัญญา ที่กล่าวว่าความฉลาดไม่ได้จำกัดอยู่เพียงด้านเดียวหรือสองด้าน แต่ครอบคลุมอย่างน้อยแปดมิติ โดยการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิดของขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้พหุปัญญาของ Lazear (1991) มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการเรียนรู้ ครูได้ออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อตอบสนองและพัฒนาพหุปัญญาในด้านต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดในขั้นตอนสำคัญ (พรชนนี ภูมิไชยา และ นิธิตา อติภทรนันท์, 2564) ได้แก่

1. ขั้นนำสู่บทเรียน ครูจะกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยเพลง เกม การเคลื่อนไหว ขยับร่างกาย ขยับสมอง กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ดึงดูดความสนใจของนักเรียนเพื่อให้พวกเขาพร้อมที่จะเรียนรู้

2. ขั้นก่อนการอ่าน ครูสามารถใช้รูปภาพเพื่อช่วยให้นักเรียนเดาได้ว่าบทสนทนาจะเกี่ยวกับอะไรหรือเล่นปริศนา ให้นักเรียนทายสิ่งที่แสดงได้ผ่านเลข จากนั้นครูจะสอนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน โดยใช้การ์ดรูปภาพและท่าทาง ให้นักเรียนฝึกออกเสียงคำศัพท์เพื่อฝึกภาษา และเชิญชวนให้นักเรียนเล่นการวาดภาพตามคำบอก และทบทวนคำศัพท์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนจดจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น เมื่อการอ่านเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ครูสนับสนุนให้นักเรียนสำรวจธรรมชาตินอกห้องเรียน

3. ชั้นระหว่างการอ่าน ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องจากบทอ่านโดยใช้รูปแบบการอ่านที่หลากหลาย โดยเริ่มจากการอ่านออกเสียง จากนั้นให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนตีความ และเกิดกระบวนการคิด

4. ชั้นตอนหลังการอ่าน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามเกี่ยวกับการอ่านที่ตนเองยังไม่เข้าใจ จากนั้นครูถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่านเพิ่มเติม และใช้เกมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามและช่วยให้คิดคำตอบเป็นกลุ่ม จากนั้นอภิปรายเป็นกลุ่มและบันทึกความคิดเห็นที่ได้รับเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านในใบงานเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ดีขึ้น

5. ชั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนโดยใช้กิจกรรมทางปัญญาหลากหลาย ดังนั้นครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงต้องมีการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ ประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการสอนฝึกฝนและถ่ายทอดไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ด้วยตนเอง นักเรียนที่มีทักษะการอ่านออกเสียงที่ดีย่อมสัมฤทธิ์ผลในการศึกษาสูงเมื่อนักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านจนใช้การได้แล้ว ทักษะนี้ จะยังคงอยู่กับตัวนักเรียนผู้นั้นไปตลอดและทำให้มีความสามารถที่จะเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองได้ การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษในโลกปัจจุบัน ถือเป็นทักษะที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าถึงข้อมูลสำคัญในการทำงานและการเรียน (ปัญญา แร่เพชร และ อัญญารัตน์ นาถธีระพงษ์, 2559) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์)
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์)

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังการใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) ในปีการศึกษา 2565 จากห้องเรียน 3 ห้องเรียน จำนวน 96 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 1 จำนวน 20 คน ห้อง 2 จำนวน 20 คน และห้อง 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) ซึ่งมีห้องเรียน 3 ห้อง จำนวน 60 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

3. **ตัวแปรที่ศึกษา** ของการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญหา และตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง บัตรคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อใช้พัฒนาการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) adverb (คำกริยาวิเศษณ์) 2) adjectives (คำคุณศัพท์) 3) preposition (คำบุพบท) และ 4) article (คำนำหน้านาม)

แนวคิดทฤษฎีปัญหา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการค้นหาปัญหา หาทางแก้ไขปัญหา และการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ ด้วยการเรียนจากรูปแบบที่หลากหลาย สามารถพัฒนาความรู้ได้หลากหลายมิติ

ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนจากการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ได้แก่ การอ่านออกเสียงเป็นคำ การออกเสียงพยางค์ถูกต้อง จากการออกเสียงตามบัตรคำ และสามารถบอกความหมายได้ถูกต้อง

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 96 คน และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 1 จำนวน 20 คน ห้อง 2 จำนวน 20 คน และห้อง 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) ซึ่งมีห้องเรียน 3 ห้อง จำนวน 60 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) จำนวน 4 แผน แผนละ 60 นาที

2. แบบวัดทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดรายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. วางแผน ศึกษา วิธีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัด
3. กำหนดโครงสร้างและกรอบเนื้อหาของชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้พัฒนาการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้
  - 1) adverb (คำกริยาวิเศษณ์)
  - 2) adjectives (คำคุณศัพท์)
  - 3) preposition (คำบุพบท)
  - 4) article (คำนำหน้านาม)
4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์เพื่อพัฒนาการอ่านคำศัพท์ 4 เรื่อง จำนวน 4 แผนละ 60 นาที
5. วิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาและเกณฑ์การประเมินการอ่านและจัดทำแบบวัดทักษะการอ่าน จำนวน 10 ข้อ
6. กำหนดประเด็นคำถามและจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. นำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมด้วยการหาค่า IOC ผลการตรวจสอบความเหมาะสมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีทุกข้อ และนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้สอนจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
2. นักเรียนทำการทดสอบอ่านคำศัพท์ก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้นักเรียนอ่านคำศัพท์ก่อนเรียนจำนวน 10 คำ
3. นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 4 แผน แผนละ 60 นาที รวมเป็นเวลา 4 ชั่วโมง
4. นักเรียนทำแบบวัดทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ (Post-test)
5. นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่า IOC
2. เปรียบเทียบทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t test (t-test for dependent sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) สามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์)

การทดสอบ	N	คะแนน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df	Sig
ก่อนเรียน	60	20	10.30	0.94	12.04	61	.000
หลังเรียน	60	20	16.95	0.96			

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนเท่ากับ 10.30 หลังเรียนเท่ากับ 16.95 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) สามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจของของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) จำแนกตามกิจกรรม

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
Kahoot	4.06	0.78	มาก
กิจกรรมเติมคำศัพท์	4.12	0.73	มาก
บัตรคำศัพท์	4.12	0.73	มาก
รวม	4.12	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 เมื่อจำแนกตามกิจกรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเติมคำศัพท์และบัตรคำศัพท์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 เท่ากันทั้งสองกิจกรรม รองลงมาได้แก่ Kahoot มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.06

การอภิปรายผล

1. จากผลการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการทดสอบวัดทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด นำเสนอคำศัพท์อย่างเป็นระบบตามแนวทางการเรียนรู้ของ Lazear (1991) มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบกิจกรรมการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทฤษฎีปัญหาหลายด้าน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยเกม ใช้การ์ตูนรูปภาพ

และท่าทาง เพื่อให้นักเรียนฝึกออกเสียงคำศัพท์เพื่อฝึกภาษา และเชิญชวนให้นักเรียนเติมคำศัพท์ตามคำบอก และทดสอบความเข้าใจในการอ่านด้วยกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้สอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านมากยิ่งขึ้น มีรูปแบบการสอนที่ตรงกับความถนัด ความต้องการของนักเรียน และตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม เนื่องจากผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมที่สนองต่อความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้เกิดสมาธิในการฟัง จดจ่อกับคำศัพท์ มุ่งมั่นและตั้งใจในขณะที่ทำกิจกรรมและได้ฝึกการอ่านคำศัพท์ที่ตนเองได้เรียนในบทเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชนนี ภูมิไชยา และ นิธิตา อติภทรนันท์ (2561) ที่ใช้เทคนิคการสอนคำศัพท์ผ่านรูปภาพเพื่อพัฒนาพหุปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อพัฒนาพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว การอ่านออกเสียงเพื่อพัฒนาพหุปัญญาด้านภาษา ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนตีความ และเกิดกระบวนการคิด ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการจดจำคำศัพท์และพัฒนาความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ Christison (1996) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมพหุปัญญาส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย และตรงกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับการเรียนให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสติปัญญา ความความสามารถ และความถนัดของตนเอง ซึ่งมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน ทำให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Esther (2012) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมพหุปัญญาส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ กลายเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น และกระตุ้นให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนมีภาวะอารมณ์ที่ดี พร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และผลงานวิจัยของ ณิชพร มุลตรีบุตร และ ไชยวัฒน์ ชุมนเสี้ยว (2565) ที่พบว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ตามทฤษฎีพหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามทฤษฎีพหุปัญญาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรนำชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญาไปใช้กับการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษโดยเชื่อมโยงกับคำศัพท์ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดการพัฒนาหลายมิติ

2. ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มด้วยเทคนิคการแบ่งที่กลุ่มหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้เปลี่ยนกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้และยังสามารถให้นักเรียนมีความช่วยเหลือกันภายในกลุ่มของตัวเองมากขึ้น

3. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่ครูได้จัดไว้ตามความสนใจ โดยครูควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นมากกว่าในงานวิจัยนี้ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการกระตุ้นความสนใจของตนเองตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับชั้นอื่น เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง
2. เนื่องจากการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สามารถทำร่วมกับการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการเขียน จึงควรมีการศึกษาทดลองเพื่อออกแบบชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สามารถใช้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ

เอกสารอ้างอิง

- ชมพูนุท ปันนำ, นิธิตา อติภัทรนันท์ และวิไลพร ธนสุวรรณ. (2562). การใช้กิจกรรมพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(1), 51-62. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/186633/131128>
- ณัฐพร มัลตรีบุตร และไชยวัฒน์ ชุ่มเสี้ยว. (2565). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ตามทฤษฎีพหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารสถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรม*, 9(1), 63-75. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/prij/article/view/253893/172519>
- เทียนมณี บุญจน. (2548). สัทศาสตร์: ระบบเสียงในภาษาอังกฤษและภาษาไทย. โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ปัญญา แร่เพชร และอัญญรัตน์ นาถธีระพงษ์. (2559). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจากข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 8(1), 53-67. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/view/75087/60539>
- พรชนนี ภูมิไชยา และนิธิตา อติภัทรนันท์. (2564). การใช้กิจกรรมพหุปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน การเขียน ภาษาอังกฤษ และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 23(2), 217-231. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/119770/168043
- พิศมัย รุ่งโรจน์นิมิตชัย. (2548). การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเกมคำศัพท์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. [สารนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาพร ศรศิลป์, วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล, และสายสวาท เกตุชาติ. (2557). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารนาคนุตบรรพตปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 6(1), 75-85. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/97455>
- Christison, M. A. (1996). Teaching and learning languages through multiple intelligence. *TESOL Journal*. 6(1), 10-14.
- Esther, S. P. (2012). Increasing motivation: Introduction of MI-based activities into EFL reading classes. [Master's thesis, Complutense University of Madrid]. Spain. <https://ucm.es/data/cont/docs/119-2015-03-17-5.RutaBrazinskaite2013.pdf>

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligence: The theory in practice*. Basic Books.

Lazear, D. (1991). *Seven ways of teaching: The artistry of teaching with multiple intelligences*.

IRI Skylight.

Leontyev, A. (1981). *Problems of the development of the mind*. Progress Publishers

.....

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ Psychological factors affecting the success development of career futsal athlete

Received: Feb 6, 2021

Revised: July 12, 2021

Accepted: July 17, 2021

¹วิล ไพบูลย์ ²อารี พันธมณี ³ัญจวน คำวชิรพิทักษ์

¹Vilai Phaiboon ²Aree Punmanee ³Ranchuan Kamwachirapitak

¹⁻³จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

¹⁻³Psychology for Developing Human Potentials, Kasem Bundit University

*Corresponding Author, E-mail: pupasport10@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ พลังสุขภาพจิต ความแกร่ง และการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ 2) ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา พลังสุขภาพจิตและความแกร่งที่ร่วมกันส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาฟุตซอลอาชีพ ในสังกัด 14 สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันฟุตซอลไทยแลนด์ลีก พ.ศ.2563 จำนวน 154 คน ได้มาโดยการเลือกตามสัดส่วนของแต่ละสโมสร และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินตนเอง 3 ตอนเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต 4 ระดับ ได้แก่ แบบวัดพลังสุขภาพจิต แบบวัดความแกร่ง และแบบวัดการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ แบบวัดทั้ง 3 นี้ตอนมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.70-1.00 แบบวัดการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 แบบวัดพลังสุขภาพจิตมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และแบบวัดความแกร่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักกีฬาฟุตซอลอาชีพมีพลังสุขภาพจิต ความแกร่ง และความสำเร็จในการพัฒนาอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.40, 3.49, และ 3.40 ตามลำดับ)

2. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) การยอมรับในความผิดหรือผลที่ตามมา 2) การมีกำลังใจในการแก้ปัญหาในชีวิต 3) การไม่แบกรับปัญหาที่หนักเกินความสามารถ และ 4) ความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคในการแข่งขัน ตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพได้ร้อยละ 78.40

คำสำคัญ: ปัจจัยทางจิตวิทยา พลังสุขภาพจิต ความแกร่ง การพัฒนาความสำเร็จ

นักกีฬาฟุตซอลอาชีพ

Abstract

This research aims to 1) study the psychological factors: resilience quotient level, grit level, and success development level of professional football players, and 2) study the psychological factors: resilience quotient and grit that jointly affected professional football players' success development. The sample of the study was 154 career futsal athletes from 14 futsal clubs participating in the futsal Thailand league in 2020. This sample group was selected by proportion and random sampling in each club. The research instrument was a three-part, 4-point Likert-scale self-assessment on psychological factors: resilience quotient, grit, and the success development with IOC ranged from 0.70-1.00, the success development assessment had a reliability coefficient of 0.88, the resilience quotient assessment had a reliability coefficient of 0.89, and the grit assessment had a reliability coefficient of 0.84. The statistical methods were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis. The research results were as follows:

1. The total mean score of resilience quotient, grit, and success development of career futsal athletes were at a high level. ($\bar{X} = 3.40, 3.49, \text{ and } 3.40$, respectively.)

2. The psychological factors affecting the success development of professional futsal athletes at the .05 significant level are 1) acceptance of guilt or consequences, 2) feeling confident in solving problems in life, 3) not taking serious troubles beyond the ability, and 4) overcoming obstacles in competition. These four factors together explained 68.50% of the variance in the success development of career futsal athletes.

Keywords: psychological factors, resilience quotient, grit, success development, career futsal athletes

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

นักกีฬาฟุตบอลที่ต้องการประสบความสำเร็จในทางกีฬา ต้องมีการสร้างเสริมสมรรถภาพทางจิตควบคู่กับสมรรถภาพทางกายเพื่อให้มีการแสดงออกซึ่งความสามารถและทักษะทางการกีฬาให้เป็นไปอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา, 2551, น. 283) การที่นักกีฬาฟุตบอลอาชีพเผชิญกับความพ่ายแพ้จากการแข่งขัน จนเกิดความย่อท้อและไม่สามารถฟื้นตัวคืนสู่สภาพเดิมได้ เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ให้นักกีฬาฟุตบอลอาชีพไม่ประสบความสำเร็จในการเล่นกีฬา

ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักกีฬาฟุตบอลของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตได้สัมภาษณ์ผู้ฝึกสอน ผู้ช่วยผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่และนักกีฬาฟุตบอล จำนวน 5 คน ด้วยคำถาม เหตุใดนักกีฬาฟุตบอลจึงไม่ประสบความสำเร็จ คำตอบที่ได้คือ เนื่องจากสภาพจิตใจ กล่าวคือ นักกีฬามีความตื่นเต้น ไม่มีสมาธิ มีความกังวล ไม่มีความมุ่งมั่นและย่อท้อ มาจากความล้มเหลวในอดีตในครั้งก่อนทำให้ไม่สามารถฟื้นตัวคืนสู่สภาพเดิมได้ นอกจากนี้ขนาดทักษะในการแข่งขันฟุตบอล การฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องและขาดความสัมพันธ์กับทีม เป็นต้น

การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพจะฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้จำเป็นต้องมีสมรรถภาพทางกาย และทักษะทางกีฬาที่จะส่งผลต่อความสามารถในการเล่นกีฬา และส่งผลสูงสุดต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพและการก้าวไปสู่การแข่งขันในระดับที่สูงขึ้นของนักกีฬา Caruso et al. (1990) ได้อธิบายถึงความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) สมรรถภาพทางกาย หมายถึง ความเร็วในการวิ่ง ความคล่องแคล่วว่องไว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ พลังของกล้ามเนื้อ และความอดทนของระบบหายใจและระบบไหลเวียนโลหิต 2) สมรรถภาพทางจิตใจ นักกีฬาฟุตบอลต้องมีความอดทน มีความมั่นใจในตนเอง มีสมาธิ และกล้าที่เผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า ในเกมการแข่งขัน ต้องมีแรงจูงใจทางการกีฬา ได้แก่ รายได้และผลประโยชน์ เกียรติยศชื่อเสียง ความกดดัน และความสนใจ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต และ 3) ทักษะการกีฬา นักกีฬาที่ได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการเล่นกีฬาด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเล่นกีฬาฟุตบอล ได้แก่ การส่งลูก การหยุดลูก การเลี้ยงลูก การทำประตู การเป็นผู้รักษาประตู และการเล่นเป็นทีม เป็นต้น อันเป็นผลให้นักกีฬาฟุตบอลผู้นั้นสำเร็จในอาชีพได้ (ศิลป์ชัย สุวรรณธาดา, 2533 อ้างในสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา, 2560; Weinberg & Gould, 2007) นอกจากนี้ Carron (1980, p. 4-6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความสำเร็จของนักกีฬาอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ 1) โครงสร้างของร่างกาย (body structure) 2) ทางสรีระ (physiological) 3) ทางสังคม (social) และ 4) ทางจิตใจ (psychological)

ดังนั้นความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ พลังสุขภาพจิต และความแกร่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ อาจทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ (Hosseinia & Besharata, 2010; Galli & Gonzale, 2014; Coutinho, 2018)

พลังสุขภาพจิต เป็นการที่บุคคลเคยประสบปัญหาวิกฤติ แต่สามารถฟื้นตัวกลับคืนสู่สภาวะเดิมและสามารถต่อสู้เอาชนะปัญหาวิกฤติต่าง ๆ นั้นไปได้ (กรมสุขภาพจิต, 2552) นักกีฬาที่มีพลังสุขภาพจิตดีสามารถใช้วิกฤติให้เป็นโอกาส สามารถยกระดับความคิด จิตใจและการดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากเหตุการณ์วิกฤตินั้นผ่านพ้นไปได้ และสามารถฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี ไม่มีปัญหาทางสุขภาพจิต พลังสุขภาพจิตประกอบด้วยความสามารถของบุคคล 3 ด้าน คือ (วิณา บุญแสง, 2555, น. 9-13; กรมสุขภาพจิต, 2552, น. 53) 1) ความมั่นคงทางอารมณ์ (อีดี) คือ ทนต่อแรงกดดัน สามารถจัดการกับอารมณ์ต่อเหตุการณ์วิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเกมการแข่งขัน ความรู้สึกทุกข์ของตัวเองได้ ในสถานการณ์ที่กดดัน 2) ด้านกำลังใจ (พลังอีดี) การมีแรงใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปภายใต้สถานการณ์ที่กดดัน การที่คนเราจะฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งสามารถสร้างกำลังใจจากคนรอบข้าง ซึ่งกำลังใจนี้อาจจะมาการสร้างกำลังใจด้วยตนเองหรือคนรอบข้าง และ 3) การจัดการกับปัญหา (พลังสู้) คือต่อสู้เอาชนะอุปสรรค มั่นใจและพร้อมที่จะเอาชนะปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งความมั่นใจนี้เกิดจากการตระหนักในความสามารถหรือทักษะตนเอง คิดว่าฉันทำได้ ฉันแก้ปัญหานี้เองได้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้และเข้าถึงความช่วยเหลือหรือปรึกษา การแก้ไขปัญหามองสถานการณ์วิกฤติในเกมการแข่งขัน ย่อมทำให้นักกีฬาเกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญห และการเล่นกีฬาผ่านพ้นไปได้ด้วยดี อันเป็นผลทำให้นักกีฬารู้สึกว่าเป็นความสำเร็จในการแข่งขัน

ความแกร่ง หมายถึง คุณลักษณะที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จ มี 2 องค์ประกอบ คือ ความคิดที่จะมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย (passion) และด้านพฤติกรรม การมีความอดทน และมีความเพียรพยายาม (perseverance) ซึ่งบุคคลที่มีความเพียรจะอดทนต่องานที่ยากลำบากจะค่อย ๆ ฝ่าฟันภารกิจเหล่านั้นไปได้

(Duckworth et al., 2007) ต้องมีความแกร่ง ความมุ่งมั่นตั้งใจ ไม่ย่อท้อ และต้องรักในอาชีพที่เลือก การรักในกีฬาฟุตบอล ทำให้เกิดภาคภูมิใจ มีชื่อเสียง มีโอกาสได้ถ้วยรางวัล ได้ไปแข่งขันทั้งระดับชาติและนานาชาติ (ธนพจน์ โปสมัคร, 2562) ดังนั้นนักกีฬาขาดความมุ่งมั่นตั้งใจ ไม่รักในอาชีพ และไม่มีความอดทน ทำให้นักกีฬาไม่สามารถประสบความสำเร็จในอาชีพ

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ พลังสุขภาพจิต และความแกร่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ พลังสุขภาพจิต ความแกร่ง และการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

นิยามศัพท์

1. ปัจจัยทางจิตวิทยา หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นที่มีผลต่อแรงจูงใจภายใน ทำให้แสดงพฤติกรรมที่มีพลัง มีทิศทางสู่ความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ได้แก่ พลังสุขภาพจิต และความแกร่ง

2. พลังสุขภาพจิต หมายถึง กระบวนการปรับตัวและฟื้นตัว เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ยากลำบาก และสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ จะทำให้เป็นบุคคลมีความเข้มแข็ง มีความอดทนและพยายามที่จะหาทางออกเมื่อพบปัญหา และช่วยแก้ปัญหาหลังเผชิญเหตุการณ์ที่มากกระทบ ประกอบด้วย

2.1 ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (พลังฮึด) หมายถึง ความสามารถจัดการกับอารมณ์ในสถานการณ์ที่กดดัน ได้แก่ สงบจิตใจ การยอมรับผลที่ตามมา การเตือนตัวเอง มีจิตใจมั่นคง การจัดการกับอารมณ์ การยอมรับความยาก ทนต่อแรงกดดัน และทนต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก

2.2 ด้านกำลังใจ (พลังฮึด) หมายถึง การมีขวัญกำลังใจเมื่อเผชิญปัญหาและสามารถฝ่าฟันปัญหาอุปสรรค ได้แก่ มีแรงใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป มีกำลังใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การวางแผนที่ดี และความกล้าที่เผชิญกับปัญหา

2.3 ด้านการจัดการกับปัญหา (พลังสู้) หมายถึง สามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์วิกฤตรุนแรง ได้แก่ การรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหา การให้เหตุผล เตรียมหาทางออกและรับฟังความคิดเห็น

3. ความแกร่ง หมายถึง ความอดทนไม่ย่อท้อ ความตั้งใจเด็ดเดี่ยว จดจ่อต่อสิ่งที่จะทำนั้นอย่างต่อเนื่อง และมีความรักในอาชีพของตน ทำให้มีความตั้งใจในการแข่งขันกีฬาให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

3.1 ความรักในอาชีพ ได้แก่ ความสนใจ ยึดมั่นในอาชีพ และมีแรงบันดาลใจ

3.2 ความมุ่งมั่นตั้งใจ ได้แก่ ความตั้งใจมั่น ความใส่ใจ ความอดทน และเอาชนะอุปสรรค

3.3 ความอดทน ได้แก่ ฝึกซ้อมอย่างหนัก ความไม่ย่อท้อ และการทุ่มเท

4. การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ หมายถึง ความคล่องแคล่ว การมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์และแข็งแรงเหมาะสมกับกีฬาฟุตบอล การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมทีม ความภาคภูมิใจและความก้าวหน้าในการก้าวไปสู่นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ มีองค์ประกอบ ดังนี้

4.1 โครงสร้างทางร่างกาย ได้แก่ ความเร็วในการวิ่ง ความคล่องแคล่วว่องไว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ พลังของกล้ามเนื้อ ความอดทนของระบบหายใจและระบบไหลเวียนโลหิต

4.2 ด้านสรีระ หมายถึงการทรงตัว และทักษะทางกีฬาฟุตบอล ได้แก่ การรับลูกบอล การเลี้ยง และหยุดลูกบอล การส่งลูกบอล การโหม่งลูกบอล และการยิงประตู

4.3 ด้านสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้ฝึกสอน ทีมมีความร่วมมือกัน เต็มใจที่จะช่วยเหลือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นและคนใกล้ชิด

4.4 ด้านจิตใจ ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ได้รับการยกย่อง แรงจูงใจ มีกำลังใจ การสนับสนุน และมีชื่อเสียง

5. นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ หมายถึง บุคคลที่เล่นกีฬาที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักกีฬาอาชีพที่เล่นกีฬาฟุตบอลในสังกัดสโมสรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์ลีก 2563 จำนวน 14 สโมสร ได้แก่ 1) การท่าเรือ เอสเอ็ม 2) พีทีที บลูเวฟ ชลบุรี 3) แบล็คค็อก บีทีเอส 4) สุราษฎร์ธานี ฟุตบอลคลับ 5) ห้างเย็นท่าข้าม 6) สิงห์ สมุทรสาคร เอพีซี 7) กรมทางหลวง 8) ม.เกษมบัณฑิต 9) บางกอก ซิตี้ 10) ราชนาวิ 11) ศรีสะเกษ ฟุตบอลคลับ 12) ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 13) นนทบุรี ฟุตบอลคลับ 14) ธรรมศาสตร์ ยิงบลัด (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ฟุตบอลไทยลีก, 2563)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดความสำเร็จของนักกีฬาอาชีพ

Judge et al. (1995, อ้างถึงใน สมหทัย ภูเพนียด, 2554) ได้ให้ความหมายความสำเร็จในการทำงานและการประกอบอาชีพ สามารถจะมีความหมายได้ทั้งในเชิงวัตถุวิสัย (objective) และจิตวิสัย (subjective) กล่าว คือ ในเชิงวัตถุวิสัย ความสำเร็จในการทำงานเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ และมักเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นวัตถุ เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน ผลงาน เป็นต้น ส่วนในเชิงจิตวิสัย หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของตนเองว่าประสบความสำเร็จ หรือน่าพึงพอใจมากน้อยเพียงไร เช่น การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชา ความภาคภูมิใจในงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น

กรองกาญจน์ ดำรงรัตน์ (2557, อ้างถึงใน พชร สุลักษณ์อนวัช, 2559) ให้ความหมายว่า ความสำเร็จในอาชีพ คือ การที่บุคคลรับรู้ความสำเร็จของตนเองในด้านหน้าที่การงาน โดยพิจารณาจากการได้เลื่อนขั้น เลื่อน ตำแหน่งงาน การขึ้นเงินเดือน การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน และบุคคลอื่น ๆ ในองค์กร รวมไปถึงการที่บุคคลได้ทำงานที่มีความหลากหลาย สามารถมีส่วนร่วมในงานได้ อย่างเต็มที่ มีอิสระในการทำงาน ก่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำ

พชร สุลักษณ์อนวัช (2559) ให้ความหมายของความสำเร็จในอาชีพ หมายถึง การรับรู้ถึงประสบการณ์ในการทำงานที่มีความเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ของการทำงานในอาชีพนั้น เพื่อให้ได้มาในรูปแบบชื่อเสียง เกียรติยศ หน้าที่การงาน รายได้ รวมทั้งความสุขความพึงพอใจ

จากความหมายของความสำเร็จในอาชีพของกีฬาฟุตบอล คือ การที่นักกีฬาฟุตบอล มีการรับรู้และพิจารณาถึงความสำเร็จที่ได้รับในการแข่งขัน รวมไปถึงความพึงพอใจที่ได้รับจากการแข่งขันที่เกิดขึ้น

การได้รับการยอมรับไว้นั้นเชื่อใจจากเพื่อนร่วมทีมและโค้ช โดยได้รับคำตอบที่เหมาะสมกับความสามารถและมีความก้าวหน้าในการฝึกฝน และทักษะในการเล่นกีฬาฟุตบอลเป็นอาชีพ

องค์ประกอบของความสำเร็จของนักกีฬาอาชีพ ดังนี้

Carron (1980, pp. 4-6) องค์ประกอบแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ 1) โครงสร้างของร่างกาย หมายถึง สมรรถภาพทางกาย ได้แก่ ความเร็ว ความคล่องแคล่วว่องไว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ พลังของกล้ามเนื้อ ความอดทนของระบบหายใจและระบบไหลเวียนโลหิต 2) ทางสรีระ หมายถึง สภาพร่างกายที่เหมาะสมกับกีฬาประเภทต่าง ๆ การเล่นกีฬาประเภทใดประเภทหนึ่ง รวมถึงทักษะในการเล่นกีฬานั้น ๆ 3) ทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ฝึกสอน เพื่อนร่วมงานในทีมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และเต็มใจที่จะช่วยเหลือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและคนใกล้ชิด และ 4) ทางจิตใจ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความทุ่มเท ควบคุมสติ ไม่วิตกกังวล แรงจูงใจ และการสนับสนุน

Caruso et al. (1990), Weinberg and Gould (2007) และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2556, น. 4) แบ่งองค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถภาพทางกาย สมรรถภาพทางจิตใจ และทักษะกีฬา ขณะที่ สุเทพ เมยไธสง (2554, น. 151) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่มีต่อความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ การบริหารของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬา สมรรถภาพทางจิตใจของนักกีฬา และสมรรถภาพทางกายของนักกีฬา

ประทุม ม่วงมี (2555, น. 292) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพกีฬา ดังนี้ 1) ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ แรงจูงใจ หรือความยิ่งใหญ่ของการแข่งขัน การประชาสัมพันธ์ หรือการทำให้รู้จัก เสียชื่อเสียงจากผู้ชม การสนับสนุนที่อยู่เบื้องหลัง และ 2) ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ สภาพดินฟ้าอากาศ อุปกรณ์ที่ใช้สถานที่แข่งขัน วิธีการจัดระบบ หรือแบ่งสายการแข่งขัน นอกจากนี้ เกษม นครเขตต์ (2531, น. 65-66, อ้างถึงใน สุรัชย์ ทองอินทร์, 2553, น. 10) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถหรือความสำเร็จของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬา ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านขวัญและกำลังใจของนักกีฬา 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อการฝึกซ้อมและแข่งขัน 3) ปัจจัยทางชาติกำเนิด ได้แก่ สิ่งที่ดีตัวมาแต่กำเนิดของนักกีฬา และ 4) การควบคุมจิตหรือการฝึกสมาธิของนักกีฬา การฝึกซ้อม มีผลต่อประสิทธิภาพในการแข่งขันโดยตรง

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

องค์ประกอบของความสำเร็จ	Carron (1980)	Caruso et al. (1990)	Weinberg and Gould (2007)	ประทุม ม่วงมี (2555)	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2556)	สุรัชย์ ทองอินทร์ (2553)
1. ด้านสรีระ	/					/
2. ด้านสังคม	/					
3. ด้านโครงสร้างของร่างกาย	/					
4. ด้านจิตใจ	/	/	/	/	/	
5. สมรรถภาพทางกาย		/	/	/	/	
6. ทักษะกีฬา		/	/		/	/

สรุปผู้วิจัยจึงใช้องค์ประกอบการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพของ Carron (1980) ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างของร่างกาย 2) ด้านสรีระ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านจิตใจ เป็นตัวแปรตาม

2. แนวคิดพลังสุขภาพจิต

ความหมายของพลังสุขภาพจิต (resilience quotient) เป็นกระบวนการปรับตัวและฟื้นตัว เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ยากลำบากหรือวิกฤตได้สำเร็จ แสดงให้เห็นถึง การเอาชนะปัญหาอุปสรรคของชีวิต โดยใช้พลังสุขภาพจิตที่ดีที่เข้มแข็ง ความสามารถของบุคคลในการปรับตัว ปรับใจเมื่อเผชิญกับสถานการณ์วิกฤต และสามารถฟื้นตัวกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปได้ (กรมสุขภาพจิต, 2552, น. 26; กรมสุขภาพจิต, 2563)

องค์ประกอบของพลังสุขภาพจิต ได้มีนักวิชาการให้องค์ประกอบของพลังสุขภาพจิตที่หลากหลาย และแตกต่างกัน ดังนี้ Grotberg (1995) แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ฉันมี (I have) ฉันเป็น (I am) และ ฉันสามารถ (I can) ส่วน Wagnild and Young (1990, อ้างถึงในนุชนาฏ ธรรมชั้น, 2556, น. 13) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ความสงบทางใจ (equanimity) 2) ความพากเพียร อุตสาหะ (perseverance) 3) ความเชื่อมั่นในตัวเอง 4) การตระหนักว่าชีวิตมีคุณค่าและมีความหมาย (meaningfulness) และ 5) การดำรงชีวิตอยู่โดยตระหนักว่าเส้นทางชีวิตของแต่ละคนก็เป็นของคนนั้น (existential aloneness) และ Davis (1999) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านกายภาพ (Physical Competence) 2) ความสามารถด้านสัมพันธภาพ (relational competence) 3) ความสามารถด้านอารมณ์ (emotional competence) 4) ความสามารถด้านคุณธรรม (moral competence) 5. ความสามารถด้านการรู้คิด (cognitive competence) และ 6) ความสามารถด้านจิตวิญญาณ (spiritual competence) ซึ่งสอดคล้องกับ Polk (1997) สรุปรูปแบบของพลังสุขภาพจิตเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงคุณลักษณะนิสัย (dispositional pattern) 2) รูปแบบเชิงสัมพันธ์ (relational pattern) 3) รูปแบบเชิงสถานการณ์ (situational pattern) และ 4) รูปแบบเชิงปรัชญา (philosophical) ขณะที่กรมสุขภาพจิต (2552) แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ กำลังใจและการจัดการกับปัญหา

ตารางที่ 2 สรุพอองค์ประกอบของพลังสุขภาพจิต

พลังสุขภาพจิต	Grotberg (1995)	Wagnild & Young (1990)	Davis (1999)	กรมสุขภาพจิต (2552)
1. ฉันมี (I have)	/			
2. ฉันเป็น (I am)	/			
3. ฉันสามารถ (I can)	/			
4. ความสงบทางใจ		/		
5. ความพากเพียร อุตสาหะ		/		
6. ความเชื่อมั่นในตัวเอง		/		
7. การตระหนักว่าชีวิตมีคุณค่า		/		
8. การดำรงชีวิตอยู่		/		
9. ความสามารถด้านกายภาพ			/	
10. ความสามารถด้านสัมพันธภาพ			/	
11. ความสามารถด้านอารมณ์			/	
12. ความสามารถด้านคุณธรรม			/	
13. ความสามารถด้านการรู้คิด			/	
14. ความสามารถด้านจิตวิญญาณ			/	
15. ความมั่นคงทางอารมณ์				/
16. กำลังใจ				/
17. การจัดการกับปัญหา				/

สรุปลักษณะประกอบของพลังสุขภาพจิตตามแนวคิดกรมสุขภาพจิต (2552) มี 3 ด้าน คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ กำลังใจและการจัดการกับปัญหา ผู้ศึกษาได้เลือก 3 องค์ประกอบพลังสุขภาพจิตของกรมสุขภาพจิต (2552) เนื่องจากสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง และได้นำไปใช้วิเคราะห์และดัดแปลงเป็นแบบวัดพลังสุขภาพจิตสำหรับนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

3. แนวคิดความแกร่ง

ความแกร่ง (grit) (Duckworth et al., 2007) หมายถึง การมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชื่นชอบหลงใหล พึงพอใจ ตั้งใจ ใส่ใจ ในงานที่ทำ และทำด้วยความกระตือรือร้นมีวิริยะอุตสาหะเพียรพยายาม มุมานะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ แม้จะมีความล้มเหลว ความทุกข์ยาก ไม่ย่อท้อ

Duckworth (2016, อ้างถึงในประเสริฐ ตันสกุล, 2561, น. 101) ได้ให้ความหมายความแกร่งว่า หมายถึงความตั้งใจที่เด็ดเดี่ยว และมีทิศทางที่ชัดเจน และความมานะพยายามที่จะทำสิ่งนั้นอย่างต่อเนื่อง

สรุป ความแกร่ง หมายถึง มีความตั้งใจ ใส่ใจ ในงานที่ทำ และทำด้วยความกระตือรือร้นมีวิริยะอุตสาหะเพียรพยายาม มุมานะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ

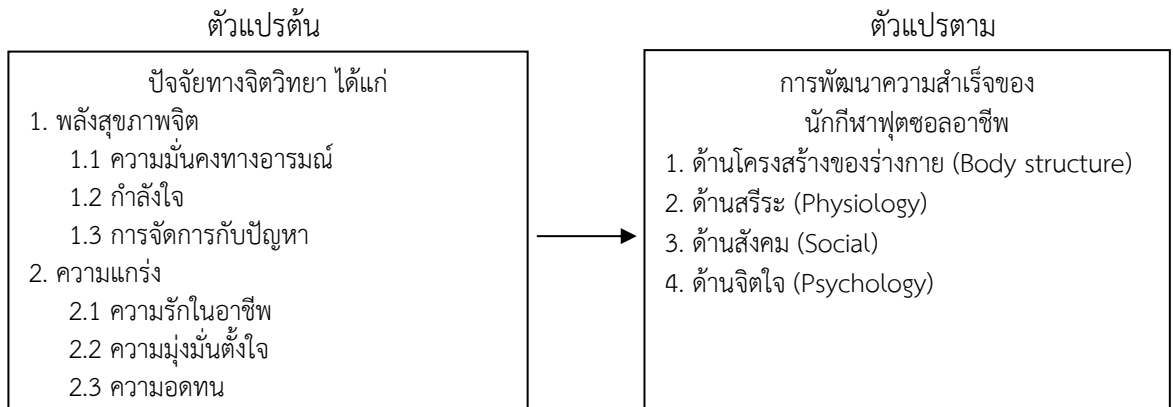
องค์ประกอบความแกร่ง Duckworth et al. (2007) ความแกร่ง หมายถึง คุณลักษณะที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จ ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ คือ ความคิดที่จะมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย และการมีความอดทน และมีความพยายาม ซึ่งบุคคลที่มีความเพียรจะอดทนต่องานที่ยากลำบากจะค่อย ๆ ฝ่าฟันภารกิจเหล่านั้นไปได้ สอดคล้องกับธนพจน์ โปสมิตร (2562, น. 61) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความแกร่ง มีดังนี้ 1) ความคิดที่จะมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย ประกอบด้วย มีความรัก ความศรัทธาในสาขาวิชาที่เลือกเรียน มีความสามารถในการจดจ่อ กับเป้าหมาย มีความปรารถนาอย่างแรงกล้า มีความกระตือรือร้นหมั่นฝึกฝน อยู่เสมอ และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) การมีความอดทน และมีความพยายาม ประกอบด้วย มีความอดทน มีความพยายาม มีความตั้งใจแน่วแน่ และมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค ขณะที่ Duckworth (2016) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความแกร่ง ดังนี้ 1) ความสนใจ (interest) 2) การฝึกฝน (practice) 3) การตั้งวัตถุประสงค์ (purpose) และ 4) ความหวัง (hope)

ตารางที่ 3 สรุปลักษณะประกอบความแกร่ง

องค์ประกอบความแกร่ง	Duckworth et al. (2007)	Duckworth (2016)	ธนพจน์ โปสมิตร (2562)
1. มุ่งมั่นสู่เป้าหมาย	/		/
2. ความอดทน	/		/
3. ความสนใจ		/	
4. การฝึกฝน		/	
5. การตั้งวัตถุประสงค์		/	
6. ความหวัง		/	
7. ความศรัทธาในสาขาวิชาที่เลือกเรียน			/

สรุปความแกร่ง แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบได้แก่ ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความรักในอาชีพ และความอดทน ผู้ศึกษาได้เลือก 3 องค์ประกอบ เนื่องจากสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง และได้นำไปใช้วิเคราะห์และประยุกต์ทำเป็นแบบวัดความแกร่งสำหรับนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาฟุตซอลอาชีพ ในสังกัด 14 สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันฟุตซอลไทยแลนด์ลีก 2563 ซึ่งเป็นการแข่งขันฟุตซอลอาชีพระดับสูงสุดของประเทศไทยภายใต้การจัดการของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 252 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักกีฬาฟุตซอลอาชีพ ในสังกัด 14 สโมสร ที่เข้าร่วมการแข่งขันฟุตซอลไทยแลนด์ลีก 2563 กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของตัวอย่างที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 ได้จำนวน 154 คน โดยการเลือกตามสัดส่วนของแต่ละสโมสร และทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ซึ่งได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นนักกีฬาอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรางวัลที่ได้รับ ในลักษณะเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ เป็นการพัฒนาจากแนวคิดของ Carron (1980), Caruso et al. (1990) และสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2551) เพื่อให้เหมาะสมกับกีฬาฟุตซอล มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างของร่างกาย เช่น มีปอดแข็งแรงสามารถทนทานต่อการวิ่งเป็นระยะเวลานาน ๆ ได้ 2) ด้านสรีระ เช่น ฉันสามารถรับลูกบอลและควบคุมด้วยการหยุดบอลได้อย่างถูกต้อง 3) ด้านสังคม เช่น ฉันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมทีม และ 4) ด้านจิตใจ เช่น ฉันมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นนักกีฬาฟุตซอลอาชีพ ข้อคำถามทุกข้อผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discrimination) อยู่ในช่วง 0.24-0.83 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88

ตอนที่ 3 แบบวัดพลังสุขภาพจิต เป็นการพัฒนาจากแบบวัดพลังสุขภาพจิตของกรมสุขภาพจิต (2552) เพื่อให้เหมาะสมกับกีฬาฟุตบอล มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความมั่นคงทางอารมณ์ เช่น แม้มีเรื่องไม่สบายใจเล็กน้อย ฉันสามารถควบคุมสติและจิตใจให้สงบได้ 2) ด้านกำลังใจ เช่น จากประสบการณ์ทำให้ฉันมีกำลังใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ดีขึ้น และ 3) ด้านการจัดการกับปัญหา เช่น การแก้ไขปัญหทำให้ฉันมีประสบการณ์มากขึ้น ข้อคำถามทุกข้อผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.28-0.77 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 4 แบบวัดความแกร่ง เป็นการสร้างจากแนวคิดของ Duckworth et al. (2007) เพื่อให้เหมาะสมกับกีฬาฟุตบอล มีข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรักในอาชีพ 2) ความมุ่งมั่นตั้งใจ และ 3) ความอดทน ข้อคำถามทุกข้อผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24-0.75 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 154 คน ระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่ สิงหาคม 2563 ถึง กุมภาพันธ์ 2564 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล ได้ครบสมบูรณ์ 100% แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย
  - 1.1 ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล
  - 1.2 ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้วิเคราะห์พลังสุขภาพจิต ความแกร่งและการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics)
  - 2.1 สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation coefficient) ระหว่างการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพกับตัวแปรคัดสรรด้านความมั่นคงทางอารมณ์ด้านกำลังใจ ด้านการจัดการกับปัญหา ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้านความรักในอาชีพ และความอดทน
  - 2.2 สถิติทดสอบความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ ด้านการจัดการกับปัญหา ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้านความรักในอาชีพ และความอดทนที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบ Enter (Multiple linear regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ พลังสุขภาพจิต ความแกร่ง และการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยทางจิตวิทยาของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ จำแนกตามพลังสุขภาพจิต ความแกร่ง และระดับของการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ปัจจัย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
พลังสุขภาพจิตของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ			
1. ด้านกำลังใจ	3.49	0.45	สูง
2. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์	3.45	0.50	สูง
3. ด้านการจัดการกับปัญหา	3.32	0.56	สูง
รวม	3.40	0.42	สูง
ความแข็งแกร่งของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ			
1. ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ	3.51	0.47	สูง
2. ด้านความอดทน	3.51	0.56	สูง
3. ด้านความรักในอาชีพ	3.45	0.53	สูง
รวม	3.48	0.47	สูง
การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ			
1. ด้านสังคม	3.48	0.51	สูง
2. ด้านจิตใจ	3.39	0.52	สูง
3. ด้านโครงสร้างของร่างกาย	3.37	0.47	สูง
4. ด้านสรีระ	3.35	0.51	สูง
รวม	3.40	.424	สูง

ตารางที่ 4 แสดงว่า พลังสุขภาพจิตของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกำลังใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 รองลงมาด้านความมั่นคงทางอารมณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และด้านการจัดการกับปัญหามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ตามลำดับ

ความแข็งแกร่งของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมุ่งมั่นตั้งใจ และด้านความอดทนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 เท่ากัน รองลงมาด้านความรักในอาชีพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45

การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 รองลงมาด้านจิตใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ด้านโครงสร้างของร่างกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และด้านสรีระมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพด้วยการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple linear regression analysis) เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยทางจิตวิทยาที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวน การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยรวม

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	sig
1. สามารถควบคุมสติและจิตใจให้สงบแม้ไม่สบายใจ	0.66	0.043	0.90	1.522	0.131
2. มีจิตใจที่มั่นคงแม้ผู้อื่นจะพูดในทางที่ไม่ดี	-0.081	0.046	-0.115	-1.770	0.079
3. ยอมรับในความผิดหรือผลที่ตามมา	0.117	0.046	0.173	2.531*	0.013
4. อุดหนุนต่อความยากลำบากเพื่ออนาคต	0.037	0.041	0.060	0.908	0.366
5. จัดการกับอารมณ์ของตนเอง	0.011	0.041	0.017	0.261	0.794
6. สอนและเตือนตัวเองอยู่เสมอ	0.024	0.044	0.041	0.551	0.583
7. ใช้ความยากลำบากทำให้แข็งแกร่ง	0.077	0.047	0.097	1.655	0.100
8. ความอดทนต่อสถานการณ์ที่มีแรงกดดัน	0.037	0.044	0.051	0.849	0.398
9. มองโลกในแง่ดีเวลาเจอปัญหา	0.048	0.038	0.075	1.275	0.205
10. จัดการกับปัญหาแม้มีเรื่องหนักใจ	-0.005	0.041	-0.009	-0.126	0.900
11. มีกำลังใจในการแก้ปัญหาในชีวิต	0.105	0.045	0.166	2.345*	0.021
12. มีครอบครัวและคนรอบข้างให้กำลังใจ	0.009	0.039	0.014	0.224	0.823
13. การวางแผนเพื่อเป้าหมายในการใช้ชีวิต	0.007	0.043	0.009	0.153	0.879
14. ความกล้าหาญที่จะเผชิญกับวิกฤติปัญหา	.036	0.043	0.055	0.843	0.401
15. กำลังใจที่จะดำเนินชีวิตให้มีความสุข	-0.055	0.042	-0.089	-1.317	0.190
16. ไม่แบกรับปัญหาที่หนักเกินความสามารถ	0.900	0.024	0.214	3.664*	0.000
17. การมีประสบการณ์จากการแก้ไขปัญหา	0.011	0.036	0.019	0.306	0.760
18. ใช้เหตุผลในการทำให้ผู้อื่นยอมรับหรือเห็นด้วย	0.030	0.038	0.049	0.786	0.433
19. การเตรียมหาทางออกเมื่อมีปัญหาร้ายแรง	0.087	0.047	0.139	1.829	0.070
20. การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง	-0.056	0.038	-0.093	-1.473	0.143
21. ความมุ่งมั่นใส่ใจในการฝึกฝนกีฬาฟุตบอล	0.023	0.046	0.028	0.490	0.625
22. ความตั้งใจอุทิศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งชัยชนะ	0.033	0.040	0.045	0.815	0.417
23. ความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคในการแข่งขัน	0.086	0.037	0.143	2.294*	0.023
24. ความสนใจในการเป็นนักกีฬาฟุตบอล	-0.055	0.038	-0.089	-1.470	0.144
25. ความรักและศรัทธาในอาชีพนักกีฬาฟุตบอล	0.380	0.041	0.058	0.924	0.357
26. การเป็นนักกีฬาทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะผลักดันตนเอง	0.024	0.044	0.034	0.530	0.597
27. ความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อมอย่างหนักและต่อเนื่อง	0.045	0.041	0.075	1.092	0.277
28. ความพยายามทุ่มเทในการฝึกซ้อมและแข่งขัน	0.118	0.043	0.175	2.737*	0.007
29. ไม่ย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อยและอุปสรรคจากการฝึกซ้อมและแข่งขัน	-0.015	0.036	-0.024	-0.405	0.686

$$R = .885 \quad R^2 = .784 \quad a = 0.366$$

*อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 5 จากตารางพบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ จำนวน 4 ตัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.885 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ยอมรับในความผิดหรือผลที่ตามมา มีกำลังใจในการแก้ปัญหาในชีวิต ไม่แบกรับปัญหาที่หนักเกินความสามารถ และความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคในการแข่งขัน เมื่อพิจารณาค่า R square พบว่าตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพได้ ร้อยละ 78.40

อภิปรายผล

1. ผลสมมติฐานข้อ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพลังสุขภาพจิต ความแกร่งกับการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ พบว่าความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ ด้านการจัดการกับปัญหา ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้านความรักในอาชีพ และความอดทนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาความสำเร็จในกีฬาฟุตบอลอาชีพ ในทิศทางบวก แสดงได้ว่านักกีฬาฟุตบอลอาชีพที่มีพลังสุขภาพจิตมีผลทำให้การพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามแนวคิดพลังสุขภาพจิตคือความสามารถทางอารมณ์และจิตใจในการปรับตัวและฟื้นตัวกลับสู่ภาวะปกติ ภายหลังจากที่พบกับเหตุการณ์วิกฤตหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในชีวิตอันเป็นคุณสมบัติหนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคลผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (กรมสุขภาพจิต, 2552) ซึ่งก็คือเป็นการพัฒนาความสำเร็จในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกานต์ อยู่เกตุ (2563) พบว่าพฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนเองกับความเป็นเลิศของนักกีฬาเปตองทีมชาติไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ ได้แก่ มีความอดทนต่อความยากลำบากเพื่อความก้าวหน้าของชีวิต และสามารถต่อสู้กับแรงกดดันต่าง ๆ ตลอดจนความตึงเครียดได้ มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง และนักกีฬาฟุตบอลอาชีพที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้านความรักในอาชีพ และความอดทน ซึ่งเป็นความแกร่งมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ความอดทน เป็นไปตามแนวคิด Duckworth et al. (2007) มี 2 องค์ประกอบ คือความคิดที่จะมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย และการมีความอดทน และมีความพยายาม และสอดคล้องกับงานวิจัยสมบัติ เกตุสม และคณะ (2558) พบว่า แรงจูงใจจะผลักดันให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะฝึกซ้อมด้วยความตั้งใจ แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ก็ตาม นักกีฬาที่สามารถทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ในที่สุด การสร้างทัศนคติ ให้นักกีฬา มีใจรัก และทุ่มเท จึงจะประสบความสำเร็จในการแข่งขัน

2. ผลสมมติฐานข้อ 3 นักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีพลังสุขภาพจิต ความแกร่ง ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ พบว่า ความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ ด้านการจัดการกับปัญหา ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้านความรักในอาชีพ และความอดทนร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ สามารถอธิบายถึงการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพได้ร้อยละ 78.4 ส่วนที่เหลือเกิดจากปัจจัยอื่น โดยที่จากประสบการณ์ทำให้นักกีฬามีกำลังใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ดีขึ้นสามารถอธิบายถึงการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งด้านกำลังใจเป็นส่วนหนึ่งของพลังสุขภาพจิตที่ส่งผลให้มีการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ และฉันสามารถเอาชนะอุปสรรคในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ที่เป็นด้านความมุ่งมั่นตั้งใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความแกร่ง ส่งผลให้มีการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nezhad and Besharat (2010) พบว่าพลังสุขภาพจิตกับความแกร่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการกีฬา และ Hosseini and Besharat (2010) พบว่าพลังสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการกีฬา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมนักกีฬาฟุตบอลอาชีพให้มีกำลังใจ เพื่อพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพให้สูงขึ้น

1.2 ควรให้ความสำคัญพลังสุขภาพจิต ความแกร่งของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้ฝึกสอนและผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาพลังสุขภาพจิต ความแกร่งให้สูงขึ้นเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักกีฬาฟุตบอลอาชีพจนประสบความสำเร็จ

1.3 ฝึกพัฒนาทางด้านพลังสุขภาพจิต ความแกร่ง ให้สามารถต่อสู้กับแรงกดดันต่าง ๆ ตลอดจนอดทนต่อความตึงเครียดได้ ถ้ามีการฝึกฝนนักกีฬาฟุตบอลอาชีพเป็นประจำจะเป็นผลให้เกิดการพัฒนาตนเองให้เป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ประสบความสำเร็จได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ปัจจัยด้านการควบคุมอารมณ์ ปัจจัยด้านการมีวินัยในตนเอง ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองและวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง และชัดเจนยิ่งขึ้น และควรมีการพัฒนาเครื่องมือแบบวัดปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2552). *เปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี พลังสุขภาพจิต RQ*. กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2556). *จิตวิทยาการกีฬา*. สำนักงานกิจการโรมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ณัฐกานต์ อยู่เกตุ. (2563). ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นเลิศของนักกีฬาเปตองทีมชาติไทย. *วารสารสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ*, 46(2), 261-269.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/tahper/article/view/246877/167510>
- ธนพจน์ โปสมัคร. (2562). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างกริท (Grit) ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. *วารสารราชพฤกษ์*, 17(1), 59-65.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Ratchaphruekjournal/article/view/175179/125331>
- นุชนาฏ ธรรมชั้น. (2556). *พลังสุขภาพจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม กระดาษจังหวัดนครปฐม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43481>
- ประทุม ม่วงมี. (2555). ปริมาณเทสทดสอบโรน สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและปริมาณไขมันในเลือดของผู้ชายวัยทองที่ออกกำลังกายและไม่ออกกำลังกาย. *วารสารคณะพลศึกษา*, 19(1), 246-261.
- เพชร สุลักษณ์อนวัช. (2559). *ความสำเร็จในอาชีพ เชาว์อารมณ์ และความพึงพอใจในชีวิต โดยมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรสื่อของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา: บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Institutional Repository.
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:90241#
- ฟุตบอลไทยลีก. (2563). ในวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. <http://th.wikipedia.org/wiki/ฟุตบอลไทยลีก>
- วีณา บุญแสง. (2555). *คู่มืออบรมหลักสูตร การเสริมสร้างพลังสุขภาพจิต สำหรับสื่อมวลชนท้องถิ่น*. บริษัทสานคิด.

- สมบัติ เกตุสม, อนันต์ มาริกัน, สันหทัยญา อรุณธารี, และกัญจน์มณีส พชรบดี. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนักกีฬามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดขอนแก่น. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. <http://repository.rmutr.ac.th/handle/123456789/65>
- สมหทัย ภูพะเนียด. (2554). การตั้งเป้าหมายในการทำงานและการรับรู้วัฒนธรรมองค์การที่พยากรณ์ความสำเร็จในงานของบุคลากร: ศึกษาเฉพาะกรณีบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรัชย์ ทองอินทร์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นและไม่เป็นนักกีฬาของนักกีฬาวัยรุ่นเยาวชนตามทัศนคติของผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬา สังกัดสโมสร สมาชิกสมาคมวูตวู้วแห่งประเทศไทย ประจำปี พุทธศักราช 2552. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุเทพ เมยไธสง. (2554). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุเพื่อการบริหารความเป็นเลิศทางการกีฬาของนักเรียนโรงเรียนกีฬา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2551). คู่มือการใช้วิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อพัฒนาศักยภาพนักกีฬาไทยระดับนักเรียน. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา. (2560). คุณลักษณะทางจิตใจของนักกีฬาวัยรุ่นไทย: ทักษะการจัดการความเครียดทางการกีฬา. บริษัทชั้นแพคเกจจิ้ง (2014) จำกัด.
- Carron, A. (1980). *Social psychology of sport*. Mouvement Publications.
- Caruso, C. M., Dzewaltowski, D. A., Gill, D. L., & McElroy, M. A. (1990). Psychological and physiological changes in competitive state anxiety during noncompetition and competitive success and failure. *Journal of sport & Exercise Psychology*, 12, 6-20. <https://doi.org/10.1123/jsep.12.1.6>
- Coutinho, M. (2018). The Role of Mental Toughness in Sport Performance. *Sport Performance*, 1-9. [file:///C:/Users/Dell/Downloads/TheRoleofMentalToughnessinSportPerformance_EliteFTS%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Dell/Downloads/TheRoleofMentalToughnessinSportPerformance_EliteFTS%20(3).pdf)
- Davis, N. J. (1999). *Resilience: Status of research and research-based programs*. Center for Mental Health Services, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, U.S. Department of Health and Human Services.
- Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D., & Kelly, D. R. (2007). Grit: Perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(6), 1087–1101. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.92.6.1087>
- Duckworth, A. (2016). *Grit: The power of passion and perseverance*. Scribner/Simon & Schuster.
- Galli, N., & Gonzalez, S. P. (2014). Psychological resilience in sport: A review of the literature and implications for research and practice. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1-15. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/1612197X.2014.946947>

- Grotberg, E. (1995). *A Guide to Promoting Resilience in Children: Strengthening the Human Spirit. Early Childhood Development: Practice and Reflections*, v. 8. The Hague-NO: Bernard Van Leer Foundation.
<https://www.bibalex.org/baifa/Attachment/Documents/115519.pdf>
- Hosseini, S., & Besharat, M. A. (2010). Relation of resilience whit sport achievement and mental health in a sample of athletes. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 633-638. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.156>
- Nezhad, M. A. S. & Besharat, M. A. (2010). Relations of resilience and hardiness with sport achievement and mental health in a sample of athletes. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 757-763, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.180>
- Polk, L. V. (1997). Toward a middle-range theory of resilience. *ANS Adv Nurs Sci*, 19(3), 1-13. <https://doi.org/10.1097/00012272-199703000-00002>
- Wagnild, G., & Young, H. M. (1990). Resilience among older women. *IMAGE: Journal of Nursing Scholarship*, 22(4), 252-255. <https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.1990.tb00224.x>
- Weinberg, R. S., & Gould, D. (2007). *Foundations of sport and exercise psychology* (4th ed.). Human Kinetics.
- .....

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ

Psychological factors affecting the administration success of the children and youth council of Chaiyaphum Province

Received: Jan 22, 2021

Revised: June 14, 2021

Accepted: June 17, 2021

^{1*}อนันธนวิษฐ์ อนุศาสนัน ²ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ³รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์

^{1*}Ananthanhawhit Anusasanun ²Prasarn Malakul Na Ayutthaya

³Ranchuan Kamwachirapitak

^{1*–3}จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

^{1*–3}Psychology for Developing Human Potentials, Kasem Bundit University

* Corresponding Author, E-mail: anuntha.55@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหารสภาเด็กและเยาวชน และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม กับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ร่วมกันส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหารสภาเด็กและเยาวชน และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน คัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากรจำนวน 3,498 คน ด้วยเกณฑ์การคัดเลือก 3 เกณฑ์ คือ (1) เป็นตัวแทนคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด อำเภอ และตำบล (2) วุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถึง ปริญญาตรี และ (3) การให้ความร่วมมือกับการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดปัจจัยทางจิตวิทยา และความสำเร็จของคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ด้านที่มีความสำเร็จระดับมากที่สุด คือ คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.49$) ด้านที่มีระดับความสำเร็จน้อยที่สุด คือ การรวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะหรือประเมินเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ ($\bar{X} = 4.06$)

คำสำคัญ: ปัจจัยทางจิตวิทยา ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ

2) ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหาร และแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.641 – 0.859

3) ภาวะผู้นำ และสมรรถนะการบริหารส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทั้ง 2 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิได้ร้อยละ 56.60 สามารถเขียนสมการทำนายความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ $Y = 1.003 + (0.429)(X1) + (0.335)(X2)$

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the administrative success of the Children and Youth Council of Chaiyaphum Province 2) to study the relationship between psychological factors: leadership, administrative competency of Children and Youth Council, and social support, and 3) to study factors affecting the administrative success of Children and Youth Council of Chaiyaphum Province. The sample of this study consisted of 101 people purposively selected from the 3,948 population with three selection criteria: (1) representatives from the executive committee of the Children and Youth Council at province level, district level and sub-district level, (2) lower secondary educational level to bachelor's degree level, and (3) cooperation with the research. The research instrument was a self-rating scale to determine psychological factors and the administrative success of the children and youth council of Chaiyaphum province. the data was analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment coefficient, and stepwise multiple regression analysis. the research results were as follows:

1) The success of the Administration of the Children and Youth Council Chaiyaphum province as a whole is at a high level. ($\bar{X} = 4.25$). The highest success was organizing various activities to promote and develop local children and youth to be knowledgeable and competent. The least success was collecting information, making recommendations, or assessing issues affecting children and youth in the area ($\bar{X} = 4.06$).

2) There was a significant positive correlation between all three psychological factors and the success of the administration of the Council of Children and Youth in Chaiyaphum Province, with statistical significance at the .05 level.

3) Leadership and administrative competency could predict the administrative success of the Children and Youth Council of Chaiyaphum Province at 56.6 percent. The predicting equation was as follows: $Y = 1.003 + (.429)(X1) + (.335)(X2)$

Key words: psychological factors, administrative success of the children and youth council, Chaiyaphum province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2560 ให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลทุกตำบลโดยให้สภาเด็กและเยาวชนเป็นกลไกของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายที่มีโครงสร้างเชื่อมโยงกันทั่วประเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม ตลอดจนร่วมป้องกัน แก้ไขปัญหา ที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน

จากรายงานผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผลตามแบบรายงานโดยการลงพื้นที่การประชุมรับฟังข้อคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว เกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ การดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ทุกระดับ มีความสำเร็จในระดับหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 29 ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน โครงการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ งบประมาณ และระยะเวลา ปรากฏผลว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ไม่สมบูรณ์ครบทุกพื้นที่ ทำให้เป็นปัญหาของการขับเคลื่อนงานที่มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ในฐานะตัวแทนของเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพื้นที่จังหวัด อำเภอ และตำบล

จากการที่ผู้วิจัยติดตามผลการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ ในช่วงไตรมาส 3 (มิถุนายน พ.ศ. 2561) ใช้วิธีการลงพื้นที่สอบถามข้อมูลเชิงลึกจากผู้แทนคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ตามแบบประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง ของจังหวัด 1 พื้นที่ อำเภอ จำนวน 4 อำเภอ (จากทั้งหมด 16 อำเภอ) และ 20 ตำบล (จากทั้งหมด 142 ตำบล) และจากการติดตามผลการดำเนินงานในช่วงระยะไตรมาสที่ 4 (กรกฎาคม พ.ศ. 2561) โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ผู้แทนของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด จำนวน 4 คน ผู้แทนของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ จำนวน 8 อำเภอๆ ละ 4 คน รวม 32 คน และผู้แทนของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล จำนวน 50 ตำบลๆ ละ 4 คน รวมเป็น 200 คน และพี่เลี้ยงของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด 1 คน ระดับอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ (จากทั้งหมด 16 อำเภอ) รวม 8 คน และตำบล 50 ตำบล (จากทั้งหมด 142 ตำบล) รวม 50 คน รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 295 คนในการประชุมติดตามผลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะแบบ focus group กำหนดประเด็นการพูดคุยเก็บข้อมูล ซึ่งได้ข้อสรุปว่า สิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานบริหารสภาเด็กและเยาวชนสำเร็จได้นั้น มีปัจจัยที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญ 3 ประเด็น คือ 1) ภาวะผู้นำ (leadership) 2) สมรรถนะการบริหาร (administrative competency) และ 3) แรงสนับสนุนทางสังคม (social support) ซึ่งผู้วิจัยในฐานะหัวหน้า บ้านพักเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิและผู้ดูแลส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชน มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิดำเนินการให้เกิดความสำเร็จและเกิดความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนงานของสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ จึงสนใจศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อนำผลการศึกษาใช้ประกอบการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน ให้มีการดำเนินงานสู่ความสำเร็จทุกระดับ โดยมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ ในเรื่อง ภาวะผู้นำ สมรรถนะการบริหาร และแรง

สนับสนุนทางสังคม เพื่อให้การดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับบรรลุเป้าหมายและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาจาก 1) สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด 2) สภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ 3) สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล 4) พี่เลี้ยงคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด 5) พี่เลี้ยงคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ และ 6) พี่เลี้ยงคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับของความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหารสภาเด็กและเยาวชน และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม กับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ
3. ศึกษาปัจจัยที่ร่วมกันส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหารสภาเด็กและเยาวชน และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหาร และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ
2. ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหาร และด้านแรงสนับสนุนทางสังคมร่วมกันส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด จำนวน 21 คน ระดับอำเภอ 16 อำเภอ ๆ ละ 21 คน รวมเป็น 336 คน ระดับตำบล 142 ตำบล ๆ ละ 21 คน รวมเป็น 2,982 คน และพี่เลี้ยงของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ 1จังหวัด 16 อำเภอ 142 ตำบล พี่เลี้ยงละ 1 คน รวมเป็น 159 คน รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 3,498 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนจำนวน 101 คน ได้มาโดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) คัดเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จากประชากรพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ด้วยเกณฑ์การคัดเลือก 3 เกณฑ์ คือ

1. การเป็นตัวแทนคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด อำเภอ และตำบล
2. วุฒิการศึกษา ระดับมัธยมมัธยมศึกษาตอนต้น ถึง ปริญญาตรี
3. การให้ความร่วมมือกับการวิจัย

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

3.1 สภาเด็กและเยาวชน หมายถึง ผู้แทนของเด็กและเยาวชน ที่มาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ระดับ ได้แก่ สภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชน

อำเภอ สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ดังนี้

1) สภาเด็กและเยาวชนตำบล หมายถึง ผู้แทนของเด็กและเยาวชนในตำบลนั้น ๆ ที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี ที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึงอายุ 25 ปีที่เป็นสมาชิกของสภาเด็กและเยาวชนในตำบลนั้น มาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบล (ประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน และคณะกรรมการ 18 คน ทั้งหมด ไม่เกิน 21 คน)

2) สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ หมายถึง ผู้แทนของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลทุกตำบลในอำเภอนั้น ๆ ที่ได้รับการคัดเลือกมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ (ประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน และคณะกรรมการ 18 คน ทั้งหมด ไม่เกิน 21 คน)

3) สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด หมายถึง ผู้แทนของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ ทุกอำเภอ ในจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด (ประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน และคณะกรรมการ ทั้งหมด ไม่เกิน 21 คน)

3.2 การบริหารสภาเด็กและเยาวชน หมายถึง การดำเนินของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

3.3 ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน หมายถึง การดำเนินงานของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 29

3.4 ปัจจัยทางจิตวิทยา หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง โดยการรับรู้และตีความต่อการดำเนินงาน ก่อนส่งผลต่อบริหารสภาเด็กและเยาวชน

3.5 ภาวะผู้นำ (leadership) หมายถึง กระบวนการที่ประธาน รองประธาน ใช้อิทธิพล ต่อคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ให้ดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกับสัมพันธ์ภาพในเรื่องของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ที่อยู่ในคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน โดยเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพล (influence) กับคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านั้นมีความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ในการบริหารสภาเด็กและเยาวชน ความเป็นผู้นำ เป็นคุณลักษณะของ ประธาน รองประธาน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการบริหารสภาเด็กและเยาวชน ของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน

3.6 สมรรถนะการบริหาร (administrative competency) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และแรงจูงใจที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

3.7 แรงสนับสนุนทางสังคม (social support) หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือด้านทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์ โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับ ได้แก่ คณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ซึ่งผู้รับเชื่อว่าผู้ให้มีความเอาใจใส่ มีความรัก ความหวังดีอย่างจริงใจ ผู้รับมีความรู้สึกว่าตนเองมีค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการให้ให้กำลังใจของหน่วยงานและชุมชน

ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ในการดำเนินการขับเคลื่อนงานของคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน ให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมแผนการ

1. ศึกษาลักษณะความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ
2. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำมาเขียนกรอบแนวคิดและเขียนโครงสร้างของการวิจัย
3. ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะ การบริหาร ด้านแรงสนับสนุนทางสังคมในการบริหารสภาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดปัจจัยทางจิตวิทยา และความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ
2. ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามและนำมาแก้ไขในส่วนของคุณค่าก่อนที่ตรวจความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แบบใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาความเที่ยง (reliability) ของแบบวัด
3. นำแบบวัดไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นนำแบบวัดมาวิเคราะห์และสรุปอภิปรายผลต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย

1. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดปัจจัยทางจิตวิทยา และความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบวัดปัจจัยทางจิตวิทยา ประกอบด้วย

2.1 ภาวะผู้นำของคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการบริหารสภาเด็กและเยาวชน

2.2 สมรรถนะการบริหารของคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการบริหารสภาเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

2.3 แรงสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการบริหารสภาเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 3 แบบวัดความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน

ลักษณะของแบบวัดตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert 5-point rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด 2553, น. 58-60)

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการ ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. นำแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาลงความเห็นโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน
4. นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (tryout) กับคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน อำเภอจัตุรัส ตำบลบ้านขามและตำบลหนองโดน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบวัดภาวะผู้นำ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 สมรรถนะ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 และแรงสนับสนุนทางสังคม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ตามลำดับ
5. ตรวจสอบปรับปรุงแบบวัดที่ผ่านการหาค่าความเที่ยงแล้วอีกครั้งก่อนจัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดทั้งสิ้น 101 ชุด ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด อำเภอดำบล ทั้ง 11 แห่ง โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารกำกับการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน ทั้ง 11 แห่ง ส่งแบบวัดโดยเขียนระบุจำนวนผู้ตอบแบบวัด ไว้ดังนี้ ประธาน รองประธาน และคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด 1 แห่ง รวม 10 คน ประธาน รองประธาน และคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนอำเภอรวม 5 คน 4 อำเภอ รวม 20 คน ประธาน รองประธาน และคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนตำบล รวม 10 คน 6 ตำบล รวม 60 คน และพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด 1 คน พี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ 1 คน 4 อำเภอ รวม 4 คน พี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนตำบล 1 คน 6 ตำบล รวม 6 คน รวม เป็น 11 คน รวมทั้งสิ้น 101 คน
2. เก็บรวบรวมแบบวัด ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ หากพบว่าแบบวัดไม่สมบูรณ์ในตำแหน่งใด ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบวัดใหม่อีกครั้ง โดยการสืบหาตามช่วงอายุและข้อมูลจากตอนที่ 1 ของแบบวัด (เป็นกรณีความลับโดยไม่เปิดเผย)
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบวัดที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่นำมาประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยากับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient)

3. วิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ

ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การประสานงานระหว่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์	4.15	0.59	มาก
2. การส่งเสริมสนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพกีฬา อาชีพ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน	4.32	0.63	มาก
3. การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน	4.39	0.69	มาก
4. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม	4.49	0.61	มาก
5. การรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะหรือประเมินเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อส่งต่อข้อมูลให้กับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	4.06	0.61	มาก
6. การเสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน	4.12	0.65	มาก
7. การเสนอแนะและให้ความเห็นต่อสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น	4.22	0.66	มาก
8. การเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน	4.23	0.68	มาก
9. การออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ โดยให้คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดแล้วแต่กรณีเป็นผู้เสนอ ให้สอดคล้องกับข้อบังคับของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	4.28	0.74	มาก
รวม	4.25	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2560 ตามมาตรา 29 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสำเร็จระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือคณะบริหาร

สภาเด็กและเยาวชนได้ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่าง สอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ($\bar{X} = 4.39$) และคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ได้ส่งเสริม สนับสนุน และเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพกีฬา อาชีพ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและ เยาวชน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านที่ระดับน้อยที่สุด คือ คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนได้รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะหรือประเมินเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้กับ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ($\bar{X} = 4.06$)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ภาวะผู้นำ สมรรถนะการ บริหาร และแรงสนับสนุนทางสังคม กับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนของคณะบริหาร สภาเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางจิตวิทยาด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะ การบริหาร และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม กับตัวแปรความสำเร็จของการบริหารสภาเด็ก และเยาวชน (n=101)

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3
สภาเด็กและเยาวชนในภาพรวม (Y)	1			
ภาวะผู้นำ (X1)	.859*	1		
สมรรถนะการบริหาร (X2)	.641*	.750*	1	
แรงสนับสนุนทางสังคม (X3)	.734*	.715*	.546*	1

*P < .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านภาวะผู้นำ (X1) ด้านสมรรถนะการบริหาร (X2) และ แรงสนับสนุนทางสังคม (X3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็ก และเยาวชน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.641 – 0.859

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและ เยาวชนด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ดังตารางที่ 3

ตัวแปร	b	SEb	B	t	Sig.
ตัวแปรตามลำดับที่เข้าสมการ					
ภาวะผู้นำ (X1)	0.429	0.122	0.458	3.531*	.001
สมรรถนะการบริหาร (X2)	0.335	0.135	0.321	2.474*	.015
ค่าคงที่	1.003	0.296		3.393*	.001

P < .05

R = 0.752   R² = 0.566   Adjusted R = 0.557   SE = .307a = 6.119

จากตาราง พบว่า ภาวะผู้นำ (X1) และสมรรถนะการบริหาร (X2) ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร สภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำ และสมรรถนะการบริหาร เมื่อพิจารณาค่า R Square พบว่า ตัวแปรทั้ง 2 สามารถร่วมกันพยากรณ์ ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 56.60 สามารถเขียนสมการทำนาย ความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ ได้ดังนี้ $Y = 1.003 + (.429)(X1) + (.335)(X2)$

การอภิปรายผล

จากสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่าปัจจัยทางจิตวิทยาด้านภาวะผู้นำ ด้านสมรรถนะการบริหาร และด้านแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ จากการสอบถามข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนที่ประกอบด้วยประธาน รองประธาน และสมาชิก มีบุคลิกในการเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีการเรียนรู้ มีการตัดสินใจ มีความสามารถในการจูงใจ เป็นผู้ที่มียุอยู่ระหว่าง 16-25 ปี มีการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความพร้อม มีความมุ่งมั่น มีความคิดความอ่านเป็นของตนเอง นอกจากนี้ส่วนมากมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่การบริหารสภาเด็กและเยาวชน เป็นเวลา 1-5 ปี คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา 1-5 ปี มีความสามารถในการนำทรัพยากรมาใช้ มีวิธีการเสริมแรงกระตุ้นเพื่อนร่วมงานสรรหาสิ่งใหม่ และมีความสามารถในการจูงใจมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งพฤติกรรมต่างๆนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ ชูตากานต์ กำจัดภัย และคณะ (2566, น. 96) ที่ศึกษาพบว่าผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการถ่ายทอดความรู้ และการใช้ภาษา และเทคโนโลยีในการสื่อสาร ด้านบุคลิกภาพ มีความคิดบวก มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเองกับประชาชนและพุดจาดี ด้านการปฏิบัติงานควร มีคุณลักษณะในเรื่องรักงานพัฒนาชุมชน มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ตรงต่อเวลา เสียสละ วางตัวเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เป็นต้น สอดคล้องกับ มณฑนัท แสงสังข์ และคณะ (2562) ที่วิจัยพบว่าองค์ประกอบหลักด้านความเป็นผู้นำมีองค์ประกอบย่อย คือ มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูล พบว่า การที่ประธาน รองประธาน และสมาชิก มีความรู้ ทักษะและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จะทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ได้ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผลงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มณฑนัท แสงสังข์ และคณะ (2562) ที่พบว่าผู้นำชุมชนต้องมีองค์ประกอบหลักด้านการบริหารจัดการ เศรษฐกิจชุมชนโดยมีองค์ประกอบย่อย คือ การวางแผน

ด้านแรงสนับสนุนทางสังคมต่อคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน ทำให้การดำเนินงานด้านการบริหารสภาเด็กและเยาวชน บรรลุเป้าหมายเป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ตามมาตรา 29 จากการสอบถามข้อมูลพบว่า เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ที่ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ไม่มากก็น้อยมีผลต่อการทำโครงการ/กิจกรรม ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งผลงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของกรทิพย์ ไตรดำเนิน กิจสกุล (2554) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอ และระดับจังหวัดที่ได้เข้ามาให้การสนับสนุน และให้คำปรึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวก็มีส่วนในการผลักดันให้คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนมีกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

จากสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านภาวะผู้นำ และด้านสมรรถนะการบริหาร ร่วมกันส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยในส่วนนี้อภิปรายได้ว่า หากคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน มีภาวะผู้นำ และสมรรถนะการบริหารเพิ่มขึ้น มีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสภาเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมได้ตามเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวความคิดของ Talan (2016) ที่อธิบายว่าผู้นำการบริหารงานโดยเฉพาะงานเพื่อเด็กและเยาวชนที่ประสบความสำเร็จต้องสามารถ

สร้างระบบป้องกันและดำรงรักษาการบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กและครอบครัว ประกอบด้วยการบริหารงานทั้งด้านกลยุทธ์และปฏิบัติการ แสดงให้เห็นถึงทั้งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และผู้นำเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ นิศรา หงษา และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2560) ที่ศึกษาการพัฒนาหน่วยงานของรัฐให้มีขีดสมรรถนะสูง กล่าวว่าหน่วยงานนอกจากจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรแล้ว ยังต้องอาศัยผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถส่งเสริมการดำเนินงานและการพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงด้วยการเสริมทักษะ ความรู้ ความสามารถของสมาชิกในองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน ซึ่งผู้นำที่ดีนอกจากจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ แล้วยังต้องเป็นบุคคลที่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปของตนเอง เพื่อให้บริหารงานในโลกาภิวัตน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หากคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ ต้องการให้ ประธาน รองประธาน และสมาชิก มีภาวะผู้นำ เพื่อเพิ่มสมรรถนะการบริหารสภาเด็กและเยาวชนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ การมีความเข้าใจ การมีความสามารถเชี่ยวชาญ ควรจะต้องคัดเลือกบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความพร้อม ความมุ่งมั่น ในการดำเนินงาน และเสริมสร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการดำเนินการทำงานให้ส่งผลสำเร็จ จะต้องทำการส่งเสริมเรื่องแนวคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ และการเป็นตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การศึกษาครั้งนี้แม้เป็นการศึกษาเฉพาะเจาะจงในจังหวัดชุมพร แต่ก็เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างในภาพรวม ไม่ได้แยกตามตำแหน่งหน้าที่ในคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารงานของคณะบริหารงานสภาเด็กและเยาวชน เป้าหมายทั้งในภาพรวมและภาวะเชิงลึก

1.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตัวแทนระดับจังหวัด อำเภอ 4 อำเภอและตำบล 6 ตำบล ดังนั้น แนวทางความสำเร็จของการบริหารงานสภาเด็กและเยาวชน อาจมีความยืดหยุ่นแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ การนำไปใช้สำหรับการบริหารงานของคณะบริหารงานสภาเด็กและเยาวชน ควรเพิ่มพื้นที่ระดับ อำเภอ และตำบล ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการบริหารสภาเด็กและเยาวชน ที่ระบุเฉพาะเจาะจงไปที่ความรับผิดชอบ ตามตำแหน่งหน้าที่ ในคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขา ประชาสัมพันธ์ เทร่ญญิก ปฏิคม และสมาชิก

2.2 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ อาทิ การสัมภาษณ์หรือการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างได้มากขึ้น

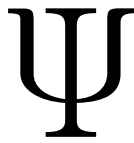
เอกสารอ้างอิง

กรทิพย์ ไตรดำเนินกิจสกุล. (2554). ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานตามบทบาทคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ

ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง. *Veridian E-Journal SU กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 667-687

<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/8553/7302>

- ชูดากานต์ กำจัดภัย, จันทร์ชลี มาพุท, และสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2566). บทบาทและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 34(1), 88-102. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edubuu/article/view/261785/175773>
- นิศรา หงษา และสุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีผลต่อการพัฒนาองค์การ: การก้าวเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูงของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*. 7(2), 64-79.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- มณฑลันท์ แสงสังข์, สักรินทร์ อยู่ผ่อง, ทวีศักดิ์ รูปสิงห์, และวิเชียร เกตุสิงห์. (2562). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 7(1), 133-143. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcosci/article/view/199884/139748>
- Talan, T. (2016, April 4). *Administrative leadership: what is it? why is it important?* McCormick center for early childhood leadership. https://mccormick-assets.floodcdn.com/wp-content/uploads/2018/03/4-4-16_AdministrativeLeadership.pdf
- .....

แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ใน วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วารสารจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ .....

เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เรียน บรรณาธิการวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....

นิสิต/นักศึกษาปริญญาเอก นิสิต/นักศึกษาปริญญาโท อาจารย์

อื่นๆ (ระบุ) .....

หลักสูตร ..... สาขาวิชา ..... มหาวิทยาลัย .....

ขอส่ง บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความวิทยานิพนธ์

บทวิจารณ์หนังสือ (book review) บทความปริทรรศน์ (review article)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) .....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) .....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ซอย ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ..... E-mail: .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการและขอรับรองว่า บทความของข้าพเจ้าไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและจะไม่นำไปเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่นอีกนับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลงนาม ..... ผู้ส่งบทความ

(.....)

วันที่ .....

เฉพาะบทความวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้า .....อาจารย์ที่ปรึกษาอนุญาตให้ .....

ส่งบทความข้างต้นมาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลงนาม .....

(.....)

วันที่ .....

คำชี้แจง
สำหรับผู้ส่งบทความวิชาการและบทความวิจัย
เพื่อตีพิมพ์ในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เป็นวารสารเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการด้านจิตวิทยา บทความทุกเรื่องที่ต้องการตีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต รายละเอียดมีดังนี้

1. ลักษณะบทความที่ตีพิมพ์

- 1.1 บทความทางวิชาการ/บทความทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยา
- 1.2 บทความวิจัย/บทความวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยา
- 1.3 บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

2. ส่วนประกอบของบทความ

2.1 บทความทางวิชาการ

ความยาวเรื่องละไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 ประกอบด้วย

- 2.1.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 2.1.2 ชื่อผู้แต่ง
- 2.1.3 สถาบันที่ผู้เขียนสังกัด
- 2.1.4 บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 2.1.5 บทนำ เนื้อเรื่องและสรุปสาระสำคัญ
- 2.1.6 เอกสารอ้างอิง (ตามระบบ APA 7)

2.2 บทความวิจัย/บทความวิทยานิพนธ์

ความยาวเรื่องละไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 ประกอบด้วย

- 2.2.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 2.2.2 ชื่อผู้แต่ง
- 2.2.3 สถาบันที่ผู้เขียนสังกัด
- 2.2.4 บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 2.2.5 คำสำคัญ (Key words)
- 2.2.6 เนื้อเรื่อง ประกอบด้วย

- 1) บทนำ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) นิยามศัพท์
- 4) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 5) ระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย
  - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - การวิเคราะห์ข้อมูล
- 6) ผลการวิจัย
  - บทสรุป
  - ข้อเสนอแนะ

7) เอกสารอ้างอิง (ตามระบบ APA 7)

- 2.3 บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
  - 2.3.1 ชื่อหนังสือ
  - 2.3.2 ชื่อผู้เขียน/ผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์
  - 2.3.3 สำนักพิมพ์/โรงพิมพ์/จำนวนหน้า
  - 2.3.4 การนำเสนอบทวิจารณ์ควรมี
    - ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุป
  - 2.3.5 การนำเสนอสาระสำคัญในแต่ละบท
    - สรุปและวิจารณ์แยกแต่ละบทหรือแต่ละบทความ
  - 2.3.6 ความเห็นโดยสรุป (Concluding remarks)

3. การจัดพิมพ์

- 3.1 พิมพ์ลงหน้ากระดาษขนาด A4
- 3.2 พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Word 2010
- 3.3 รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK
- 3.4 ลักษณะและขนาดตัวอักษร
  - 3.4.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ตัวหนาขนาด 20
  - 3.4.2 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ตัวหนาขนาด 20
  - 3.4.3 ชื่อผู้เขียน ตัวหนาขนาด 16
  - 3.4.4 หัวข้อใหญ่ ตัวหนาขนาด 16
  - 3.4.5 เนื้อหา ตัวปกติขนาด 16

4. การจัดส่งบทความ

- วิธีที่ 1 จัดส่งบทความผ่านเว็บ <http://journal.psy.kbu.ac.th/>
วิธีที่ 2 จัดส่งบทความผ่าน e-mail: journal.psy.kbu@gmail.com
มีข้อสงสัยกรุณาติดต่อ โทร.0-2320-2777 ต่อ 1163
รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง โทร. 085-918-5543

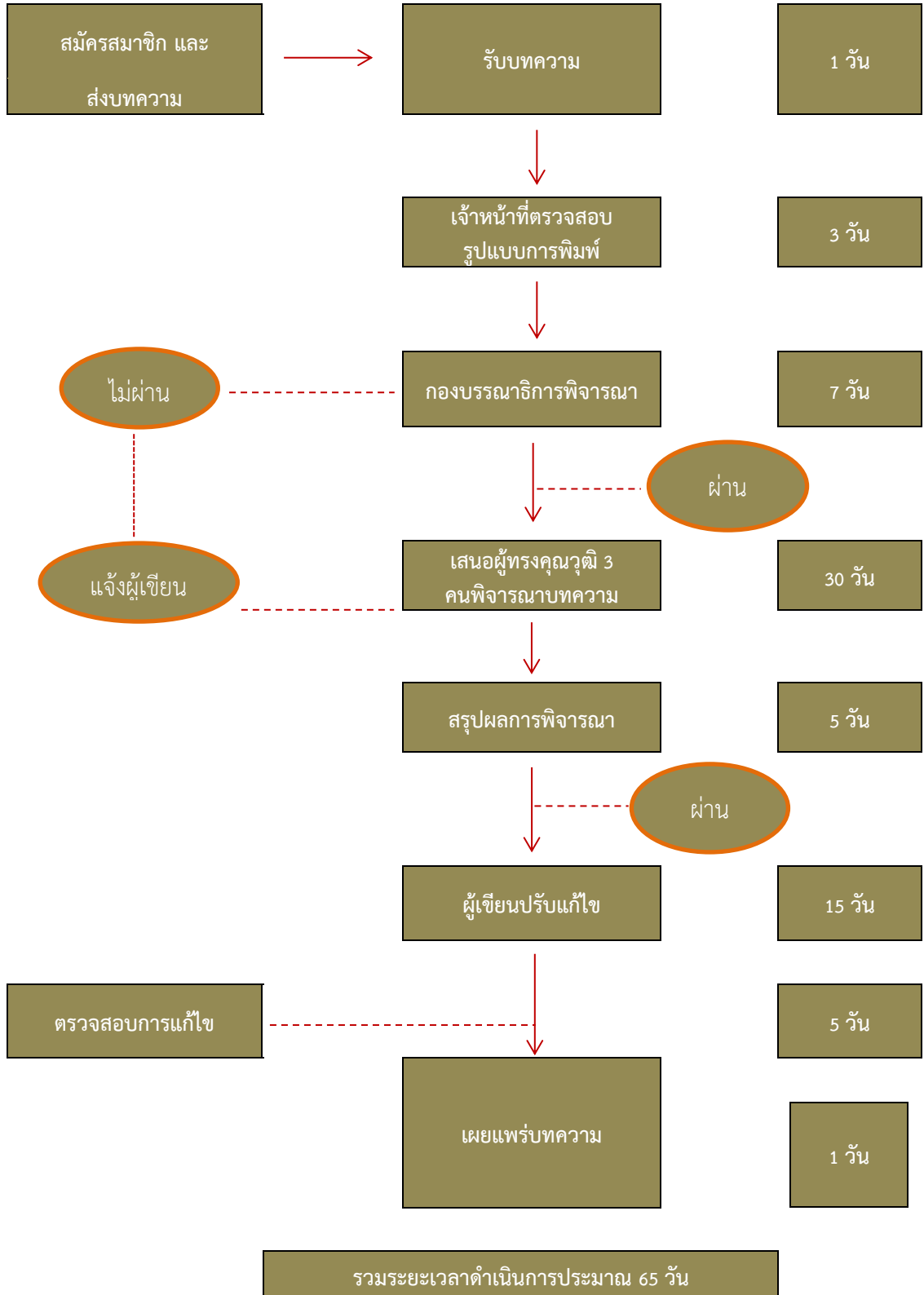
5. เงื่อนไขการตีพิมพ์บทความ

- 5.1 ผู้เขียนบทความ ต้องสมัครเป็นสมาชิกวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- 5.2 ผู้ส่งบทความต้องชำระค่าพิจารณาบทความโดยโอนเงินผ่าน ธนาคารกสิกรไทย สาขาซีคอนสแควร์
ชื่อบัญชี นางสาวอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เลขที่บัญชี 135-2-90513-1 และแนบหลักฐานการโอนเงิน
พร้อมส่งบทความ
  - ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ บทความละ 4,000 บาท
  - บุคคลภายในหรือนิสิตนักศึกษา 4,000 บาท (แบบปกติ/แบบเร่งด่วน)
  - บุคคลภายนอก 4,000 บาท (แบบปกติ/แบบเร่งด่วน)
- 5.3 เป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารอื่นมาก่อน
- 5.4 เป็นบทความที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer review) ของวารสาร จิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต บทความละ 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงวิชาการ
- 5.5 เป็นบทความที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว
- 5.6 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะเผยแพร่ในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

**นโยบายการพิจารณาคัดเลือกบทความ/บทวิจารณ์หนังสือเพื่อพิมพ์เผยแพร่
ในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต**

1. บรรณาธิการจะมีหนังสือแจ้งให้ทราบว่าได้รับบทความเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์
2. บรรณาธิการจะพิจารณากลับกรองบทความ/บทวิจารณ์หนังสือว่ามีรูปแบบการนำเสนอเป็นไปตามรูปแบบ แบบวารสารจิตวิทยา หรือไม่ และสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ ที่การนำเสนอไม่เป็นไปตามรูปแบบวารสารจิตวิทยา (โดยไม่ส่งคืนต้นฉบับให้แก่ผู้เขียน)
3. บทความ ข้อความ ภาพประกอบ ตารางประกอบ ที่ดีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ไม่เกี่ยวข้องกับ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตแต่อย่างใด
4. บรรณาธิการจะนำบทความ/บทวิจารณ์หนังสือที่ผู้เขียนส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ โดยใช้เวลาประมาณ 20-30 วัน
5. บทความ/บทวิจารณ์หนังสือที่จะได้พิมพ์เผยแพร่ในวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จะต้องได้รับการประเมินให้พิมพ์เผยแพร่ได้จากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา
6. ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขก่อนพิมพ์เผยแพร่ ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ และส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปยังบรรณาธิการวารสารฯ ภายใน 15 วัน (หรือตามที่บรรณาธิการกำหนด) นับจากวันที่ได้รับทราบผลการประเมิน ในกรณีท่านส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือฉบับแก้ไขช้ากว่ากำหนด บรรณาธิการจะนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับต่อไป (โดยผู้เขียนจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบว่าประสงค์จะส่งซ้ำ)

กระบวนการพิจารณาบทความของวารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ปรัชญา: มุ่งเน้นการผลิตคณาจารย์บัณฑิตที่กอปรไปด้วย พลังปัญญา คุณค่า คุณธรรม คุณประโยชน์

ปริญญาโท

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

(Master of Arts Program in Psychology for Development of Human Potentials)

ปริญญาเอก

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (Doctor of Philosophy Program in Psychology)

- กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (Psychology for Developing Human Potentials)

ตัวอย่างวิทยานิพนธ์

ชัยการ วาพะงาม. (2563). การพัฒนากลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานที่มีความหมายของข้าราชการตำรวจกองบังคับการปราบปราม. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

พระมหาพรม นิตสีโร. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาสาธารณะทางพุทธศาสนาสำหรับประชาชน: กรณีวัดอรุณราชวราราม. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ชลิตา บุญเรืองขาว. (2563). การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษาคูสมรสแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างการเพิ่มพลังในชีวิตสมรสของคู่สมรสในภาคเหนือตอนล่างประเทศไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาการปรึกษา. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

จารุณี นวลยง. (2563). การพัฒนารูปแบบกลุ่มบำบัดประสิทธิผลทางอารมณ์เพื่อเสริมสร้างจิตปรัชญาของนักเรียนอาชีวศึกษาวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาการปรึกษา. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

สายมาน เปลี้นเหล็ก. (2563). การเสริมสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาการปรึกษา. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

วราฤทธิ์ เกิดผล. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่ราษฎร. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ณัฐภัทร อินทรวีรดา. (2563). การพัฒนากลยุทธ์ทางจิตวิทยาแนวภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการงานในโลกแห่งความผันผวนของหัวหน้าหน่วยงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ประจักษ์จินต์ ไสภณพิชกุล. (2564). การพัฒนากลยุทธ์จิตวิทยาเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของหัวหน้าหน่วยงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูบริษัทเอกชน. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ณัฐกร อิมใจจิตต์. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การปรับเปลี่ยนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการทำงานของนักกายภาพบำบัดยุคใหม่ในโรงพยาบาลเอกชน. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาการปรึกษา. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

กวีวิจน์ จักสมศักดิ์. (2564). การพัฒนากลยุทธ์ทางปัญญาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเชิงบริบทของผู้สูงอายุในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ณวัสนันท์ พลอยกระจำง. (2565). การพัฒนากรอบคิดนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางวัฒนธรรมองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนข้ามชาติขนาดใหญ่กลุ่มอุตสาหกรรมจัดการน้ำอุปโภคบริโภคทางด้านการประปา. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

นักศึกษาสามารถจัดเวลาเรียนได้โดยไม่กระทบเวลาทำงาน

www.kbu.ac.th

วิทยาเขตพัฒนาการ 1761 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร. 0-2320-2777 โทรสาร 0-2321-4444

วิทยาเขตร่มเกล้า 60 ถนนร่มเกล้า แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510 โทร. 0-2904-2222 โทรสาร 0-2904-2200